د افغانستان انتقالي اسلامي دولت

د عدلیې وزارت

رسمي جریده

فوق العاده ګڼه

د افغانستان اساسي قانون

Ketabton.com

قانون اساسی افغانستان

دچاپ نېټه: د ۱۳۸۲ هـ.ش کال د سلواغې دمیاشتې(۸) - پرله پسې ګڼه(۸۱۸)

(c) ketabton.com: The Digital Library

در این شماره:

۱- فرمان شماره (۱۰۳) مؤرخ ۱۳۸۲/۱۱/۶ رئیس دولت انتقالی اسلامی افغانستان در مورد توشیح قانون اساسی افغانستان.

۲- قانون اساسی افغانستان.

۳- فهرست الفبائی (اندکس)

دامتیاز خاوند : دعدلي وزارت

مسؤول چلوونکی : شاه جهان "بیگزاد"

مرستیال : نور علم

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

بسم الله الرحمن الرحيم

دافغانستان داساسي قانون د توشيح په باب دافغانستان د انتقالي اسلامي دولت د رئيس فرمان

گڼه:(۱۰۳)

نېټه: ۱۳۸۲/۱۱/٦

دلوی خدای په نامه او دافغانستان دنجيبو خلکو د نیکمرغۍ په هیله، نوی اساسي قانون چې د ۱۳۸۲ هجري لمريز کال دلیندۍ له ۲۲ څخه دمرغومي تر ۱۴ نېټې پورې په کابل ښارکې د جوړې شوې لويې جرگې لخوا په ۱۲ فصلونو او ۱٦۲ مادو کې درأيوپه اتفاق تصويب شو، توشیح او انفاذ يې اعلاموم.

دمتعال خدای له در بار څخه هيله کوم ترڅو دغه اساسي قانون داسلام دمبين دين دحکمونو په رعايت سره دملي يووالي دټينگښت، دډموکراسي دهدفونو د تحقق دمدني ټولنې دجوړولو، دټولیزې اقتصادي، اجتماعي، سياسي او فرهنگي

بسم الله الرحمن الرحيم

فرمان رئیس دولت انتقالی اسلامی افغانستان در مورد توشیح قانون اساسی افغانستان

شماره:(۱۰۳)

تاریخ: ۱۳۸۲/۱۱/٦

بنام خداوند بزرگ وبه آرزوی سعادت مردم نجیب وصلحدوست افغانستان، قانون اساسی جدید را که توسط لویه جرگهٔ تاریخی ۲۲ قوس الی ۱۴ جدی ۱۳۸۲ هجری شمسی، منعقدهٔ شهر کابل در ۱۲ فصل و۱٦۲ ماده به اتفاق آراء تصویب گردید، توشیح وانفاذ آنرا اعلام می دارم.

از بار گاه خداوند متعال استدعا دارم تا این قانون اساسی با رعایت احکام دین مبین اسلام، تحکیم وحدت ملی، تحقق اهداف دموکراسی، اعمار جامعه مدنی، رفاه همگانی اقتصادی، اجتماعی، سیاسی وفرهنگی، مشعل راه دولت

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

سوکالي، د دولت او دهېـواد دخلکـو دلارې ډيوه شي،سوله،برابري او ورورولي دافغانستان دملت تر منځ تأمين کړي.

ومن الله توفيق

حامد کرزی

دافغانستان دانتقالي اسلامي دولت رئيس

٦/سلواغه/١٣٨٢ هجري شمسي

دکابل ښار

ومردم کـشور گردیده، صلح، برابری و بـرادری را بین مـلت افغانستان تأمین نماید.

ومن الله توفيق

حامد کرزی

رئیس دولت انتقالی اسلامی افغانستان

٦/دلو/ ١٣٨٢هجری شمسی

شهر کابل

رسمي جریده

فهرست		فهرست	
عنوان	دمادوشمېر	عنوان	تعدادماده
سریزه		مقدمه	
لومړی فصل : دولت	(۲۱ مادي)	فصل اول: دولت	(۲۱ ماده)
دوېم فصل: داتباعو اساسي حقوق او وجایب	(۳۸ مادي)	فصل دوم:حقوق اساسي و وجایب اتباع	(۳۸ ماده)
درېم فصل: جمهور رئیس	(۱۱ مادي)	فصل سوم: رئیس جمهور	(۱۱ ماده)
څلورم فصل: حکومت	(۱۰ مادي)	فصل چهارم: حکومت	(۱۰ ماده)
پنځم فصل: ملي شورى	(۲۹ مادي)	فصل پنجم:شورای ملی	(۲۹ ماده)
شپږم فصل: لویه جرګه	(۶ مادي)	فصل ششم: لویه جرگه	(۶ ماده)
اووم فصل: قضاء	(۲۰ مادي)	فصل هفتم: قضاء	(۲۰ماده)
اتم فصل: اداره	(۷ مادي)	فصل هشتم: اداره	(۷ ماده)
نهم فصل: داضطرارت حالت	(۶ مادي)	فصل نهم: حالت اضطرار	(۶ ماده)
لسم فصل: تعدیل	(۲ مادي)	فصل دهم: تعدیل	(۲ماده)
یوولسم فصل: متفرقه حکمونه	(۷ مادي)	فصل یازدهم: احکام متفرقه	(۷ ماده)
دوولسم فصل: انتقالي حکمونه	(۵ مادي)	فصل دوازدهم: احکام انتقالی	(۵ماده)

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام

على سيد الانبياء والمرسلين محمد ﷺ

وعلى آله واصحابه اجمعين.

سريزه

موږ د افغانستان خلكو:

▪ د لوی خدای ﷻ پر سپيڅلي ذات په ټينګ ايمان، د حق تعالی په مشيت پر توکل او د اسلام په سپيڅلي دين پر اعتقاد؛

▪ د تيرو بې عدالتيو او ناخوالو په درک او زموږ پر هېواد راغليو بې شميره مصيبتونو ته په پاملرنه؛

▪ د افغانستان د ټولو خلکو د سر ښندنو، تاريخي مبارزو، جهاد او بر حق مقاومت د ستاينلو او د وطن د آزادۍ د لارې د شهيدانو لوړ مقام ته په ارزښت ورکولو؛

▪ په دې درک سره چې واحد او يو موټی افغانستان د دې خاورې په ټولو قومونو او خلکو اړه لري؛

▪ د ملګرو ملتو د منشور په رعايت او د بشر د حقوقو نړيوالې اعلاميې ته په درناوي؛

▪ د ملي وحدت د ټينګښت او د هېواد د استقلال، ملي حاکميت او ځمکنۍ

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام

على سيد الانبياء والمرسلين محمد ﷺ

وعلى آله واصحابه اجمعين.

مقدمه

ما مردم افغانستان:

▪ با ايمان راسخ به ذات پاک خداوند ﷻ وتوكل به مشيت حق تعالى واعتقاد به دين مقدس اسلام؛

▪ بادرک بی عدالتی ها ونابسامانی های گذشته ومصايب بی شماری كه بر كشور ما وارد آمده است؛

▪ با تقدير از فداكاری ها، مبارزات تاريخی، جهاد ومقاومت بر حق تمام مردم افغانستان وارج گذاری به مقام والای شهدای راه آزادی كشور؛

▪ بادرک اين كه افغانستان واحد ويكپارچه به همه اقوام ومردم اين سرزمين تعلق دارد؛

▪ با رعايت منشور ملل متحد وبا احترام به اعلاميهٔ جهانی حقوق بشر؛

▪ به منظور تحكيم وحدت ملی وحراست از استقلال، حاكميت ملی

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

بشپړتیا دساتنې په منظور؛

■ دخلکو پر اراده او دموکراسی ولاړ نظام دتأسیس لپاره؛

■ له ظلم، استبداد، تبعیض او تاوتریخوالي پاکې؛ پرقانونیت، اجتماعي عدالت، دانساني حقوقو او کرامت پر خوندي تابه ولاړې مدني ټولنې دجوړولو او دخلکو داساسي حقوقو او آزادیو دتأمین په منظور؛

■ دهېواد دسیاسي، اجتماعي، اقتصادي او دفاعي بنسټو نود پیاوړي کولو لپاره؛

■ ددې خاورې ټولو او سېدونکیو ته دیو هوسا ژوندانه او د ژوند دسالم چاپېریال دتأمین په منظور؛

■ او بالاخره په نړیواله کورنۍ کې دافغانستان لپاره دوړخای دتثبیت په منظور؛

دهېواد تاریخي، فرهنګي او ټولنیزو واقعیتونو او دزمان له غوښتنو سره سم مودغه اساسي قانون دخپلو استازیو له لارې د یو زرو درې سوه دوه اتیایم لمریز هجري کال دمرغومي دمیاشتې په څوارلسمه نېټه دکابل په ښار کې تصویب کړ.

وتمامیت ارضی کشور؛

■ به منظور تأسیس نظام متکی بر اراده مردم ودموکراسی؛

■ به منظور ایجاد جامعه مدنی عاری از ظلم، استبداد، تبعیض وخشونت ومبتنی بر قانونمندی، عدالت اجتماعی، حفظ کرامت وحقوق انسانی وتأمین آزادی ها وحقوق اساسی مردم؛

■ به منظور تقویت بنیاد های سیاسی، اجتماعی، اقتصادی ودفاعی کشور؛

■ به منظور تامین زندگی مرفه ومحیط زیست سالم برای همه ساکنان این سر زمین؛

■ وسر انجام، به منظور تثبیت جایگاه شایسته افغانستان در خانواده بین المللی؛

این قانون اساسی را مطابق به واقعیت های تاریخی، فرهنگی واجتماعی کشور ومقتضیات عصر، از طریق نمایندگان منتخب خود در لویه جرگه مورخ چهاردهم جدی سال یک هزاروسه صدو هشتادو دو هجری شمسی در شهر کابل تصویب کردیم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لومړی فصل
دولـــــت

فصل اول
دولـــــت

لومړۍ ماده

افـغـــانستان، خـپلواک، واحـــد، او نـــه بېلېدونـــکی اســــلامي جمهـــوري دولت دی.

مادهٔ اول

افغانستان، دولت جمهوری اســلامی، مــستقل، واحــد و غیر قابل تجزیــه می باشد.

دوهمه ماده

د افغانستان د اسلامي جمهوري دولـــت دین، د اسلام سپېڅلی دین دی.
د نورو ادیانو پیروان د خپل دین په پیروی او د خپلو دیني مراسمو په اجرا کـــې د قانون د حکمونو په حدود وکې آزاد دي.

مادهٔ دوم

دین دولت جمهوری اسلامی افغانستان، دین مقدس اسلام است.
پیروان سایر ادیان در پیروی از دین و اجرای مراسم دینی شـــان در حـــدود احکام قانون آزاد می باشند.

درېیمه ماده

په افغانستان کې هیڅ قانون نشي کولای چې د اسلام د سپېڅلي دین د معتقداتو او احکامو مخالف وي.

مادهٔ سوم

در افغانستان هیچ قانون نمـــی توانـــد مخالف معتقدات و احکام دین مقدس اسلام باشد.

څلورمه ماده

په افغانستان کې ملي حاکمیت په ملـــت پورې اړه لري چې په مستقیم ډول یې په خپله یایې د خپلو استازیو له لارې عملي کوي.

مادهٔ چهارم

حـــاکـمیت مـــلی در افغانـــستان بـــه ملت تعلق دارد که به طور مستقیم یـــا توسط نمایندگان خود آنرا اعمال مـــی کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دافغانستان ملت عبارت دی له هغو ټولو افرادو څخه چې دافغانستان تابعيت ولري.

د افغانستان ملت له پښتون، تاجک، هزاره، ازبک، ترکمن، بلوچ، پشه يي، نورستاني، ايماق، عرب، قرغيز، قزلباش، گوجر، براهوي او نورو قومونو څخه جوړ دی.

د افغان کلمه د افغانستان د ملت پر هر فرد اطلاق کيږي.

د ملت هيڅ يو فرد د افغانستان له تابعيت څخه نه محروميږي.

په تابعيت او پناه ورکولو پورې مربوطې چارې د قانون له لیارې تنظيميږي.

پنځمه ماده

ددې اساسي قانون او نورو قوانينو د حکمونو تطبيق ، له استقلال، ملي واکمنۍ او ځمکنۍ بشپړتيا څخه دفاع او د هېواد د امنيت او دفاعي قابليت تأمين، د دولت له اساسي وظايفو څخه دي.

ملت افغانستان عبارت است ازتمام افراديکه تابعيت افغانستان را دارا باشند.

ملت افغانستان متشکل از اقوام پشتون، تاجک، هزاره، ازبک، ترکمن، بلوچ، پشه يي، نورستاني، ايماق، عرب، قرغيز، قزلباش، گوجر، براهوی، وساير اقوام ميباشد.

بر هر فرد از افراد ملت افغانستان کلمهٔ افغان اطلاق می شود.

هيچ فرد از افراد ملت از تابعيت افغانستان محروم نمی گردد.

امور مربوط به تابعيت و پناهندگی توسط قانون تنظيم می گردد.

مادهٔ پنجم

تطبيق احکام اين قانون اساسی وساير قوانين، دفاع از استقلال، حاکميت ملي و تماميت ارضی و تأمين امنيت و قابليت دفاعی کشور از وظايف اساسی دولت می باشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږمه ماده

دولت ، د انساني کرامت د ساتلو، بشري حقوقو د ملاتړ، د دموکراسی د تحقق، ملي وحدت د تامین، د ټولو قومونو او قبايلو ترمنځ د برابرۍ او د هېواد په ټولو سيمو کې د متوازنې پراختيا او ټولنيز عدالت، پرېنسټ د يوې هوسا او پر مختللې ټولنې په جوړولو مکلف دی.

اوومه ماده

دولت د ملګرو ملتونو د منشور، د بين الدول معاهدو، د نړيوالو ميثاقونو چې افغانستان له هغو سره تړاو لري او د بشري حقوقو د نړيوالې اعلامې رعايت کوي.

دولت د هر راز تروريستي اعمالو ، د مخدره موادو د کرلو او قاچاق او د مسکراتو د توليد او استعمال مخنيوی کوي.

اتمه ماده

دولت د هېواد خارجي سياست د خپلواکي، ملي ګټو او ځمکنۍ بشپړتيا په

مادهٔ ششم

دولت به ایجاد یک جامعهٔ مرفه و مترقی بر اساس عدالت اجتماعی، حفظ کرامت انسانی،حمایت حقوق بشر، تحقق دموکراسی، تأمین وحدت ملی، برابری بین همه اقوام و قبایل و انکشاف متوازن در همه مناطق کشور مکلف می باشد.

مادهٔ هفتم

دولت منشور ملل متحد، معاهدات بین الدول،میثاق های بین المللی که افغانستان به آن ملحق شده است و اعلامیهٔ جهانی حقوق بشر را رعایت می کند.

دولت از هر نوع اعمال تروریستی، زرع و قاچاق مواد مخدر و تولید و استعمال مسکرات جلوگیری می کند.

مادهٔ هشتم

دولت سیاست خارجی کشور را بر مبنای حفظ استقلال، منافع ملی و

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساتلو، نه مداخلې بنه ګاونډیتوب، متقابل احترام او د حقوقو د برابرۍ پربنسټ تنظیموي.

نهمه ماده

کانونه او نورې تر ځمکې لاندې زېرمې او لرغونې آثار د دولت ملکیت دي.
د دولت د ملکیتونو ساتنه او اداره او له طبیعي زېرمو او نورو عامه ملکیتونو څخه د سمې استفادې چول د قانون له لیارې تنظیمېږي.

لسمه ماده

دولت، خصوصي پانګې اچونې او خصوصي تشبثات د بازار د اقتصاد د نظام پربنسټ د قانون له حکمونو سره سم هڅوي، ملاتړ یې کوي او مصونیت یې تضمینوي.

یوولسمه ماده

په کورنۍ او بهرنۍ سوداګرۍ پورې تړلې چارې، د هېواد له اقتصادي غوښتنو او د خلکو له ګټو سره سمې د قانون له لیارې تنظیمېږي.

تمامیت ارضی و عدم مداخله، حسن همجواری، احترام متقابل و تساوی حقوق تنظیم می نماید.

مادهٔ نهم

معادن و سایر منابع زیر زمینی و آثار باستانی ملکیت دولت می باشند.
حفاظت و ادارهٔ املاک دولت و طرز استفادهٔ درست از منابع طبیعی و سایر املاک عامه توسط قانون تنظیم می گردد.

مادهٔ دهم

دولت، سرمایه گذاریها و تشبثات خصوصی را مبتنی بر نظام اقتصاد بازار، مطابق به احکام قانون، تشویق، حمایت و مصئونیت آنها را تضمین می نماید.

مادهٔ یازدهم

امور مربوط به تجارت داخلی و خارجی، مطابق به ایجابات اقتصادی کشور و مصالح مردم، توسط قانون تنظیم می گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دولسمه ماده

د افغانستان بانک، د دولت مرکـزي او مستقل بانک دی.

د پیسو نشرول،د هیواد د پولي سیاست طرح او تطبیق، د قانون له حکمونو سره سم د مرکزي بانک صلاحیت دی.

مرکزی بانک د پیسو د چاپ په برخه کې د ولسي جرګې له اقتصادي کمیسیون سره مشوره کوي.

د دې بانک تشکیل او د کار ډول د قانون له لیارې تنظیمیږي.

ماده دوازدهم

د افغانستان بانک، بانک مرکزی دولت و مستقل می باشد.

نشر پول و طرح و تطبیق سیاست پولی کشور، مطابق به احکام قانون، از صلاحیت بانک مرکزی می باشد.

بانک مرکزی در مورد چاپ پول با کمیسیون اقتصادی ولسی جرگه مشوره می نماید.

تشکیل و طرز فعالیت این بانک توسط قانون تنظیم می شود.

دیارلسمه ماده

دولت د صنایعو د پراختیا، د تولید د ودې او د خلکو د ژوند د سطحې د لوړتیا او د کسبګرو د فعالیتونو د ملاتړ لپاره اغیزمن پروګرامونه طرح او تطبیقوي.

ماده سیزدهم

دولت برای انکشاف صنایع، رشد تولید، ارتقای سطح زندگی مردم و حمایت از فعالیتهای پیشه وران، پروگرامهای مؤثر طرح و تطبیق می نماید.

څوارلسمه ماده

دولت د کرنې او مالدارۍ د پراختیا، د بزګرانو او مالدارانو د اقتصادي، ټولنیزو او د ژوند د شرایطو د ښه کولو او د کوچیانو د میشتولو او د دوی د

ماده چهاردهم

دولت برای انکشاف زراعت و مالداری، بهبود شرایط اقتصادی، اجتماعی و معیشتی دهقانان و مالداران و اسکان

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژوند د سمون لپاره د دولت د مالي توان په حدودو کې اغېزمن پروګرامونه طرح او تطبیقوي.

دولت مستحقو اتباعو ته د استوګنځای د برابرولو په منظور او د عامه ملکیتونو د وېش لپاره، د قانون له حکمونو سره سم او د مالي امکاناتو په حدود وکې لازم تدبیرونه نیسي.

و بهبود زندگی کوچیان، در حدود بنیهٔ مالی دولت، پروگرامهای مؤثر طرح و تطبیق می نماید.

دولت به منظور تهیهٔ مسکن و توزیع ملکیتهای عامه برای اتباع مستحق، مطابق به احکام قانون و در حدود امکانات مالی، تدابیر لازم اتخاذ می نماید.

پنځلسمه ماده

دولت مکلف دی چې د ځنګلونو او د چاپېریال د خوندي کولو او ښه والي لپاره لازم تدبیرونه ونیسي.

مادهٔ پانزدهم

دولت مکلف است در مورد حفظ و بهبود جنگلات و محیط زیست تدابیر لازم اتخاذ نماید.

شپاړسمه ماده

د پښتو، دري، ازبکي ، ترکمني، بلوڅي، پشه یي، نورستاني، پامیري او په هېواد کې د نورو مروجو ژبو له جملې څخه پښتو او دري د دولت رسمي ژبې دي.

په هغو سیمو کې چې د خلکو اکثریت له ازبکي، ترکمني، بلوڅي، پشه- یي، نورستاني او یا پامیري ژبو څخه

مادهٔ شانزدهم

از جمله زبانهای پشتو،دری، ازبکی، ترکمنی،بلوچی، پشه یی، نورستانی، پامیری و سایر زبانهای رایج در کشور، پشتو ودری زبانهای رسمی دولت میباشند.

در مناطقیکه اکثریت مردم به یکی از زبان های ازبکی، ترکمنی، پشه یی، نورستانی، بلوچی و یا پامیری تکلم می

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرېوې خبرې کوې لــه پښتــو او دري سربېره هغه ژبه درېيمه رسمي ژبــه ده، د تطبيق ډول يــې د قــانون لــه لــيارې تنظيمېږي.

دولت د افغانستان د ټولو ژبو د پياوړتيا او پراختيا لپاره اغېزمن پروګرامونه طرح او تطبيقوي.

په هېواد کــې د مطبوعــاتو، راډيــو او تلويزيون خپروني دهېواد پرټولو مروجــو ژبو آزادې دي.

په هېواد کې موجود ملي، علمي او اداري مصطلحات ساتل کېږي.

اوه لسمه ماده

دولت په بېلا بېلو سطحو کې د معارف د ودې او د ديني زده کــړو د پراختيــا، د جوماتونو، مدرسو او ديني مرکزونــو د وضعې د ښه والي او تنظــيم لپــاره لازم تدبيرونه نيسي.

اتلسمه ماده

د هېواد د تقويم مبداء د پيغمبر اکرم ﷺ پر هجرت ولاړ دی.

نمايند آن زبان علاوه بر پشتو و دری به حيث زبان سوم رسمي می باشــد و نحوهٔ تطــبيق آن توسط قانون تنظــيم می گردد.

دولت برای تقويت و انکشاف همــه زبانهای افغانستان پروگرامهای مــؤثر طرح و تطبيق مينمايد.

نشر مطبوعات و رسانه های گروهــی به تمام زبانهای رايج در کشور آزاد می باشد.

مصطلحات علمي و اداری ملی موجود در کشور حفظ ميگردد.

مادهٔ هفدهم

دولت برای ارتقای مــعارف در همــه سطوح، انــکــشاف تعــليمات دينی، تنــظــيم و بهبود وضــع مســاجد، مدارس و مراکز دينی تدابير لازم اتخاذ می نمايد.

مادهٔ هجدهم

مبداء تقويم کشور بر هجرت پيغمبــر اکرم ﷺ استوار است.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دولتي ادارو د کار بنسټ هجري لمريز کال دی.

د جمعې ورځې، د اسد ۲۸ او د ثور ۸ عمومي رخصتی دي، نورې رخصتی د قانون له لیارې تنظیمیږي.

نولسمه ماده

د افغانستان بيرغ له: درېو تور، سور او زرغون رنګه ټوټو څخه جوړ دی درې واړه ټوټې په مساوي ډول له کيڼ نه ښي لور ته په عمودي ډول سره پرتې وي او د هر رنګ سور د هغه د اوږدو نيمايي دی چې په منځ کې يې د افغانستان ملي نښان ځای پر ځای شوی دی.

د افغانستان د دولت ملي نښان له سپين رنګي محراب او منبر څخه جوړ دی چې په دوو څنډو کې يې دوه بيرغونه او دمنځ په برنۍ برخه کې يې د لا اله الا الله محمد رسول الله مبارکه کلمه او الله اکبر او د راختونکي لمر وړانګې او په لاندنۍ برخه کې يې د ۱۲۹۸ هجري شمسي تاريخ او د افغانستان کلمه راغلي

مبنای کار ادارات دولتی تقویم هجری شمسی می باشد.

روز های جمعه، ۲۸ اسد و ۸ ثور تعطیل عمومی است . سایر رخصتی ها توسط قانون تنظیم می گردد.

مادهٔ نزدهم

بیرق افغانستان مرکب است از: سه قطعه با رنگ های سیاه، سرخ و سبز که به صورت عمودی، به اندازه های مساوی، از چپ به راست، در کنار هم واقع شده، عرض هر رنگ برابر نصف طول آن است و در وسط آن نشان ملی افغانستان قرار دارد.

نشان ملی افغانستان عبارت از محراب و منبر به رنگ سفید می باشد که در دو گوشهٔ آن دو بیرق و در وسط آن در قسمت فوقانی ، کلمه مبارک لا اله الا الله محمد رسول الله و الله اکبر واشعهٔ خورشید در حال طلوع و در قسمت تحتانی آن تاریخ ۱۲۹۸ هجری شمسی و کلمهٔ

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې له دوو خوا وو د غنمو وږي پسرې راګرخول شوي دي.
له بيرغ او ملي نښان څخه د استفادې څرنګوالی د قانون له لیارې تنظیمیږي.

شلمه ماده

د افغانستان ملي سرود په پښتو ژبه دی، الله اکبر او د افغانستان د قومونو نومونه به پکې راځي.

یوویشتمه ماده

د افغانستان پایتخت د کابل ښار دی.

دوه یم فصل

د اتباعو اساسي حقوق او وجایب

دوه ویشتمه ماده

دافغانستان د اتباعو ترمنځ هر راز تبعیض او امتیاز منع دی.
دافغانستان اتباع ښځې او نارینه دقانون په وړاندې مساوي حقوق او وجایب لري.

درویشتمه ماده

ژوند د خدای ﷻ بخښنه او دانسان طبيعي حق دی، هیڅوک له قانوني مجوزه

افغانستان، جا داشته و از دو طرف با خوشه های گندم احاطه شده است.
طرز استفاده از بیرق و نشان ملی توسط قانون تنظیم می گردد.

مادهٔ بیستم

سرود ملی افغانستان به زبان پشتو و با ذکر الله اکبر و نام اقوام افغانستان می باشد.

مادهٔ بیست و یکم

پایتخت افغانستان شهر کابل می باشد.

فصل دوم

حقوق اساسی و وجایب اتباع

مادهٔ بیست و دوم

هر نوع تبعیض و امتیاز بین اتباع افغانستان ممنوع است.
اتباع افغانستان اعم از زن و مرد در برابر قانون دارای حقوق و وجایب مساوی می باشند.

مادهٔ بیست وسوم

زندگی موهبت الهی و حق طبیعی انسان است. هیچ شخص بدون مجوز قانونی

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرته له دې حقه بې برخې کېدای نشي.

از این حق محروم نمی گردد.

څلېريشتمه ماده

آزادي د انسان طبيعي حق دی. دا حق د نورو له آزادۍ اوله عامه مصالحو پرته چې د قانون له لیارې تنظيمېږي حدود نه لري.

د انسان آزادي او کرامت له تېري خوندي دی.

دولت د انسان دآزادۍ او کرامت په ساتنه او درناوي مکلف دی.

مادهٔ بیست و چهارم

آزادی حق طبیعی انسان است. این حق جز آزادی دیگران و مصالح عامه که توسط قانون تنظیم میگردد، حدودی ندارد.

آزادی و کرامت انسان از تعرض مصون است.

دولت به احترام و حمایت آزادی و کرامت انسان مکلف می باشد.

پنځه ويشتمه ماده

د ذمې برائت اصلي حالت دی

تورن چې د باصلاحيته محکمې په قطعي حکم متهم محکوم عليه ثابت نشي، بې گناه گڼل کېږي.

مادهٔ بیست و پنجم

برائت ذمه حالت اصلی است.

متهم تا وقتی که به حکم قطعی محکمهٔ با صلاحیت محکوم علیه قرار نگیرد، بی گناه شناخته می شود.

شپږ ويشتمه ماده

جرم يو شخصي عمل دی.

د متهم تعقيبول، نيول يا توقيفول او پرهغه باندې د جزا تطبيق بل هېچاته سرايت نه کوي.

مادهٔ بیست وششم

جرم یک عمل شخصی است.

تعقیب، گرفتاری یا توقیف متهم وتطبیق جزا براو به شخص دیگری سرایت نمی کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوه ویشتمه ماده

هېڅ يو عمل جرم نه ګڼل کېږي خو دهغه قانون له مخې چې د جرم تر ارتکاب دمخه نافذ شوی وي.

هېڅوک د قانون له حکمونه پرته تعقيبېدای، نيول کېدای او يا توقيفېدای نه شي.

هېڅوک سزا نه شي ورکول کېدای مګر، د با صلاحيته محکمې په حکم او د هغه قانون له احکامو سره سم چې د اتهام وړ فعل تر ارتکابه مخکې نافذ شوی وي.

مادهٔ بيست وهفتم

هيچ عملی جرم شمرده نمی شود مگر به حکم قانونی که قبل از ارتکاب آن نافذ گرديده باشد.

هيچ شخص را نمی توان تعقيب، گرفتار ويا توقيف نمود مگر بر طبق احکام قانون.

هيچ شخص را نمی توان مجازات نمود مگر به حکم محکمهٔ با صلاحيت ومطابق به احکام قانونی که قبل از ارتکاب فعل مورد اتهام نافذ گرديده باشد.

اته ویشتمه ماده

د افغانستان هېڅ يو تبعه په جرم باندې د متهم کېدو له امله، بهرني دولت ته نه سپارل کېږي، مګر د ورته معاملې او د هغو بين الدول تړونو له مخې چې افغانستان ورسره تړاو لري.

هېڅ افغان د تابعيت په سلبېدو او په افغانستان کې دننه يا بهر په شړل کېدو نه محکومېږي.

مادهٔ بيست وهشتم

هيچ يک از اتباع افغانستان به علت اتهام به جرم، به دولت خارجی سپرده نمی شود مگر بر اساس معاملهٔ بالمثل وپيمان های بين الدول که افغانستان به آن پيوسته باشد.

هيچ افغان به سلب تابعيت ويا تبعيد در داخل يا خارج افغانستان محکوم نمی شود.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نهه ویشتمه ماده

دانسان تعذیب منع دی.

هېڅوک نه شي کولای چې له بل شخص څخه حتی د حقایقو د ترلاسه کولو لپاره که څه هم تر تعقیب، نیونې یا توقیف لاندې وي او یا په جزا محکوم وي، دهغه دتعذیب لپاره اقدام وکړي یاېې دتعذیب امر ورکړي.

د انساني کرامت مخالفې جزا ټاکل منع دي.

ماده بیست نهم

تعذیب انسان ممنوع است.

هیچ شخص نمی تواند حتی به مقصد کشف حقایق از شخص دیگر، اگر چه تحت تعقیب، گرفتاری یا توقیف ویا محکوم به جزا باشد، به تعذیب او اقدام کند یا امر بدهد.

تعیین جزایی که مخالف کرامت انسانی باشد،ممنوع است.

دېرشمه ماده

له متهم یا بل شخص څخه په زور تر لاسه شوې څرګندونې، اقرار یاشهادت اعتبار نلري.

په جرم اقرار دمتهم هغه اعتراف ته وايي چې په بشپړه خوښه او دعقلي روغتیا په حالت کې یې د با صلاحیته محکمې په وړاندې کړی وي.

ماده سی ام

اظهار، اقرار وشهادتی که از متهم یا شخص دیگری به وسیلهٔ اکراه به دست آورده شود، اعتبار ندارد.

اقرار به جرم عبارت است از اعتراف متهم بارضایت کامل ودر حالت صحت عقل، در حضور محکمهٔ با صلاحیت.

یودېرشمه ماده

هر څوک کولای شي چې له نیول کېدو سره سم له خانه داتهام دلرې

ماده سی ویکم

هر شخص می تواند برای دفع اتهام به مجرد گرفتاری ویا برای اثبات حق

(c) ketabton.com: The Digital Library

کولو او يا دحق دثابتو لو لپاره مدافع وکيل ونا کي.

متهم حق لري چې له نيولوسره سم له منسوب اتهامه خان خبر کړي او دهغې مودې دننه چې قانون يې ټاکي، محکمه کې حاضر شي.

دولت په جنايي پېښو کې دبېوزلي متهم لپاره مدافع وکيل ټاکي.

دمتهم او دهغه دوکيل ترمنځ مکالمات، مراسلات او مخابرات له هر ډول تعرض څخه خوندي دي.

دمدافع وکيلانو وظايف او واکونه دقانون له لياري تنظيمېږي.

خود، وکيل مدافع تعيين کند.

متهم حق دارد بمجرد گرفتاری، از اتهام منسوب اطلاع يابد ودر داخل ميعادی که قانون تعين مى کند در محکمه حاضر گردد.

دولت در قضايای جنايي برای متهم بی بضاعت وکيل مدافع تعين می نمايد.

محرميت مکالمات، مراسلات ومخابرات بين متهم ووکيل آن، از هر نوع تعرض مصون ميباشد.

وظايف وصلاحيت های وکلای مدافع توسط قانون تنظيم می گردد.

دو دېرشمه ماده

پور دېوروړي د آزادۍ دسلبېدو يا محدودېدو سبب کېدای نشي.

دپور دبېرته اخيستلو لاري چاري او وسايل دقانون له لياري تنظيمېږي .

مادهٔ سی ودوم

مديون بودن شخص موجب سلب يا محدود شدن آزادی وی نمی شود.

طرز ووسايل تحصيل دين توسط قانون تنظيم می گردد.

دري دېرشمه ماده

دافغانستان اتباع دانتخابولو او دانتخابېدلو حق لري.

مادهٔ سی وسوم

اتباع افغانستان حق انتخاب کردن وانتخاب شدن را دارا می باشند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له دې حق څخه دګټې اخيستو شرايط او لارې د قانون له لارې تنظيمېږي.

شرايط وطرز استفاده از اين حق توسط قانون تنظيم مي گردد.

څلوردېرشمه ماده

دبيان آزادي له تېري څخه خوندي ده.

هر افغان حق لري چې خپل فكر دوينا،ليكنې، انځور او يا نورو وسيلو له لارې، په دې اساسي قانون كې دراغلو حكمونو په رعايت، څرګند كړي.

هر افغان حق لري دقانون له حكمونو سره سم مطالب، بې له دې چې هغه مخكې له مخكې دولتي مقامونو ته وښيي، چاپ او نشر كړي.

دمطبعو، راډيو او تلويزيون، د مطبوعاتو دخپرولو او دجمعي ارتباط په نورو وسايلو پورې مربوط حكمونه دقانون له لېارې تنظيمېږي.

مادهٔ سی وچهارم

آزادی بیان از تعرض مصون است.

هر افغان حق دارد فکر خـود را بـه وسیلهٔ گفتار، نوشته،تصویر ویا وسایل دیگر، بارعایت احکام مندرج این قانون اساسی اظهار نماید.

هر افغان حق دارد مطابق بـه احکـام قانـون، به طبع ونشر مـطالب، بدون ارائـه قـبلی آن به مـقامات دولتی، بپردازد.

احکام مربـوط بـه مطـابع، رادیـو وتلویزیون، نشر مطبوعـات وسـایر وسایل ارتباط جمعی توسط قانون تنظیم می گردد.

پنځه دېرشمه ماده

دافغانستان اتباع حق لري چې دخپلو مادي او يا معنوي غوښتنو دتأمين لپاره، دقانون له حكمونو سره سم ټولنې جوړې كړي.

مادهٔ سی وپنجم

اتباع افغانستان حق دارند به منظـور تأمین مقاصد مادی ویا معنوی، مطـابق به احکام قـانون، جمعیتهـا تأسـیس نمایند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دافغانستان اتباع حق لري دقانون له حکمونو سره سم، سياسي گوندونه جوړکړي، په دې شرط چې:

١.دگوند مرامنامه او اساسنامه داسلام دسپيڅلي دين داحکامو او په دې اساسي قانون کې دراغلو نصوصو او ارزښتونو مخالف نه وي؛

٢.دگوند تشکيلات او مالي منابع څرگند وي؛

٣.نظامي او نظامي ډوله تشکيلات او هدفونه ونه لري؛

۴.له بهرنيو سياسي گوندونو يا نورو بهرنيو منابعو سره تړلي نه وي؛

دقوم، سيمې،ژبې او فقهي مذهب پربنسټ د گوند جوړول او فعاليت کول، جواز نه لري.

هغه جمعيت او گوند چې دقانون له حکمونو سره سم جوړېږي دقانوني موجباتواو با صلاحيتي محکمې له حکمه پرته نه منحل کېږي.

اتباع افغانستان حق دارند، مطابق به احکام قانون، احزاب سياسى تشکيل دهند، مشروط بر اينکه:

١.مرامنامه واساسنامهٔ حزب، مناقض احکام دين مقدس اسلام ونصوص وارزشهاى مندرج اين قانون اساسى نباشد؛

٢.تشکيلات ومنابع مالى حزب علنى باشد؛

٣.اهداف وتشکيلات نظامى وشبه نظامى نداشته باشد؛

۴.وابسته به حزب سياسى ويا ديگر منابع خارجى نباشد؛

تأسيس وفعاليت حزب بر مبناى قوميت، سمت، زبان ومذهب فقهى جواز ندارد.

جمعيت وحزبى که مطابق به احکام قانون تشکيل مى شود، بدون موجبات قانونى وحکم محکمهٔ با صلاحيت منحل نمى شود.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږدېرشمه ماده

دافغانستان اتباع حق لري چې د روا او سوله ییزو غونډو د تأمین لپاره له قانون سره سم بې وسلې غونډې او مظاهرې وکړي.

مادهٔ سی وششم

اتباع افغانستان حق دارند برای تأمین مقاصد جایز وصلح آمیز، بدون حمل سلاح، طبق قانون اجتماع وتظاهرات نمایند.

اوه دېرشمه ماده

داشخاصو د مخابرې او لیکونو آزادي او محرمیت که په لیکلې ډول وي یا د ټیلیفون او تلګراف یا نورو وسیلو له لارې، له تېري څخه خوندي دي.

دولت داشخاصو دمخابرو او لیکونو دپلټنې حق نه لري مګر د قانون له حکمونو سره سم.

مادهٔ سی وهفتم

آزادی ومحرمیت مراسلات ومخابرات اشخاص چه به صورت مکتوب باشد وچه به وسیلهٔ تلفون، تلګراف ووسایل دیګر، از تعرض مصون است.

دولت حق تفتیش مراسلات ومخابرات اشخاص را ندارد، مګر مطابق به احکام قانون.

اته دېرشمه ماده

دشخص استوګنځی له تیري څخه خوندي دی.

هېڅوک د دولت په ګډون نشي کولای داستوګنځي له اجازې یا د واکمنې محکمې له قراره پرته او بې له هغو حالاتو او لارو چې په قانون کې ښودل شوي، دچاکور ته ورننوزي یاېې وپلټي.

مادهٔ سی وهشتم

مسکن شخص از تعرض مصون است.

هیچ شخص، به شمول دولت،نمی تواند بدون اجازهٔ ساکن یا قرار محکمهٔ با صلاحیت و به غیر ازحالات و طرزی که در قانون تصریح شده است، به مسکن شخص داخل شود یا آن را تفتیش نماید.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دځرګند جرم په مورد کې مسؤل مامور کولای شي دمحکمې له مخکیني اجازې پرته د شخص کورته ور ننوزي یا هغه وپلټي. نوموړی مامور مکلف دی کورته له ننوتو یا پلټنې وروسته ، په هغه موده کې چې قانون یې ټاکي د محکمې قرار ترلاسه کړي.

نهه دېرشمه ماده

هر افغان حق لري د هېواد هر ګوټ ته سفر وکړي او استوګن شي خو له هغو سیمو پرته چې قانون منع کړې وي.
هر افغان حق لري د قانون له حکمونو سره سم له افغانستان څخه بهر سفر وکړي او بېرته راستون شي.
دولت له هېواد څخه بهر دافغانستان د اتباعو د حقوقو ساتنه کوي.

څلوېښتمه ماده

ملکیت له تیري څخه خوندي دی.
هېڅوک دملکیت د ترلاسه کولو او په هغه کې له تصرف کولو څخه نه منع کېږي. مګر دقانون داحکامو په حدودو کې.

در مورد جرم مشهود ، مامور مسؤل می تواند بدون اجازهٔ قبلی محکمه، به مسکن شخص داخل شود یا آن را تفتیش کند. مامور مذکور مکلف است بعد از داخل شدن یا اجرای تفتیش ، در خلال مدتی که قانون تعین می کند قرار محکمه را حاصل نماید.

مادهٔ سی و نهم

هر افغان حق دارد به هر نقطهٔ کشور سفر نماید ومسکن اختیار کند، مگر در مناطقی که قانون ممنوع قرار داده است.
هر افغان حق دارد مطابق به احکام قانون به خارج افغانستان سفر نماید و به آن عودت کند.
دولت از حقوق اتباع افغانستان در خارج از کشور حمایت می نماید.

مادهٔ چهلم

ملکیت از تعرض مصون است.
هیچ شخص از کسب ملکیت و تصرف در آن منع نمی شود، مگر در حدود احکام قانون.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هیڅ ملکیت د قانون د حکم او د باصلاحیته محکمې له پرېکړې پرته نه مصادره کېږي.
دشخص د ملکیت استملاک یوازې دعامه ګټو د تأمین په مقصد، دمخکیني او عادلانه بدل په ورکولو، دقانون له مخې مجاز دی.
دشخص دشتمنۍ پلټنه او اعلان یوازې دقانون په حکم کېدای شي.

یو څلوېښتمه ماده

بهرني اشخاص په افغانستان کې دعقاري مالونو د ملکیت حق نه لري.
د عقار اجاره د پانګې اچونې په منظور د قانون له حکمونو سره سم جواز لري.
د بهرنیو ملکونو پر سیاسي نمایندګیو او پر هغو بین المللي مؤسسو چې افغانستان یکې غړیتوب لري دعقاري مالونو پلورل د قانون له حکمونو سره سم جواز لري.

دوه څلوېښتمه ماده

هر افغان مکلف دی دقانون له حکمونو سره سم دولت ته

ملکیت هیچ شخص، بدون حکم قانون و فیصلهٔ محکمهٔ با صلاحیت مصادره نمی شود.
استملاک ملکیت شخص، تنها به مقصد تأمین منافع عامه، در بدل تعویض قبلی و عادلانه، به موجب قانون مجاز می باشد.
تفتیش و اعلان دارائی شخص، تنها به حکم قانون صورت می گیرد.

مادهٔ چهل و یکم

اشخاص خارجی در افغانستان حق ملکیت اموال عقاری را ندارند.
اجارهٔ عقار بمنظور سرمایه گذاری، مطابق باحکام قانون مجاز می باشد.
فروش عقار به نمایندگی های سیاسی دول خارجی و به موسسات بین المللی که افغانستان عضو آن باشد، مطابق به احکام قانون، مجاز میباشد.

مادهٔ چهل و دوم

هر افغان مکلف است مطابق به احکام قانون به دولت مالیه و

(c) ketabton.com: The Digital Library

مالیه او محصول ورکړي.
هیڅ راز مالیه او محصول ، دقانون له حکمه پرته نه وضع کېږي.
د مالیې او محصول اندازه او د ورکړې ډول یې د ټولنیز عدالت په رعایت د قانون په وسیله ټاکل کېږي.
دا حکم د بهرنیو کسانو او مؤسسو په برخه کې هم تطبیقېږي.
هر ډول ورکړه شوې مالیه، محصول او عایدات، دولتي واحد حساب ته تحویلېږي.

محصول تأدیه کند.
هیچ نوع مالیه و محصول، بدون حکم قانون، وضع نمی شود.
اندازهٔ مالیه و محصول و طرز تأدیهٔ آن، با رعایت عدالت اجتماعی، توسط قانون تعیین می گردد.
این حکم در مورد اشخاص و مؤسسات خارجی نیز تطبیق می شود.
هر نوع مالیه، محصول و عواید تادیه شده، به حساب واحد دولتی تحویل داده می شود.

درې څلوېښتمه ماده

زده کړه د افغانستان د ټولو اتباعو حق دی چې د لیسانس تر درجې پورې وړیا د دولت له خوا تأمینېږي.
دولت مکلف دی چې په ټول افغانستان کې د متوازن معارف دعامولو او د منځنیو اجباري زده کړو د تأمین لپاره اغېزمن پروګرام طرح او تطبیق کړي او د مورنیو ژبو د تدریس لپاره په هغو

مادهٔ چهل و سوم

تعلیم حق تمام اتباع افغانستان است که تا درجهٔ لیسانس در مؤسسات تعلیمی دولتی به صورت رایگان از طرف دولت تأمین میگردد.
دولت مکلف است به منظور تعمیم متوازن معارف درتمام افغانستان، تأمین تعلیمات متوسطهٔ اجباری، پروگرام مؤثر طرح و تطبیق نماید و زمینهٔ تدریس زبانهای مادری را در

(c) ketabton.com: The Digital Library

سیمو کې چې پرې خبرې کېږي لاره هواره کړي.

څلور څلوېښتمه ماده

دولت مکلف دی دښځو د زده کړو د پراختیا او توازن د ایجاد په منظور، دکوچیانو دزده کړو د ښه والي او په هیوادکې د بې سوادۍ د له منځه وړلو لپاره اغېزمن پروګرامونه طرح او تطبیق کړي.

پنځه څلوېښتمه ماده

دولت د اسلام د سپیڅلي دین د حکمونو او ملي فرهنګ پربنسټ او له علمي اصولو سره سم، واحد تعلیمي نصاب طرح او تطبیقوي او د ښوونځیو د دیني مضمونونو نصاب په افغانستان کې د شتو اسلامي مذهبو نو پر بنسټ تدوینوي.

شپږ څلوېښتمه ماده

د لوړو، عمومي او اختصاصي زده کړو د مؤسسو جوړول او اداره کول، د دولت وظیفه ده.

مناطقی که به آنها تکلم می کنند فراهم کند.

مادهٔ چهل و چهارم

دولت مکلف است به منظور ایجاد توازن و انکشاف تعلیم برای زنان، بهبود تعلیم کوچیان و امحای بی سوادی در کشور، پروگرامهای مؤثر طرح و تطبیق نماید.

مادهٔ چهل و پنجم

دولت نصاب واحد تعلیمی را، بر مبنای احکام دین مقدس اسلام و فرهنگ ملی و مطابق با اصول علمی، طرح و تطبیق می کند و نصاب مضامین دینی مکاتب را، بر مبنای مذاهب اسلامی موجود در افغانستان، تدوین می نماید.

مادهٔ چهل و ششم

تأسیس و ادارهٔ مؤسسات تعلیمات عالی، عمومی و اختصاصی وظیفهٔ دولت است.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د افغانستان اتباع کولای شي د دولت په اجازه د لوړو، عمومي، اختصاصي او دسواد د زده کړو موسسې جوړې کړي.

دولت کولای شي بهرنيو کسانو ته هم د قانون له حکمونو سره سم د لوړو، عمومي او اختصاصي زده کړو د مؤسسو د جوړولو اجازه ورکړي.

د لوړو زده کړو په دولتي مؤسسو کې دشامليدو شرطونه او له هغو سره نورې مربوطې چارې، د قانون له لارې تنظيمېږي.

اتباع افغانستان می توانند بـه اجـازهٔ دولت به تأسيس مؤسسات تعليمات عالی، عمومی، اختصاصی و سواد آموزی اقدام نمايند.

دولت می تواند تأسيس مؤسسات تعليمات عالی، عمومی و اختصاصی را به اشخاص خارجی نيز مطابق به احکام قانون اجازه دهد.

شرايط شمول در مؤسسات تعليمات عالی دولتی و ساير امور مربوط به آن، توسط قانون تنظيم می گردد.

اوه څلويښتمه ماده

دولت د علم، فرهنګ ، ادب او هنر د پرمختګ لپاره اغېزمن پروګرامونه طرح کوي.

دولت د مؤلف، مخترع او کاشف حقوق تضمينوي او په ټولو برخو کې علمي څېړنې هڅوي او ملاتړ يې کوي او د هغو له نتيجو څخه د اغېزمنې ګټې اخيستل د قانون له حکمونو سره سم عاموي.

مادهٔ چهل و هفتم

دولت برای پيشرفت علم، فرهنگ، ادب و هنر پروگرامهای مؤثر طرح می نمايد.

دولت حقوق مؤلف، مخترع و کاشف را تضمين می نمايد و تحقيقات علمی را درتمام عرصه ها تشويق وحمايت می کند واستفاده مؤثرازنتايج آن را، مطابق به احکام قانون، تعميم می بخشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اته څلوېښتمه ماده

کار، د هر افغان حق دی.

د کار د ساعتونو ټاکل، او بـا معاشـه رخصتي،د کار او کارګر حقوق او له هغو سره نورې مربوطې چارې د قـانون لـه لیارې تنظیمېږي.

د قانون د حکمونو په حدودو کې د کار او کسب انتخاب آزاد دی.

نهه څلوېښتمه ماده

د جبري کار تحمیل منع دی.

د جګړې، آفتونو او نورو داسې حـالاتو کې چې عامه ژوند او هوسـاینه تهدیـد کړي فعاله برخه اخیستنه د هر افغان ملي وجیبه ده.

پرماشومانو د کار تحمیل جواز نه لري.

پنځوسمه ماده

دولت مکلف دی چې د یوې سالمې اداري او د هېواد په اداري سیستم کې د سمون د رامنځ ته کېدو لپـاره،لازم تدبیرونـه ونیسي.

اداره خپل اجـراآت په بشپړه بې طرفۍ

مادهٔ چهل و هشتم

کار حق هر افغان است.

تـعیین سـاعات کـار، رخصتی بـا مـزد، حـقوق کار و کارگر وسـایر امور مربوط به آن توسط قانون تنظـیم می گردد.

انتخاب شغل و حرفه، در حدود احکام قانون، آزاد می باشد.

مادهٔ چهل و نهم

تحمیل کار اجباری ممنوع است.

سهم گیری فعال در حالـت جنـگ، آفات وسایر حـالاتی کـه حیـات و آسایش عامه را تهدید کند، از وجایب ملی هر افغان می باشد.

تحمیل کار بر اطفال جواز ندارد.

مادهٔ پنجاهم

دولت مکلف است به منظـور ایجـاد ادارهٔ سالم و تحقـق اصـلاحات در سیستم اداری کشور تدابیر لازم اتخاذ نماید.

اداره اجراآت خود را با بیطرفی کامل

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د قــانون له حکمونو سره سم عملــي کوي.

د افغانستان اتباع حق لــري د قــانون د حکمونو په حدودو کې له دولتــي ادارو څخه اطلاعات تر لاسه کړي. دا حــق د نورو حقوقو او عامه امنیت ته لــه زیــان رسولو پرته، حدود نه لري.

د افغانستان اتباع د اهلیت له مخې او له هر ډول توپیر څخه پرتــه د قــانون لــه حکمونو سره سم د دولت خدمت ته منل کیږي.

و مطابق به احکام قانون عملــی مــی سازد.

اتباع افغانستان حــق دسترســی بــه اطلاعات از ادارات دولتی را در حدود احکام قانون دارا می باشند. این حــق جز صدمه به حقوق دیگران و امنیــت عامه حدودی ندارد.

اتباع افغانستان بر اساس اهلیت و بدون هیچگونه تبعیض و به موجب احکــام قانون به خدمت دولت پذیرفتــه مــی شوند.

یو پنځوسمه ماده

هر څوک چې له ادارې څخه بې موجبــه زیانمن شي د تاوان اخیــستلو مــستحق دی او کولای شي د تاوان د تــرلاسه کولو لپاره په مــحکمه کې د عوا اقامــه کړي.

له هغو حالاتو پرته چې قــانون ښــوولي، دولت نشي کــولای د بــا صــلاحیته محکمې له حکمه پرته د خپلو حقوقــو د ترلاسه کولو لپاره اقدام وکړي.

مادهٔ پنجاه و یکم

هــر شخــص که از اداره بــــدون موجب متضرر شود مســتحق جبــران خــساره می باشد و می تــواند برای حــصول آن در محکمه دعوا اقامــه کند.

به استثنای حالاتی که در قانون تصریح گردیده است، دولت نمی تواند بدون حکم محکمهٔ با صلاحیت به تحصیل حقوق خود اقدام کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوپنځوسمه ماده

دولت د افغانستان د ټولو اتباعو لپاره د ناروغيو د مخنيوې او د وړيا علاج وسيلې او روغتيايي اسانتياوې د قانون له حکمونو سره سم تأمينوي.
دولت له قانون سره سم د خصوصي طبي خدمتونو او روغتيايي مرکزونو جوړول او پراختيا هڅوي او ملاتړ يې کوي.
دولت د سالمې بدنې روزنې د پياوړتيا او دملي او سيمه ييزو ورزشونو د پراختيا لپاره لازم تدبيرونه نيسي.

ماده ٔ پنجاه و دوم

دولت وسايل وقايه و علاج امراض و تسهيلات صحى رايگان را براى همه اتباع مطابق به احکام قانون تأمين مى نمايد.
دولت تأسيس و توسعه ٔ خدمات طبى و مراکز صحى خصوصى را مطابق به احکام قانون تشويق و حمايت مى کند.
دولت به منظور تقويت تربيت بدنى سالم و انکشاف ورزشهاى ملى و محلى تدابير لازم اتخاذ مى نمايد.

دري پنځوسمه ماده

دولت د شهيدانو او مفقودينو له پاتې کسانو، دمعلولينو او معيوبينو دبيا خواکمنې او په ټولنه کې د هغوى د فعالې ونډې اخيستنې په خاطر د مالي مرستو او روغتيايي خدمتونو د تنظيم لپاره د قانون له حکمونو سره سم لازم تدبيرونه نيسي.
دولت د متقاعدينو حقوق تضمينوي او له زړو کسانو، بې سر پرسته ښځو، معيوبينو او معلولينو او بې وسه يتيمانو سره د

ماده ٔ پنجاه و سوم

دولت به منظور تنظيم خدمات طبى و مساعدت مالى براى بازماندگان شهداء و مفقودين و براى باز توانى معلولين و معيوبين و سهم گيرى فعال آنان در جامعه، مطابق به احکام قانون، تدابير لازم اتخاذ مى نمايد.
دولت حقوق متقاعدين را تضمين نموده، براى کهن سالان، زنان بى سرپرست، معيوبين و معلولين و ايتام

(c) ketabton.com: The Digital Library

قانون له حکمونو سره سم لازمي مرستې کوي.

بی بضاعت مطابق به احکام قانون کمک لازم به عمل می آورد.

څلور پنځوسمه ماده

کورنی د ټولنې اساسي رکن دی او د دولت تر پاملرنې لاندې ده.

دولت د کورنی او په ځانګړې توګه د مور او ماشوم د جسمي او روحي روغتيا د تأمين، د ماشومانو د روزنې او د اسلام د سپيڅلي دين له احکامو سره د مغايرو رسومو دله منځه وړو لپاره لازم تدبيرونه نيسي.

مادهٔ پنجاه و چهارم

خانواده رکن اساسی جامعه را تشکیل می دهد ومورد حمایت دولت قرار دارد.

دولت به منظور تأمین سلامت جسمی و روحی خانواده، بالاخص طفل و مادر، تربیت اطفال و برای از بین بردن رسوم مغایر با احکام دین مقدس اسلام تدابیر لازم اتخاذ می کند.

پنځه پنځوسمه ماده

له هېواد څخه دفاع د افغانستان د ټولو اتباعو وجيبه ده.

د عسکري مکلفيت د دورې د تېرولو شرطونه د قانون له لارې تنظيمېږي.

مادهٔ پنجاه و پنجم

دفاع از وطن وجیبهٔ تمام اتباع افغانستان است.

شرایط اجرای دورهٔ مکلفیت عسکری توسط قانون تنظیم می گردد.

شپږپنځوسمه ماده

داساسي قانون دحکمونو پيروي، دقوانينو اطاعت او دعامه نظم او امنيت رعايت دافغانستان د ټولوخلکو وجيبه ده.

مادهٔ پنجاه و ششم

پیروی از احکام قانون اساسی، اطاعت از قوانین و رعایت نظم و امن عامه وجیبهٔ تمام مردم افغانستان است.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د قانون له حکمونو څخه بې خبري عذر نه ګڼل کېږي.

بی خبری از احکام قانون عذر دانسته نمی شود.

اوه پنځوسمه ماده

دولت په افغانستان کې د خارجي اتباعو حقوق او آزادۍ له قانون سره سم تضمینوي. دا کسان د بین المللي حقوقو د قواعدو په حدودو کې د افغانستان د دولت د قوانینو په رعایت مکلف دي.

مادهٔ پنجاه و هفتم

دولت حقوق و آزادی های اتباع خارجی را در افغانستان، طبق قانون تضمین می کند. این اشخاص در حدود قواعد حقوق بین المللی به رعایت قوانین دولت افغانستان مکلف می باشند.

اته پنځوسمه ماده

دولت په افغانستان کې د بشر د حقوقو د رعایت د څارنې، ښه والي او ملاتړ لپاره، د افغانستان د بشر د حقوقو خپلواک کمېسیون جوړوي.

هر څوک کولای شي د خپلو بشري حقوقو د نقض په صورت کې دې کمېسیون ته شکایت وکړي.

کمېسیون کولای شي د افرادو د بشري حقوقو د نقض موارد مربوطو قانوني ځانګو ته راجع کړي او د هغوی له حقوقو څخه په دفاع کې مرسته وکړي.

د دې کمېسیون جوړښت او د کار ډول بې د قانون له لیارې تنظیمېږي.

مادهٔ پنجاه و هشتم

دولت به منظور نظارت بر رعایت حقوق بشر در افغانستان و بهبود و حمایت از آن، کمیسیون مستقل حقوق بشر افغانستان را تأسیس می نماید.

هر شخص می تواند در صورت نقض حقوق بشری خود، به این کمیسیون شکایت نماید.

کمیسیون می تواند موارد نقض حقوق بشری افراد را به مراجع قانونی راجع سازد و در دفاع از حقوق آنها مساعدت نماید.

تشکیل و طرز فعالیت این کمیسیون توسط قانون تنظیم می گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نهه پنځوسمه ماده

هېڅوک نشي کولای په دې اساسي قانون کې له راغلو آزادیو او حقوقو څخه په ناوړه استفادې د هېواد د خپلواکۍ، ځمکنۍ بشپړتیا، ملي واکمنۍ او ملي وحدت پر ضد عمل وکړي.

دریم فصل

جمهور رئیس

شپېتمه ماده

جمهور رئیس د افغانستان د اسلامي جمهوري دولت په سر کې دی چې خپل واکونه په اجرائیه، مقننه او قضائیه برخو کې ددې اساسي قانون له حکمونو سره سم عملي کوي.

جمهور رئیس دوه، لومړی او دویم مرستیالان لري.

د جمهوري ریاست کاندید د خپلو مرستیالانو نومونه د خان له کاندیدولو سره یو ځای ملت ته اعلاموي.

د جمهور رئیس لومړی مرستیال د جمهور رئیس د غیاب، استعفاء او یا مړینې په

ماده‌ٔ پنجاه و نهم

هیچ شخص نمی تواند با سوء استفاده از حقوق و آزادیهای مندرج این قانون اساسی، بر ضد استقلال، تمامیت ارضی، حاکمیت ووحدت ملی عمل کند.

فصل سوم

رئیس جمهور

ماده‌ٔ شصتم

رئیس جمهور در رأس دولت جمهوری اسلامی افغانستان قرار داشته، صلاحیت های خود را در عرصه های اجرائیه، تقنینیه و قضائیه، مطابق به احکام این قانون اساسی، اعمال می کند.

رئیس جمهور دارای دو معاون، اول و دوم، می باشد.

کاندید ریاست جمهوری نام هر دو معاون را همزمان با کاندید شدن خود به ملت اعلام میدارد.

معاون اول رئیس جمهور درحالت غیاب، استعفأ و یا وفات رئیس جمهور،

(c) ketabton.com: The Digital Library

حالاتو کې ددې اساسي قانون له مندرجو حکمونو سره سم کار کوي.

د جمهور رئیس د لومړي مرستیال په غیاب کې، دوه یم مرستیال د اساسي قانون له مندرجو احکامو سره سم عمل کوي.

یو شپیتمه ماده

جمهور رئیس د رای ورکوونکیو د آزادو، عمومي، پټو او مستقیمو رایو له لارې په سلو کې تر پنځوسو زیاتو رایو په ترلاسه کولو انتخابیږي.

د جمهور رئیس وظیفه تر انتخاباتو وروسته د پنځم کال د غبرګولي په لومړۍ نیټه پای ته رسیږي.

دجمهور رئیس دکار ترپای ته رسېدو دمخه د نوي جمهور رئیس د ټاکلو لپاره انتخابات، له دېرشو تر شپېتو ورځو پورې، موده کې کېږي.

که چیرې په لومړي پړاو کې له کاندیدانو څخه یو هم ونه کړای شي چې په سلو کې تر پنځوسو زیاتې رایې ترلاسه کړي،

مطابق به احکام مندرج این قانون اساسی، عمل می کند.

در غیاب معاون اول رئیس جمهور، معاون دوم مطابق به احکام مندرج این قانون اساسی عمل می کند.

مادهٔ شصت و یکم

رئیس جمهور با کسب اکثریت بیش از پنجاه في صد آرای رأی دهندگان از طریق رأی گیری آزاد، عمومی، سری و مستقیم انتخاب میگردد.

وظیفه رئیس جمهور در اول جوزای سال پنجم بعد از انتخابات پایان می یابد.

انتخابات به منظور تعیین رئیس جمهور جدید در خلال مدت سی الی شصت روز قبل از پایان کار رئیس جمهور برگزار میگردد.

هر گاه در دور اول هیچ یک از کاندیدان نتواند اکثریت بیش از پنجاه فیصد آرا را بدست آورد، انتخابات

(c) ketabton.com: The Digital Library

انتخابات د دوهم ځل لپاره د انتخاباتو د نتايجو د نېټې تر اعلان وروسته د دوو اوونيو په اوږدو کې تر سره کېږي. دا ځل يوازې هغه دوه تنه کانديدان په انتخاباتو کې برخه اخلي چې په لومړي پړاو کې يې تر ټولو زياتې رايې ترلاسه کړې وي.

د انتخاباتو په دويم پړاو کې هغه څوک چې د رايو اکثريت ترلاسه کړي، جمهور رئيس ګڼل کېږي.

که چېرې د جمهوري رياست يو کانديد د راى ګيرۍ د لومړي يا دويم پړاو په جريان او يا تر انتخاباتو وروسته او يا د انتخاباتو د نتايجو له اعلان څخه پخوا مړ شي، نوي انتخابات د قانون له حکمونو سره سم کېږي.

براى دور دوم در ظرف دو هفته از تاريخ اعلام نتايج انتخابات بر گزار مى گردد و در اين دور تنها دو نفر از کانديدانى که بيشترين آرا را در دور اول بدست آورده اند، شرکت مى نمايند.

در دور دوم انتخابات ، کانديدى که اکثريت آرا را کسب کند،رئيس جمهور شناخته مى شود.

هر گاه يکى از کانديدان رياست جمهورى در جريان دور اول يا دوم رأى گيرى و يا بعد از انتخابات و قبل از اعلام نتايج انتخابات وفات نمايد، انتخابات مجدد مطابق به احکام قانون بر گزار مى گردد.

دوه شپېتمه ماده

څوک چې جمهوري رياست ته کانديدېږي، بايد د لاندنيو شرطونو لرونکى وي:

۱. د افغانستان تبعه،مسلمان، له افغان

مادهٔ شصت و دوم

شخصى که به رياست جمهورى کانديد مى شود، واجد شرايط ذيل مى باشد:

۱. تبعهٔ افغانستان ، مسلمان و متولد

(c) ketabton.com: The Digital Library

مور او پلار ځخه زيږېدلی وي او د بل هېواد تابعيت ونلري؛

۲. د کانديدېدو په ورځ يې عمر تر څلوېښتو کلونو لږ نه وي؛

۳. د محکمې له خوا د بشري ضد جرمونو، او جنايت په ارتکاب او يا له مدني حقوقو ځخه په محرومي محکوم شوی نه وي؛

هېڅ شخص نشي کولای له دوو دورو زيات د جمهور رئيس په حيث وټاکل شي.

په دې ماده کې راغلي حکم د جمهور رئيس د مرستيالانو په برخه کې هم تطبيقېږي.

درې شپېتمه ماده

جمهور رئيس د کار تر پيل دمخه، د ځانګړې کړنلارې سره سم، چې د قانون له لارې تنظيمېږي دا لاندې لوړه يادوي:

بسم الله الرحمن الرحيم

«د لوی خدای ﷻ په نامه لوړه کوم چې د اسلام د سپېڅلي دين پيروي او

از والدين افغان بوده و تابعيت کشور ديگری را نداشته باشد؛

۲. در روز کانديد شدن سن وی از چهل سال کمتر نباشد؛

۳. از طرف محکمه به ارتکاب جرايم ضد بشري، جنايت و يا حرمان از حقوق مدنی محکوم نشده باشد.

هيچ شخص نمی تواند بيش از دو دوره به حيث رئيس جمهور انتخاب گردد.

حکم مندرج اين ماده در مورد معاونين رئيس جمهور نيز تطبيق می گردد.

ماده شصت و سوم

رئيس جمهور قبل از تصدی وظيفه، مطابق به طرزالعمل خاص که توسط قانون تنظيم می گردد، حلف آتی را بجا می آورد:

بسم الله الرحمن الرحيم

«به نام خداوند بزرگ ﷻ سوگند ياد می کنم که دين مقدس اسلام را

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساتنه وکړم. د اساسي قانون او نورو قوانینو رعایت او د تطبیق څارنه وکړم. د افغانستان د خپلواکۍ، ملي واکمنۍ، ځمکنۍ بشپړتیا ساتنه او دافغانستان د خلکو حقوق او ګټې خوندي کړم او د لوی خدای (ج) له در بار څخه د مرستې په غوښتلو او د ملت په ملاتړ د افغانستان د خلکو د پرمختګ او هوساینې په لاره کې خپلې هڅې جاري وساتم.»

څلور شپېتمه ماده

جمهور رئیس لاندې واکونه او وظیفې لري:

۱. د اساسي قانون د اجرا څارل؛

۲. د ملي شورې په تصویب د هېواد د سیاست د اساسي کرښو ټاکل؛

۳. د افغانستان دوسله والوځواکونو سترمشرتوب ؛

۴. د ملي شورې په تایید دجګړې او متارکې اعلانول؛

۵. د ځمکنۍ بشپړتیا او د خپلواکۍ

اطاعت و از آن حمایت کنم. قانون اساسی وسایر قوانین را رعایت و از تطبیق آن مواظبت نمایم. از استقلال، حاکمیت ملی و تمامیت ارضی افغانستان حراست وحقوق و منافع مردم افغانستان را حفاظت کنم و با استعانت از بارگاه پروردگار متعال و پشتیبانی ملت، مساعی خود را در راه سعادت و ترقی مردم افغانستان بکار برم.»

مادهٔ شصت و چهارم

رئیس جمهور دارای صلاحیتها و وظایف ذیل می باشد:

۱. مراقبت از اجرای قانون اساسی؛

۲. تعین خطوط اساسی سیاست کشور به تصویب شورای ملی؛

۳. قیادت اعلای قوای مسلح افغانستان؛

۴. اعلان حرب و متارکه بـه تایید شورای ملی؛

۵. اتخاذ تصمیم لازم در حالت

(c) ketabton.com: The Digital Library

دساتنې د دفاع په حالت کې دلازم تصميم نيول؛

۶. د ملي شورۍ په تاييد له افغانستان څخه بهر ته د وسله والو خواکونو د ټولګيو لېږل؛

۷. ددې اساسي قانون په (نهه شپېتمه) ماده کې له راغلي حالت پرته، د لويې جرګې راغوښتل؛

۸. د ملي شورۍ په تأييد د اضطراري حالت اعلان او دهغه پای ته رسول؛

۹. د ملي شورۍ او لويې جرګې دغونډو پرانستل؛

۱۰. د جمهوري رياست د مرستيالانو د استعفي منل؛

۱۱. د ولسي جرګې په تاييد د وزيرانو، لوی څارنوال، د مرکزی بانک، د ملي امنيت او سرې مياشتې د رئيسانو ټاکل او د هغوی عزلول او د استعفی منل؛

۱۲. د ولسي جرګې په تاييد د سترې محکمې د رئيس او غړيو ټاکل؛

۱۳. د قانون له حکمونو سره سم د

دفاع از تماميت ارضی و حفظ استقلال؛

۶. فرستادن قطعات قوای مسلح به خارج افغانستان به تاييد شورای ملي؛

۷. داير نمودن لويه جرگه به استثنای حالت مندرج مادهٔ شصت و نهم اين قانون اساسی؛

۸. اعلان حالت اضطرار به تأييد شورای ملي و خاتمه دادن به آن؛

۹. افتتاح اجلاس شورای ملي و لويه جرگه؛

۱۰. قبول استعفای معاونين رياست جمهوری؛

۱۱. تعيين وزرا، لوی څارنوال، رئيس بانک مرکزی، رئيس امنيت ملي و رئيس سره مياشت به تائيد ولسي جرگه و عزل و قبول استعفای آنها؛

۱۲. تعيين رئيس و اعضای ستره محکمه به تأييد ولسي جرگه؛

۱۳. تعيين، تقاعد، قبول استعفاء و

(c) ketabton.com: The Digital Library

قاضيانو، د وسله والو خواكونو، پوليسو، د ملی امنيت د منصبدارانو او د لوړ رتبه مامورينو ټاكل، تقاعد وركول، د استعفی منل او عزلول؛

۱۴. په بهرنيو هېوادونو او نړيوالو مؤسسو كې د افغانستان د سياسي نمايندگيو د مشرانو ټاكل؛

۱۵. په افغانستان كې د بهرنيو سياسي نمايندگانو د باور ليكونو منل؛

۱۶. د قوانينو او تقنيني فرمانونو توشيح كول.

۱۷. د قانون له حكمونو سره سم د دولتونو ترمنځ د معاهدو د عقد لپاره د باور ليكونو وركول؛

۱۸. د قانون له حكمونو سره سم د جزاگانو تخفيف او بخښل؛

۱۹. د قانون له حكمونو سره سم د مډالونو، نښانونو او افتخاري لقبونو وركول؛

۲۰. د هېواد د اداري د سمون په منظور، د قانون له مخې، د كميسيونونو جوړول؛

عزل قضات،صاحب منصبان قوای مسلح، پوليس و امنيت ملی و مامورين عالی رتبه مطابق به احكام قانون؛

۱۴. تعيين سران نمايندگی های سياسی افغانستان نزد دول خارجی و مؤسسات بين المللی؛

۱۵. قبول اعتماد نامه های نمايندگان سياسی خارجی در افغانستان؛

۱۶. توشيح قوانين و فرامين تقنينی؛

۱۷. اعطای اعتبار نامه به غرض عقد معاهدات بين الدول مطابق به احكام قانون؛

۱۸. تخفيف و عفو مجازات مطابق به احكام قانون؛

۱۹. اعطای مدالها، نشانها و القاب افتخاری مطابق به احكام قانون؛

۲۰. تأسيس كميسيونها به منظور بهبود ادارهٔ كشور مطابق به احكام قانون؛

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۱. په دې اساسي قانون کې نور راغلي واکونه او وظايف.

پنځه شپېتمه ماده

جمهور رئيس کولای شي په مهمو ملـــي، سياسي، ټولنيزو او يا اقتصادي چارو کې د افغانستان دخلکو ټولپوښتنې ته مراجعــه وکړي.

ټولپوښتنه بايــد ددې اساســي قــانون د حکمونو مخالفه او دهغه دتعديل مستلزم نه وي.

شپږ شپېتمه ماده

جمهور رئيس په دې اساسي قانون کې د راغلو واکونو د عملي کولو په برخه کې د افغانستان د خلکو لوړ مصلحتونه په پام کې نيسي.

جمهور رئيس نشي کولای چې د قانون له حکمه پرته دولتي ملکيتونــه او شــتمنې وپلوري او يا يې وبخښي.

جمهور رئيس نشي کولای د خپل کار په دوران کې له خپل مقام څخه په ژبنيــو، سيمه ييزو، قومي، مــذهبي او گــوندي

۲۱. ساير صلاحيتها و وظايف مندرج اين قانون اساسی.

مادهٔ شصت و پنجم

رئيس جمهور می تواند در موضوعات مهم ملی سياســی، اجتمــاعی و يــا اقتصادی بــه آرای عمــومی مــردم افغانســتان مراجعه نمايد.

مراجعه به آرای عمومی نبايد منــاقض احکام اين قانون اساسی و يا مســتلزم تعديل آن باشد.

مادهٔ شصت و ششم

رئيــس جــمهور در اعــمال صلاحيتهای منــدرج ايــن قــانون اســاسی، مــصالح علـيای مــردم افغانســتان را رعايت می کند.

رئيس جمهور نمی تواند بدون حکـم قانون ملکيت های دولتی را بفروشد يا اهدا کند.

رئيــس جــمهور نــمی تــواند در زمــان تصدی وظيفه از مــقام خــود به ملحوظات لســانی، ســمتی، قومی،

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملحوظاتو ګټه واخلي.

اووه شپېتمه ماده

د جمهور رئیس د استعفی، عزل، مړینې او یا په صعب العلاجه ناروغی د اخته کېدلو په صورت کې چې د وظیفې د اجرا مخه نیسي د جمهور رئیس لومړی مرستیال د جمهور رئیس واکونه او وظایف په غاړه اخلي.

جمهور رئیس خپله استعفی په خپله ملـي شوری ته اعلاموي.

د صعب العلاجه ناروغی تثبیت د هغه طبي هیئت له خوا کېږي چې ستره محکمه یې ټاکي.

په داسې حالاتو کې د نوي جمهور رئیس د ټاکلو لپاره په درې میاشتو کې دننه ددې اساسي قانون د یو شپېتمې مادې له حکم سره سم انتخابات کېږي.

د جمهور رئیس لومړی مرستیال د لنډ مهاله جمهور رئیس په توګه ، د وظیفې د ترسره کولو په موده کې

مذهبی و حزبی استفاده نماید.

مادهٔ شصت و هفتم

در صورت استعفا، عزل یا وفات رئیس جمهور و یا مریضی صعب‌العلاج که مانع اجراء وظیفه شود، معاون اول رئیس جمهور صلاحیتها ووظایف رئیس جمهور را به عهده می گیرد.

رئیس جمهور استعفای خود را شخصاً به شورای ملی اعلام می نماید.

تثبیت مریضی صعب العلاج توسط هیئت طبی با صلاحیت که از طرف ستره محکمه تعین می گردد صورت مي گیرد.

درین حالات در خلال مدت سه ماه انتخابات به منظور تعین رئیس جمهور جدید طبق مادهٔ شصت و یکم این قانون اساسی بر گزار می‌گردد.

معاون اول رئیس جمهور در زمان تصدی به حیث رئیس جمهور موقت امور ذیل

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاندېنۍ چارې نشي ترسره کولای:

۱. د اساسي قانون تعديل؛

۲. د وزيرانو عزل؛

۳. ټولپوښتنه.

د جمهور رئيس مرستيالان د دې اساسي قانون له حکمونو سره سم کولای شي خان جمهوري رياست ته کانديد کړي.

د جمهور رئيس په غياب کې د لومړي مرستيال وظايف د جمهور رئيس په واسطه ټاکل کېږي.

اته شپېتمه ماده

که چېرې د جمهور رئيس يو مرستيال استعفی وکړي او يا مړ شي د هغه پر ځای بل شخص د جمهور رئيس له خوا او د ولسي جرګې په تأييد ټاکل کېږي.

د جمهور رئيس او د هغه د لومړي مرستيال د يو ځايي مړينې په صورت کې په ترتيب سره دويم مرستيال ، د مشرانو جرګې رئيس د ولسي جرګې رئيس او د بهرنيو چارو وزير يو په بل پسې د دې اساسي قانون د(اووه شپېتمې) مادې له

را انجام داده نمی تواند:

۱. تعديل قانون اساسی؛

۲. عزل وزرا؛

۳. مراجعه به آراء عامه.

معاونين رئيس جمهور می توانند مطابق به احکام اين قانون اساسی خود را به رياست جمهوری کانديد نمايند.

در صورت غياب رئيس جمهور، وظايف معاون اول توسط رئيس جمهور تعيين می گردد.

مادهٔ شصت و هشتم

هر گاه يکی از معاونين رئيس جمهور استعفاء و يا وفات نمايد عوض وی شخص ديگری توسط رئيس جمهور به تأييد ولسی جرگه تعيين می گردد.

در صورت وفات همزمان رئيس جمهور و معاون اول وی، بالترتيب معاون دوم،رئيس مشرانو جرگه، رئيس ولسی جرگه ووزير خارجه يکی بعد ديگری مطابق به حکم مندرج مادهٔ شصت و هفتم اين قانون اساسی

حکم سره سم د جمهور رئیس وظیفې په غاړه اخلي.

نهه شپېتمه ماده

جمهور رئیس د ملت او ولسي جرګې په وړاندې ددې مادې د احکامو مطابق مسؤل دی.

پر جمهور رئیس د بشري ضد جرمونو،ملي خیانت یا جنایت د ارتکاب تورلګول د ولسي جرګې د ټولو غړیو د دریمې برخې له خوا غوښتل کېدای شي.

که چېرې دا غوښتنه د ولسي جرګې د ټولو غړیو له دریو څخه د دوو برخو د رایو له خوا تأیید شي، ولسي جرګه د یوې میاشتې دننه لویه جرګه دایروي.

که لویه جرګه منسوب شوی اتهام د ټولو غړیو له دریو څخه د دوو برخو د رایو په اکثریت تصویب کړي، جمهور رئیس له وظیفې څخه ګوښه او موضوع خانګړې محکمې ته سپارل کېږي. خانګړې محکمه د ولسي جرګې له دریو غړیو، د سترې محکمې له دریو غړیو چې لویه

وظایف رئیس جمهور را به عهده می گیرد.

مادهٔ شصت و نهم

رئیس جمهور در برابر ملت و ولسی جرگه مطابق به احکام این ماده مسؤل میباشد.

اتهام علیه رئیس جمهور به ارتکاب جرایم ضد بشری، خیانت ملی یا جنایت از طرف یک ثلث کل اعضای ولسی جرگه تقاضا شده می تواند.

در صورتیکه این تقاضا از طرف دو ثلث کل آرای ولسی جرگه تأیید گردد، ولسی جرگه در خلال مدت یک ماه لویه جرگه را دایر مینماید.

هر گاه لویه جرگه اتهام منسوب را به اکثریت دو ثلث آرای کل اعضا تصویب نماید، رئیس جمهور از وظیفه منفصل و موضوع به محکمهٔ خاص محول می گردد. محکمهٔ خاص متشکل است از رئیس مشرانو جرگه، سه نفر از اعضای ولسی جرگه و سه

(c) ketabton.com: The Digital Library

جرگه يې ټاكي او د مشرانو جرګې لـــه رئيس څخه جوړېـــږي. دعـــوې د هغـــه شخص له خوا چې د لوې جرګې له خوا ټاكل كېږي، اقامه كېږي.
په دې حالت کې د دې اساسي قانون پـــه (اووه شپېتمه) ماده کې راغلي حكمونـــه تطبيقېږي.

اويا يمه ماده

د جمهور رئيس تنخوا او لګښتونه د قانون له لياري تنظيمېږي.
جمهـــور رئـــيس د خـــدمت د دورې ترختمېدو وروسته د عزل له حالته پرته د خپل ژوند په پاتې موده کې د جمهـــورې رياست د دورې له مالي حقوقو څخــــه د قانون له حكمونو سره سم، ګټه اخلي.

څلورم فصل

حكومت

يو اويايمه ماده

حـــكومـــت له وزيرانو څـــخه جـــوړ دى چې د جـــمهور رئيس تر ريـــاست لاندې كار كوي.

نفر از اعضاى ستره محكمه به تعـــين لويه جرگه. اقامـــه دعـــوى توســـط شخصيكه از طرف لويه جرگه تعـــين ميگردد صورت مى گيرد.
در اين حالت احكام منـــدرج مـــادهٔ شصت و هفتم اين قانون اساسى تطبيق مى گردد.

مادهٔ هفتادم

معاش و مصارف رئيس جمهور توسط قانون تنظيم مى گردد.
رئيس جمهـــور بعـــد از خـــتم دورهٔ خدمت، باستثناى حالت عزل، بـــراى بقيهٔ مدت حيات از حقوق مالى دورهٔ رياست جمهورى مطابق به احكام قانون مستفيد مى شود.

فصل چهارم

حكومت

مادهٔ هفتادو يكم

حكومت متشكل اســـت از وزرا كـــه تحت رياست رئيس جمهـــور اجـــراى وظيفه مى نمايند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وزيرانو شمېر او وظايف د قانون له لارې تنظيمېږي.

دوه اويايمه ماده

څوک چې د وزير په توګه ټاکل کېږي باید لاندینی شرطونه ولري:

۱. یوازې د افغانستان دتابعیت لرونکی وي.

که چېرې د کوم وزارت کاندید د بل هېواد تابعیت هم ولري ولسي جرګه د هغه د تأييد يا رد صلاحيت لري؛

۲. لوړ تحصيلات، کاري تجربه او ښه شهرت ولري؛

۳. عمريې تر پنځه دېرش کلونو لږ نه وي؛

۴. د محکمې له خوا د بشري ضد جرمونو او جنايت په ارتکاب او يا له مدني حقوقو څخه په محرومي محکوم شوی نه وي.

درې اويايمه ماده

کېدای شي وزيران د ملي شورې له

تعداد وزرا ووظايف شان توسط قانون تنظيم مى گردد.

مادهٔ هفتادو دوم

شخصى كه به حيث وزير تعيين مى شود واجد شرايط ذيل ميباشد:

۱. تنها حامل تابعيت افغانستان باشد.

هر گاه كانديد وزارت تابعيت كشور ديگرى را نيز داشته باشد، ولسى جرگه صلاحيت تأييد و يا رد آنرا دارد.

۲. داراى تحصيلات عالى، تجربه كارى و شهرت نيک باشد؛

۳. سن وى از سى و پنج سال كمتر نباشد؛

۴. از طرف محكمه به ارتكاب جرايم ضد بشرى، جنايت و يا حرمان از حقوق مدنى محكوم نشده باشد.

مادهٔ هفتادو سوم

وزرا مى توانند از اعضاى شوراى ملى

(c) ketabton.com: The Digital Library

غړی او یا له هغو د باندې وټاکل شي.

کله چې د ملي شورې غړی د وزیر په توګه وټاکل شي، په شوری کې خپل غړیتوب له لاسه ورکوي او د هغه پر ځای بل شخص د قانون له حکم سره سم ټاکل کیږي.

شلور اویایمه ماده

وزیران د وظیفې له پیله مخکې د جمهور رئیس په وړاندې، لاندینی لوړه کوي:

بسم الله الرحمن الرحیم

«د لوی خدای ﷻ په نامه لوړه کوم چې د اسلام د سپیڅلي دین د حکمونو حمایت، د اساسي قانون او د افغانستان د نورو قوانینو رعایت، د اتباعو د حقوقو حفاظت، د افغانستان د خپلواکۍ، ځمکنۍ بشپړتیا او د خلکو د ملي وحدت ساتنه وکړم او په خپلو ټولو اعمالو کې خدای ﷻ حاضر وګڼم او خپلې سپارل شوې وظیفې په ریښتینولۍ سرته ورسوم.»

پنځه اویایمه ماده

حکومت لاندینی وظیفې لري:

یا خارج از آن تعیین شوند.

هر گاه عضو شورای ملی به حیث وزیر تعیین شود، عضویت خود را در شوری از دست می دهد و در عوض وی شخص دیگری مطابق به حکم قانون تعیین میگردد.

مادهٔ هفتادو چهارم

وزرا قبل از تصدی وظیفه حلف آتی را به حضور رئیس جمهور، بجا می آورند:

بسم الله الرحمن الرحیم

«بنام خداوند بزرگ ﷻ سوگند یاد می کنم که دین مقدس اسلام را حمایت ، قانون اساسی و سایر قوانین افغانستان را رعایت ، حقوق اتباع را حفاظت و از استقلال ، تمامیت ارضی و وحدت ملی مردم افغانستان حراست کنم و در همه اعمال خود خداوند ﷻ را حاضر دانسته، و ظایف محوله را صادقانه انجام دهم.»

مادهٔ هفتادو پنجم

حکومت دارای وظایف ذیل می باشد:

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱. ددې اساسي قانون او نورو قوانينو داحکامو او د محکمو د قطعي پريکـړو عملي کول؛

۲. د خپلواکۍ ساتل، له زمکنۍ بشپړتيا څخه دفاع او په نړيواله ټولنه کې د افغانستان د حيثيت او ګټو ساتل؛

۳. د عامه نظم او امن ټينګول او د هـر راز اداري فساد له منځه وړل؛

۴. د بودجې ترتيبول، د دولت د مـالي وضعې تنظيمول او د عامه شتمنۍ ساتل؛

۵. د ټولنيزو، فرهنګـي، اقتصـادي او تکنالوژيکي د پرمختيايي پروګرامونو طرح او تطبيق؛

۶. ملي شورى ته د مالي کال په پای کې د سرته رسېدلو چارو او د نوي مالي کال د مهمو پروګرامونو پـه بـاب ګـزارش ورکول؛

۷. د هغو نورو وظيفو تـر سـره کول چې ددې اساسي قـانون او نـورو قوانينو له مخې د حکومت له وظيفو څخه ګڼل شويدي.

۱. تعميل احکام اين قانون اساسـي و ساير قوانين و فيصـله هـاى قطعـي محاکم؛

۲. حفظ استقلال،دفاع از تماميـت ارضي و صـيانت منـافع و حيثيـت افغانستان در جامعهٔ بين المللي؛

۳. تأمين نظم و امن عامـه و از بـين بردن هر نوع فساد اداري؛

۴. ترتيب بودجه، تنظيم وضع مـالى دولت و حفاظت دارايي عامه؛

۵. طـرح و تطبيـق پروگرامهـاى انکشافي اجتماعي، فرهنگي،اقتصادى و تکنالوژيکى؛

۶. ارائه گـزارش بـه شوراى ملي در ختم سال مالي در باره امور انجام شده و پروگرام هـاى عمدهٔ سـال مـالى جديد؛

۷. انـجام سـاير وظـايفى که به مـوجب اين قـانون اسـاسى و قوانين ديگـر از وظـايف حکومـت دانسته شده است.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږ اویایمه ماده

حکومت د هېواد د سیاست د اساسي کرښو د تطبیق او د خپلو وظیفو د تنظیمولو لپاره مقررات وضع او تصویبوي. دا مقررات باید د هېڅ قانون له نص یا روح سره مناقض نه وي.

ماده هفتاد و ششم

حکومت برای تطبیق خطوط اساسی سیاست کشور و تنظیم وظایف خود مقررات وضع و تصویب می کند. این مقررات باید مناقض نص یا روح هیچ قانون نباشد.

اوه اویایمه ماده

وزیران خپل وظایف د اداري واحدونو د آمرینو په توګه په هغو حدودو کې چې دا اساسي قانون او نور قوانین یې ټاکي، سرته رسوي.

وزیران له خپلو ټاکلو وظایفو څخه د جمهور رئیس او ولسي جرګې په وړاندې مسؤلیت لري.

ماده هفتادو هفتم

وزرا وظایف خود را به حیث آمرین واحد های اداری در داخل حدودی که این قانون اساسي وسایر قوانین تعیین می کند، اجرا می نمایند.

وزرا از وظایف مشخصهٔ خود نزد رئیس جمهور وولسی جرگه مسوٌلیت دارند.

اته اویایمه ماده

که چېرې وزیر په بشري ضد جرمونو، ملي خیانت او یا په نورو جرمونو متهم شي، موضوع ددې اساسي قانون د(یو سلو څلوردیرشمې) مادې په رعایت ځانګړې محکمې ته سپارل کېږي.

ماده هفتادو هشتم

هر گاه وزیر به ارتکاب جرایم ضد بشری، خیانت ملی و یا سایر جرایم متهم گردد، قضیه با رعایت ماده یکصدو سی و چهارم این قانون اساسی به محکمهٔ خاص محول میگردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نهه اویایمه ماده

حکومت کولای شي د ولسي جرگې د تعطیل په حالت کې له بودجې او مالي چارو پرته، د بېړنۍ اړتیا پر اساس تقنیني فرمانونه ترتیب کړي.

تقنیني فرمانونه د جمهور رئیس تر توشیح وروسته د قانون حکم پیدا کوي. تقنیني فرمانونه باید د ملي شورې د لومړۍ غونډې تر جوړېدو وروسته د دېرشو ورځو په اوږدو کې هغې ته وړاندې شي.

او که د ملي شورې له خوا رد شي، اعتبار نلري.

ماده ٔ هفتادو نهم

حکومت می تواند در حالت تعطیل ولسی جرگه در صورت ضرورت عاجل ، به استثنای امور مربوط به بودجه و امور مالی، فرامین تقنینی را ترتیب کند.

فرامین تقنینی بعد از توشیح رئیس جمهور حکم قانون را حایز می شود. فرامین تقنینی باید در خلال ۳۰روز از تاریخ انعقاد نخستین جلسه شورای ملی به آن تقدیم شود.

و در صورتیکه از طرف شورای ملی رد شود، از اعتبارساقط می گردد.

اتیایمه ماده

وزیران نشي کولای د خپل کار په دوران کې له خپل مقام څخه په ژبنیو، سیمه ییزو، قومي، مذهبي او گوندي ملحوظاتو گټه واخلي.

ماده ٔ هشتادم

وزرا نمی توانند در زمان تصدی وظیفه از مقام خود به ملحوظات لسانی، سمتی، قومی، مذهبی و حزبی استفاده نمایند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځم فصل

ملي شوری

یو اتیایمه ماده

دافغانستان د اسلامي جمهوریت دولت ملي شوري، دستر تقنیني ارګان په توګه د افغانستان د خلکو د ارادې ښکارندویه ده اود ټول ملت نمایندګي کوي.

دشوری هر غړی د رایې دڅرګندونې په وخت کې، د افغانستان د خلکو عمومي مصلحتونه او سترې ګټې د خپل قضاوت محور ګرځوي.

دوه اتیایمه ماده

ملي شوري له دوو مجلسونو: ولسي جرګې او مشرانو جرګې څخه جوړه ده.

هیڅوک نشي کولای په یوه وخت کې د دواړو مجلسونو غړی وي.

دري اتیایمه ماده

دو لسي جرګې غړي دخلکو دآزادو، عمومي، پټو او مستقیمو انتخاباتو له لارې انتخابیږي.

دولسي جرګې د کار دوره د پنځم کال

فصل پنجم

شورای ملی

مادهٔ هشتادویکم

شورای ملي دولت جمهوری اسلامی افغانستان بحیث عالی ترین ارگان تقنینی مظهر ارادهٔ مردم آن است و از قاطبهٔ ملت نمایندگی می کند.

هر عضو شوری در موقع اظهار رأی، مصالح عمومی و منافع علیای مردم افغانستان را مدار قضاوت قرار می دهد.

مادهٔ هشتاد و دوم

شورای ملي متشکل از دو مجلس: ولسی جرگه و مشرانو جرگه می باشد.

هیچ شخص نمی تواند در یک وقت عضو هر دو مجلس باشد.

مادهٔ هشتاد و سوم

اعضای ولسی جرگه توسط مردم از طریق انتخابات آزاد، عمومی، سری و مستقیم انتخاب میگردند.

دورهٔ کار ولسی جرگه به تاریخ اول

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چنګاښ په لومړۍ نېټه د انتخاباتو د نتیجو د اعلان څخه وروسته پای ته رسېږي او نوې شورې په کار پیل کوي.

دولسي جرګې د دورې تر ختمېدو دمخه له دېرشو څخه تر شپېتو ورځو پورې موده کې دولسي جرګې دغړیو انتخابات کېږي.

دولسي جرګې دغړیوشمېر دهرې حوزې د نفوسو د شمېر په تناسب زیات نه زیات تر (۲۵۰) کسانو پورې دی.

انتخاباتي حوزې، او ورسره نور مربوط مسایل د انتخاباتو په قانون کې ټاکل کېږي.

د انتخاباتو په قانون کې باید داسې تدبیرونه ونیول شي چې انتخاباتي نظام دافغانستان د ټولو خلکو لپاره عمومي او عادلانه استازیتوب تأمین کړي او دنفوسو په تناسب دې له هر ولایت څخه په اوسط ډول لږ ترلږه دوه ښځینه وکیلې په اولسي جرګه کې غړیتوب ترلاسه کړي.

سرطان سال پنجم، بعداز اعلان نتایج انتخابات به پایان می رسد و شورای جدید به کار آغاز می نماید.

انتخابات اعضای ولسی جرگه در خلال مدت سی الی شصت روز قبل از پایان دوره ولسی جرگه بر گزار می گردد.

تعداد اعضای ولسی جرگه به تناسب نفوس هر حوزه حداکثر دوصدو پنجاه نفر می باشد.

حوزه های انتخاباتی و سایر مسایل مربوط به آن در قانون انتخابات تعیین می گردد.

در قانون انتخابات باید تدابیری اتخاذ گردد که نظام انتخاباتی، نمایندگی عمومی و عادلانه را برای تمام مردم کشور تأمین نماید و به تناسب نفوس از هر ولایت طور اوسط حد اقل دو وکیل زن در ولسی جرگه عضویت یابد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څلور اتيايمه ماده

د مشرانو جرگې غړي په لاندې ډول انتخاب او ټاکل کېږي:

۱. دهرې ولايتي جرگې له غړيو څخه يوتن دمربوطې جرگې په انتخاب، د څلورو کلونو لپاره؛

۲. دهر ولايت د ولسواليو د جرگو له غړيو څخه يوتن، د مربوطو جرگو په انتخاب، ددريو کلونو لپاره؛

۳. پاتې دريمه برخه غړي د معلولينو او معيوبينو د دوو تنو او کوچيانو د دوو تنو استازيو په گډون د هېواد له خبيرو او تجربه لرونکو کسانو څخه د پنځو کلونولپاره د جمهور رئيس له خوا ټاکل کېږي.

جمهور رئيس له دې اشخاصو څخه په سلو کې پنځوس شخې ټاکي.

هغه شخص چې د مشرانو جرگې د غړي په توگه انتخابېږي په مربوطه جرگه کې خپل غړيتوب له لاسه ورکوي او دده

ماده ٔ هشتاد و چهارم

اعضای مشرانو جرگه به ترتيب ذيل انتخاب و تعين مى شوند:

۱. از جمله اعضای شورای هر ولايت، يک نفر به انتخاب شورای مربوط برای مدت چهار سال؛

۲. از جمله اعضای شوراهای ولسواليهای هرولايت ، يک نفر به انتخاب شورا های مربوط برای مدت سه سال؛

۳. يک ثلث باقی مانده از جمله ٔ شخصيت های خبير وبا تجربه به شمول دو نفر از نمايندگان معلولين و معيوبين و دو نفر نمايندگان کوچی ها به تعيين رئيس جمهور برای مدت پنج سال.

رئيس جمهور تعداد پنجاه فيصد از اين اشخاص را از بين زنان تعين مى نمايد.

شخصی که به حيث عضو مشرانو جرگه انتخاب مى شود، عضويت خود را درشورای مربوطه از دست داده،

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرځای د قانون له حکمونو سره سم بـل شخص ټاکل کېږي.

پنځه اتيايمه ماده

هغه څوک چې د ملي شورى غړيتوب ته کانديد يا ټاکل کېږي، د ټـاکونکو پـر شرطونو سربېره ، دا لاندې صفتونه هـم بايد ولري:

۱. د افـغانسـتان تبعه وي يـا لږ تر لږه د کـانـديدېدو يا تـعين تـر نېټـې لـس کـاله پخـوا يـې د افـغانسـتان د دولت تابعيـت ترلاسـه کړی وي؛

۲. د محکمې له خوا د بشـري ضـد جرمونو، او جنايت په ارتکاب او يا لـه مدني حقوقو څخه په محرومي محکـوم شوی نه وي؛

۳. دولـسي جرګې غړيو دکانديدېدو په ورځ د عمر پنـځه ويشـت کالـه او دمشرانو جـرګې غړيو دکانديدېدو يـا ټاکنې په ورځ دعمر پنځه ديـرش کالـه بشپړ کړي وي.

به عوض او شخص ديگرى مطابق بـه احکام قانون تعين مى گردد.

مادهٔ هشتادو پنجم

شخصى که به عضويت شوراى ملـى کانديد يا تعين مى شود، عـلاوه بـر تکميل شرايط انتخاب کنندگان واجد اوصاف ذيل ميباشد:

۱. تـبعه افـغانستان بـوده يا حـد اقل ده سـال قبـل از تـاريخ کانديد يا تـعين شـدن تابعيـت دولـت افـغانـستان را کـسـب کـرده باشد؛

۲. از طـرف مـحکمه بـه ارتکاب جـرايم ضـد بشرى، جـنايت و يا حـرمان از حـقوق مـدنى محکوم نشده بـاشد؛

۳. اعـضاى ولسى جـرگه سـن بيست و پنـج سالـگى را در روز کانديد شدن و اعضاى مشرانو جرگه سن سى وپنج سالگى را در روز کانديد يـا تعين شدن تکميل کرده باشند؛

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږاتیایمه ماده

د ملي شورى د غړيو انتخاباتي وثيقې ، د انتخاباتو د څارنې د خپلواک کمیسیون له خوا د قانون له حکمونو سره سم څېړل کېږي.

اوه اتيايمه ماده

د ملي شورې له دواړو جرګو څخه هره يوه د كار د دورې په پيل كې له خپلو غړيو څخه يو تن درئيس په توګه ديوې تقنيني دورې لپاره، دوه تنه دلومړي نايب او دويم نايب او دوه تنه د منشي او د منشي د نايب په توګه ، د يو كال لپاره انتخابوي.

دا اشخاص دولسي جرګې او مشرانو جرګې اداري هيئت جوړوي.

د اداري هيئت وظيفې د هرې جرګې د داخلي وظايفو په اصولو كې ټاكلې كېږي.

اته اتيايمه ماده

د ملي شورې له دواړو جرګو څخه هره يوه د بحث وړ موضوعاتو د كتنې لپاره د داخلي وظايفو د اصولو له مخې

مادهٔ هشتادو ششم

وثايق انتخاباتي اعضاى شوراى ملي توسط کمیسیون مستقل انتخابات مطابق به احکام قانون تدقیق می گردد.

مادهٔ هشتادو هفتم

هر یک از دو مجلس شورای ملی، در آغاز دورهٔ کار، یک نفر از اعضای خود را به حیث رئیس برای یک دورهٔ تقنینیه و دو نفر را به حیث نایب اول و نایب دوم و دو نفر را به حیث منشی و نایب منشی برای مدت یکسال انتخاب می کند.

این اشخاص هیئت اداری ولسی جرگه و مشرانو جرگه را تشکیل می دهند.

وظایف هیئت اداری در اصول وظایف داخلی هر مجلس تعین می شود.

مادهٔ هشتادو هشتم

هر یک از دو مجلس شورای ملی برای مطالعهٔ موضوعات مورد بحث، بر طبق اصول وظایف داخلی، کمیسیون ها

(c) ketabton.com: The Digital Library

کمېسيونونه جوړوي.

نهه اتيايمه ماده

ولسي جرگه واک لري دغړيو د دريمې برخې په پيشنهاد، د حکومت د اعمالو د څېړنې او کتنې لپاره، يو ځانگړی کمېسيون و ټاکي.

ددې کمېسيون جوړښت او کړنلاره د ولسي جرگې د داخلي وظايفو په اصولو کې تنظيمېږي.

نوي يمه ماده

ملي شورې دالاندې واکونه لري:

۱. د قوانينو او تقنيني فرمانونو تصويب، تعديل يا لغو کول؛

۲. د ټولنيزو، فرهنگي، اقتصادي او تکنالوژيکي پرمختيايي پروگرامونو تصويب؛

۳. د دولتي بودجې تصويب او د پور اخيستو يا ورکولو اجازه؛

۴. د اداري واحدونو منځته راوړل، تعديل او يا لغو کول؛

تشکیل می دهد.

مادهٔ هشتادو نهم

ولسی جرگه صلاحیت دارد به پیشنهاد یک ثلث اعضا، جهت بررسی و مطالعهٔ اعمال حکومت، کمیسیون خاص تعیین نماید.

ترکیب و طرزالعمل این کمیسیون در اصول و ظایف داخلی ولسی جرگه تنظیم می گردد.

مادهٔ نودم

شورای ملی دارای صلاحیتهای ذیل می باشد:

۱. تصویب، تعدیل یالغو قوانین و یافرامین تقنینی؛

۲. تصویب پروگرامهای انکشافی اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و تکنالوژیکی؛

۳. تصویب بودجهٔ دولتی و اجازه اخذ یا اعطای قرضه؛

۴. ایجاد واحد های اداری، تعدیل ویا الغای آن؛

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵. د دولتونو ترمنځ د تړونونو او بين المللي ميثاقونو تصديق او يا له هغو څخه د افغانستان بېلول؛

۶. په دې اساسي قانون کې نور مندرج واکونه.

يو نوي يمه ماده

ولسي جرګه لاندې ځانګړي واکونه لري:

۱. له هر يوه وزير څخه د استيضاح په برخه کې ددې اساسي قانون د دوه نوي - يمې مادې له حکم سره سم تصميم نيول؛

۲. د پرمختيايي پروګرامونو او دولتي بودجې په باب تصميم نيول؛

۳. ددې اساسي قانون له حکمونو سره سم د مقررېو تاييد يا ردول؛

دوه نوي يمه ماده

ولسي جرګه د ټولو غړيو د شلو فيصدو په پېشنهاد کولای شي، له هر يوه وزير څخه استيضاح وکړي.

که ورانديې شوې توضيح د قناعت وړ نه وي، ولسي جرګه د نه باور د رای

۵. تصديق معاهدات و ميثاقهای بين المللی يا فسخ الحاق افغانستان به آن؛

۶. ساير صلاحيتهای مندرج اين قانون اساسي.

مادهٔ نودو يکم

ولسی جرگه دارای صلاحيت های اختصاصی ذيل می باشد:

۱. اتخاذ تصميم در مورد استيضاح از هريک از وزرا مطابق به حکم مادهٔ نودودوم اين قانون اساسی؛

۲. اتخاذ تصميم راجع به پروگرامهای انکشافی و بودجهٔ دولتی؛

۳. تأييد يا رد مقرريها مطابق به احکام اين قانون اساسی؛

مادهٔ نودودوم

ولسی جرگه به پيشنهاد بيست فيصد کل اعضا، می تواند از هريک از وزرا استيضاح به عمل آورد.

هرگاه توضيح ارائه شده قناعت بخش نباشد، ولسی جرگه موضوع رأی عدم

(c) ketabton.com: The Digital Library

موضوع څېړي.
په وزير باندې د نه باور رايه بايد صريحه، مستقيمه او پر ښکاره دلايلو ولاړه وي، دغه رايه د ولسي جرګې د ټولو غړيو د رايو په اکثريت صادرېږي.

اعتماد را بررسی می کند.
رأی عدم اعتماد از وزیر باید صریح، مستقیم و بر اساس دلایل موجه باشد. این رأی به اکثریت آراء کل اعضای ولسی جرگه صادر میگردد.

دري نوي يمه ماده

د ملي شورى د دواړو جرګو هر يو کميسيون کولای شي له هر يوه وزير څخه په ټاکلو موضوعاتو کې پوښتنې وکړي.
هغه څوک چې پوښتنه ترې شوې کولای شي شفاهي يا ليکلي ځواب ورکړي.

مادهٔ نودو سوم

هریک از کمیسیونهای هر دو مجلس شورای ملی می تواند از هریک از وزرا در موضوعات معین سؤال نماید.
شخصی که از او سوال به عمل آمده، می تواند جواب شفاهی یا تحریری بدهد.

څلور نوي يمه ماده

قانون هغه مصوبه ده چې د ملي شورى د دواړو جرګو له خوا تصويب او د جمهور رئيس له خوا توشيح شوې وي. مګر دا چې په دې اساسي قانون کې بل ډول څرګنده شوې وي.
که جمهور رئيس د ملي شورى له مصوبې سره موافقه ونه لري کولای

مادهٔ نودو چهارم

قانون عبارت است از مصوبهٔ هر دو مجلس شورای ملی که به توشیح رئیس جمهور رسیده باشد، مگر اینکه در این قانون اساسی طور دیگر تصریح گردیده باشد.
در صورتیکه رئیس جمهور با مصوبهٔ شورای ملی موافقه نداشته باشد می

(c) ketabton.com: The Digital Library

شي چې د وړاندې کېدو تر نېټې وروسته يې په پنځلسو ورځو کــې د دلايلو لــه ښوولو سره ملي شورى تـــه مسترده کړي. ددې وخــت په تېرېدو او يـــا دا چې ولسي جرګه يو ځل بيا هغه د ټولـــو غړيو له درېو برخو څخه په دوو برخـــو رايو تصويب کړي، مصوبه توشيح شوې ګڼله کېږي او نافذېږي.

تواند آنرا در ظرف پانزده روز از تاريخ تقديم با ذکــر دلايــل بــه ولـــسی جـــرگه مـــسترد نمايد. با ســـپری شـــدن اين مدت و يا در صـــورتی کـــه ولسی جرگه آنرا مجدداً بـــا دو ثلث آرای کل اعضا تصويب نمايـــد، مصوبه توشيح شده محسوب و نافذ می گردد.

پنځه نوي يمه ماده

د قانون د طرحې پيشنهاد د حکومت يا د شورې دغړيو او د قضايي چارو د تنظـــيم په برخه کې د سترې محکمې لـــه خـــوا دحکومت له ليارې وړاندې کېداى شي.
د بودجې او مالي چارو پـــه برخـــه کـــې دقانون د طرحې پيشنهاد يوازې دحکومت له خوا کېږي.

مادهٔ نودو پنجم

پيشنهاد طرح قانون از طرف حکومت يا اعضای شوری و در ساحهٔ تنظـــيم امور قضايي از طرف ســـتره محکمـــه توسط حکومت صورت گرفته ميتواند.
پيشنهاد طرح قانون در مورد بودجه و امور مالی صرف از طـــرف حکومـــت صورت می گيرد.

شپږ نوي يمه ماده

که دقانون د طرحې پيشنهاد پر دولـــت د نوي تکليف يا دعايداتو دلږولو لرونکـــي وي، په دې شرط د کار په فهرست کـــې نيول کېږي چې د پيشنهاد په متن کـــې د

مادهٔ نودو ششم

هرگاه پيشنهاد طرح قـــانون حـــاوی تکليف جديد يا تنقـــيص در عايـــدات دولت باشد، به شرطی در فهرست کار داخل ميشود کـــه در مـــتن پيشنهاد،

(c) ketabton.com: The Digital Library

جبرانولو مدرک هم پیشبیني شوی وي.

اوه نوي يمه ماده

دحکومت له خوا د قانون د طرحې پیشنهاد لومړی ولسي جرګې ته وړاندې کېږي.

ولسي جرګه د بودجي او مالي چارو په شمول دقانون دطرحې پیشنهاد او دپور اخیستو او یا ورکولو پیشنهاد له بحث وروسته دیو کل په توګه تصویب یا ردوي.

ولسي جرګه نشي کولای وړاندې شوې طرح تر یوې میاشتې زیات وځنډوي.

ولسي جرګه د پیشنهاد شوي قانون طرح تر تصویب وروسته مشرانو جرګې ته سپاري.

مشرانو جرګه د پنځلسو ورځو په اوږدو کې دهغه په باره کې تصمیم نیسي.

ملي شوري د دولت دهغو قوانینو، معاهدو او پرمختیايي پروګرامونو په باره کې تصمیم نیولو ته لومړیتوب ورکوي چې د

مدرک جبران نیز پیش بیني شده باشد.

مادهٔ نودو هفتم

پیشنهاد طرح قانون از طرف حکومت نخست به ولسی جرگه تقدیم می گردد.

ولسی جرگه پیشنهاد طرح قانون را، به شمول بودجه و امور مالی و پیشنهاد اخذ ویا اعطای قرضه را، بعد از بحث به صورت یک کل تصویب یا رد میکند.

ولسی جرگه نمی تواند طرح پیشنهاد شده را بیش از یک ماه به تأخیر اندازد.

ولسی جرگه طرح قانون پیشنهاد شده را بعداز تصویب به مشرانو جرگه می سپارد.

مشرانو جرگه در ظرف پانزده روز در مورد آن تصمیم اتخاذ می کند.

شورای ملی به اتخاذ تصمیم در مورد طرح قوانین، معاهدات و پروگرامهای انکشافی دولت که به اساس پیشنهاد

(c) ketabton.com: The Digital Library

حکومت د وړاندیز په بنسټ د عاجل غور غوښتنه کوي.

که چېرې د قانون د طرحې پیشنهاد لـه دواړو جرګو څخه دیوې دلسو غړیو لـه خوا وشي، پیشنهاد د نوموړې جرګې د یو پر پنځمې برخې غړیو ترتاییـد ورروسـته دهماغې جرګې دکار په فهرست کې نیول کېږي.

حکومت ایجاب رسیدگی عاجل را نماید اولویت میدهد.

هرگاه پیشنهاد طرح قانون از طرف ده نفر از اعضای یکـی از دو مجلـس صورت گیرد، بعداز تأیید یک پـنجم اعضای مجلسی که پیشنهاد به آن ارائه شده است در فهرست کار آن مجلس داخل می گردد.

اته نوي یمه ماده

د دولت بودجه او دحکومت پرمختیـایي پروګرام دُ مشرانو جرګې له لیارې ددې جرګې له مشورتي نظریې سـره یوځـای ولسي جرګې ته سپارل کېږي.

د ولسي جرګې تصمیم د جمهور رئـیس ترتوشیح وروسته ، مشرانو جرګې ته تـر وړاندې کېدو پرته، نافذ ګڼل کېږي.

که چېرې د ځینو عواملو له مخې د مالي کال تر پیل مخکې بودجه تصویب نشي، د نوې بودجې تر تصویب پورې ، د تېـر کال بودجه تطبیقېږي.

حکومت دمالي کال د څلورمې ربعې پـه

ماده ٔ نودو هشتم

بودجه دولت و پروگـرام انکشـافی حکومت از طریق مشرانو جرگه توأم با نظریه مشورتی آن به ولسی جرگه تقدیم میشود.

تصمیم ولسی جرگه بدون ارائـه بـه مشرانو جرگه بعداز توشـیح رئـیس جمهور نافذ شمرده می شود.

هرگاه نظر به عوامل تصویب بودجـه قبل از آغاز سال مالی صورت نگـیرد، تا تصویب بودجه ٔ جدید، بودجه ٔ سال گذشته تطبیق می گردد.

حکومت در خلال ربع چـهارم سـال

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوږدو کې د راتلونکې کال بودجه د روان کال د بودجې له اجمالي حساب سره ملي شورې ته وړاندې کوي.

د تېر مالي کال د بودجې قطعي حساب د راتلونکي کال د شپږو مياشتو په موده کې د قانون له حکمونو سره سم ملي شورى ته وړاندې کېږي.

ولسي جرگه نشي کولاى د بودجې تصويب له يوې مياشتې څخه زيات او د هغه پور د اخيستو او ورکولو اجازه چې په بودجه کې شامل نه وي ، تر پنځلسو ورځو زيات وځنډوي.

که چېرې ولسي جرگه په دغه موده کې د پور د اخيستو او ورکولو د پېشنهاد په اړه تصميم ونه نيسي، پېشنهاد تصويب شوى گڼل کېږي.

نهه نوي يمه ماده

که چېرې د ملي شورې په اجلاس کې کلنۍ بودجه يا پرمختيايي پروگرام يا له عامه امنيت ، د هېواد له ځمکنۍ او ځمکنۍ بشپړتيا سره مربوطه موضوع تر

مالي، بودجهٔ سال آينده را با حساب اجمالی بودجهٔ سال جاری به شورای ملی تقديم می نمايد.

حساب قطعی بودجهٔ سال مالی قبل، در خلال مدت شش ماه سال آينده مطابق به احکام قانون به شورای ملی تقديم می گردد.

ولسی جرگه نمی تواند تصويب بودجه را بيش از يکماه و اجازهٔ اخذ و يا اعطای قرضه را که شامل بودجه نباشد، بيش از پانزده روز به تأخير اندازد.

هرگاه ولسی جرگه درين مدت راجع به پيشنهاد اخذ ويا اعطای قرضه تصميم اتخاذ نکند، پيشنهادتصويب شده محسوب می گردد.

مادهٔ نودو نهم

در صورتی که در اجلاس شورای ملی، بودجهٔ سالانه يا پروگرام انکشافی يا موضوع مربوط به امنيت عامه ، تماميت ارضی و

(c) ketabton.com: The Digital Library

خبرو لاندې وي، دشورى د اجلاس موده د هغې تر تصويب مخکې پاى ته نشي رسېدلاى.

استقلال کشور مطرح باشد مدت اجلاس شورى قبل از تصويب آن خاتمه يافته نميتواند.

سلمه ماده

که چېرې د يوې جرګې مصوبه دبلې جرګې له خوا رد شي، د اختلاف د له منځه وړولپاره د دواړو جرګو د غړيو له خوا په برابر شمېر ګډهيئت تشکيل کېږي.

د هيئت پرېکړه د جمهور رئيس تر توشيح وروسته نافذه ګڼل کېږي. که ګډ هيئت ونه کړاى شي د نظر اختلاف له منځه يوسي، تصويب رد شوى ګڼل کېږي. په دې حالت کې ولسي جرګه کولاى شي په خپله وروسته غونډه کې هغه د خپلو ټولو غړيوله دريو څخه د دوو برخو د رايو په اکثريت تصويب کړي.

دا تصويب بې له دې چې مشرانو جرګې ته وړاندې شي، د جمهور رئيس تر توشيح وروسته نافذ ګڼل کېږي.

مادهٔ صدم

هر گاه مصوبهٔ يک مجلس از طرف مجلس ديگر رد شود، براى حل اختلاف هيئت مختلط به تعداد مساوى از اعضاى هر دو مجلس تشکيل مى گردد.

فيصلهٔ هيئت بعد از توشيح رئيس جمهور، نافذ شمرده مى شود. در صورتيکه هيئت مختلط نتواند اختلاف نظر را رفع کند، مصوبه رد شده به حساب مى رود. درين حالت ولسى جرگه مى تواند در جلسهٔ بعدى آنرا با دو ثلث آراى کل اعضا تصويب کند.

اين تصويب بدون ارائه به مشرانو جرگه بعد از توشيح رئيس جمهور نافذ شمرده مى شود.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو سلو یوومه ماده

د ملي شورې هیڅ غړی د هغې رایې یا نظریې له امله چې د وظیفې د اجرا په وخت کې یې څرګندوي، تر عدلي تعقیب لاندې نه نیول کیږي.

مادهٔ یکصدو یکم

هیچ عضوشورای ملی به علت رأی یا نظریه یی که در هنگام اجرای وظیفه ابراز می دارد، مورد تعقیب عدلی قرار نمی گیرد.

یو سلو دویمه ماده

که د ملي شورې غړی په یوه جرم متهم شي، مسؤل مامور له موضوع څخه هغې جرګې ته چې متهم یې غړی دی، خبر ورکوي او متهم تر عدلي تعقیب لاندې راتلای شي.

د مشهود جرم په مورد کې، مسؤل مامور کولای شي متهم د هغې جرګې له اجازې پرته چې دی یې غړی دی تر عدلي تعقیب لاندې راولي او وې نیسي.

په دواړو حالاتو کې که عدلي تعقیب د قانون له مخې د توقیف ایجاب وکړي، مسؤل مامور مکلف دی چې له موضوع څخه یې له ځنډه نوموړې جرګې ته خبر ورکړي او تصویب یې ترلاسه کړي.

که اتهام د شورې د رخصتي په وخت

مادهٔ یکصدو دوم

هر گاه عضو شورای ملی به جرمی متهم شود، مامور مسؤل از موضوع به مجلسی که متهم عضو آن است، اطلاع می دهد و متهم تحت تعقیب عدلی قرار گرفته می تواند.

در مورد جرم مشهود، مامور مسؤل می تواند متهم را بدون اجازهٔ مجلسی که او عضو آن می باشد تحت تعقیب عدلی قرا دهد و گرفتار نماید.

در هر دو حالت، هر گاه تعقیب عدلی قانوناً توقیف را ایجاب کند، مامور مسؤل مکلف است موضوع را بلا فاصله به اطلاع مجلس مربوط برساند و تصویب آنرا حاصل نماید.

اگر اتهام در هنگام تعطیل شوری

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې رامنځ ته شي، د نيولو او توقيف اجازه د مربوطې جرگې له اداري هيئت څخه ترلاسه کېږي او موضوع د نوموړې جرگې لومړنۍ غونډې ته د تصميم نيولو لپاره وړاندې کېږي.

صورت بگيرد، اجازهٔ گرفتاری يا توقيف از هيئت اداری مجلس مربوط حاصل می گردد و موضوع به نخستين جلسهٔ مجلس مذکور جهت اخذ تصميم ارائه می شود.

يوسلو دريمه ماده

وزيران کولای شي د ملي شورى له دوو جرگو څخه د هرې يوې په غونډو کې گډون وکړي.

د ملي شورې هره جرگه کولای شي خپلې غونډې ته دوزيرانو د حاضرېدو غوښتنه وکړي.

مادهٔ يکصدو سوم

وزرا مى توانند در جلسات هر يک از دو مجلس شورای ملی اشتراک ورزند.

هر مجلس شورای ملی می تواند حضور وزرا را در جلسه خود مطالبه کند.

يو سلو څلورمه ماده

د ملي شورى دواړې جرگې په عين وخت کې،بېل بېل مجلسونه کوي.

د دواړو جرگو گډې غونډې په لاندې حالاتو کې جوړېدلای شي:

۱. کله چې تقنينيه دوره يا کلنۍ غونډه د جمهور رئيس له خوا پرانيستل کېږي؛

مادهٔ يکصدو چهارم

هر دو مجلس شورای ملی در وقت واحد به صورت جداگانه جلسه می کنند.

جلسات هر دو مجلس در موارد ذيل می توانند به طور مشترک داير شود:

۱. در موقعی که دورهٔ تقنينيه يا اجلاس سالانه از طرف رئيس جمهور افتتاح می گردد؛

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲. په هغه صورت کي چې جمهور رئيس يې ضروري تشخيص کړي.

دولسي جرګې رئيس د ملي شورى د ګډو غونډو مشري کوي.

يو سلو پنځمه ماده

د ملي شورى غونډې علني دي، مګر دا چې د مجلس رئيس يا لږ تر لږه د ملي شورى لس تنه غړي يې د سري توب پيشنهاد وکړي او جرګه دا پيشنهاد ومني.

هېڅوک نشي کولاى چې په زور د ملي شورى ودانۍ ته ننوزي.

يو سلو شپږمه ماده

د ملي شورى د هر مجلس نصاب د رايو اخيستو په وخت کې د هرې جرګې د غړيو د اکثريت په حضور بشپړېږي او تصميمونه يې د حاضرو غړيو د رايو په اکثريت نيول کېږي، مګر په هغو مواردو کې چې دې اساسي قانون بل ډول تصريح کړې وي.

۲. در صورتيکه رئيس جمهور ضرورى تشخيص دهد.

رئيس ولسى جرگه، از جلسات مشترک شوراى ملى رياست مى نمايد.

مادهٔ يکصدو پنجم

جلسات شوراى ملى علنى مى باشد مگر اينکه رئيس مجلس يا حداقل ده تفر از اعضاى شوراى ملى، سرى بودن آنرا در خواست نمايند و مجلس اين درخواست را بپذيرد.

هيچ شخصى نمى تواند عنفاً به مقر شوراى ملى داخل شود.

مادهٔ يکصدو ششم

نصاب هر يک از دو مجلس شوراى ملى، هنگام راى گيرى با حضور اکثريت اعضا تکميل مى گردد و تصاميم آن با اکثريت آراى اعضاى حاضر اتخاذ مى شود، مگر در مواردى که اين قانون اساسى طور ديگرى تصريح نموده باشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يو سلو اوومه ماده

ملي شورى په كال كښې دوې عادي غونډې دايروي.

د ملي شورې د دواړو جرګو د غونډو د كار موده په كال كې نهه مياشتې ده. د اړتيا په وخت كې شورې كولاى شي دا موده اوږده كړي.

د رخصتيو په ورځو كې د ملي شورې فوق العاده غونډې د جمهور رئيس په امر دايرېداى شي.

مادهٔ يكصدو هفتم

شوراى ملى در هر سال دو اجلاس عادى داير مى كند.

مدت كار هر دو اجلاس شورى، در هر سال نه ماه مى باشد. در صورت ايجاب، شورى مى تواند اين مدت را تمديد كند.

جلسات فوق العادهٔ شورى در ايام تعطيل به امر رئيس جمهور داير شده مى تواند.

يو سلو اتمه ماده

د ملي شورې د غړي د مړينې، استعفې، عزل او يا د داسې معلولېدو او معيوبېدو په صورت كې چې په دايمي توګه د وظيفې د اجراء خنډ شي، د پاتې تقنينيه دورې لپاره د نوي استازي تعين د قانون له حكمونو سره سم تر سره كېږي.

د ملي شورې د غړيو د حاضرېدو يا نه راتلو سره مربوطې چارې د داخلي وظايفو په اصولو كې تنظيمېږي.

مادهٔ يكصدو هشتم

در حالات وفات، استعفا و عزل عضو شوراى ملى ويا معلوليت يا معيوبيتى كه به طور دايم مانع اجراى وظيفه گردد، تعيين نمايندهٔ جديد براى مدت باقى ماندهٔ دورهٔ تقنينيه، مطابق به احكام قانون صورت ميگيرد.

امور مربوط به حضور و غياب اعضاى شوراى ملى در اصول وظايف داخلى تنظيم مى گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يو سلو نهمه ماده

د تقنينيه دورې په وروستني يو کال کې د انتخاباتو د قانون د بدلېدو پيشنهاد د ملي شورې د کار په فهرست کې نشي نيول کېدلای.

شپږم فصل

لويه جرګه

يو سلو لسمه ماده

لويه جرګه د افغانستان د خلکو د ارادې تر ټولو ستر مظهر دی.

لويه جرګه:

۱. د ملي شورې له غړيو؛

۲. د ولايتونو او ولسواليو د جرګو له رئيسانو جوړېږي.

وزيران، د سترې محکمې رئيس او غړي او لوی څارنوال کولای شي د لويې جرګې په غونډو کې بې له دې چې د رايې ورکولو حق ولري، ګډون وکړي.

يو سلو يوولسمه ماده

لويه جرګه په لاندينيو حالاتو کې دايرېږي:

مادهٔ يکصدو نهم

پيشنهاد تعديل قانون انتخابات، در يک سال اخير دورهٔ تقنينيه، در فهرست کار شورای ملی داخل شده نمی تواند.

فصل ششم

لويه جرگه

مادهٔ يکصدو دهم

لويه جرگه عالی ترين مظهر ارادهٔ مردم افغانستان می باشد.

لويه جرگه متشکل است از:

۱. اعضای شورای ملی؛

۲. روسای شورا های ولايات و ولسواليها.

وزرا، رئيس و اعضای ستره محکمه و لوی څارنوال می توانند در جلسات لويه جرگه بدون حق رأی اشتراک ورزند.

مادهٔ يکصدو يازدهم

لويه جرگه در حالات ذيل داير می گردد:

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱. د هېواد د خپلواکۍ، ملي حاکمیت، ځمکنۍ بشپړتيا او سترو مصلحتونو پورې د مربوطو چارو په باب تصمیم نیول؛
۲. ددې اساسي قانون د حکمونو تعدیل؛
۳. ددې اساسي قانون د(نهه شپېتمې) مادې له مخې د جمهور رئیس محاکمه کول.

۱. اتخاذ تصمیم در مورد مسایل مربوط به استقلال، حاکمیت ملی، تمامیت ارضی و مصالح علیای کشور؛
۲. تعدیل احکام این قانون اساسی؛
۳. محاکمه رئیس جمهور مطابق به حکم مندرج ماده شصت و نهم این قانون اساسی.

یوسلو دولسمه ماده

لویه جرگه په لومړۍ غونډه کې، د غړیو له منځه یو تن د رئیس، یو تن د مرستیال او دوه تنه د منشي او نایب منشي په توګه ټاکي.

مادهٔ یکصدو دوازدهم

لویه جرگه در اولین جلسه، از میان اعضا یک نفر را به حیث رئیس و یک نفر را بحیث معاون و دو نفر را بحیث منشی و نایب منشی انتخاب می کند.

یو سلو دیارلسمه ماده

د لویې جرګې نصاب د رایې اخیستو په وخت کې د غړیو په اکثریت سره بشپړېږي.

د لویې جرګې تصمیمونه، له هغو مواردو پرته چې په دې اساسي قانون کې صریحاً ذکر شوي، د ټولو غړیو د رایو په اکثریت، نیول کېږي.

مادهٔ یکصدو سیزدهم

نصاب لویه جرگه هنگام رای دهی، با حضور اکثریت اعضا تکمیل می گردد.

تصامیم لویه جرگه، جز در مواردی که در این قانون اساسی صریحاً ذکر گردیده، با اکثریت آرای کل اعضا اتخاذ می گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يو سلو څوارلسمه ماده

د لويې جرګې بحثونه علني دي، مګر دا چې د غړيو څلورمه برخه يې د سريتوب غوښتنه وکړي او لويه جرګه دا غوښتنه ومني.

يو سلو پنځلسمه ماده

د لويې جرګې د جريان په وخت کښې د دې اساسي قانون د(يوسلويووم) او (يوسلو دويمې) مادې مندرج احکام د هغې د غړيو په باب تطبيقيږي.

اووم فصل

قضاء

يو سلو شپاړسمه ماده

قضائيه قوه د افغانستان د اسلامي جمهوري دولت خپلواک رکن دی.
قضائيه قوه له يوې سترې محکمې، د استيناف له محکمو او ابتدائيه محکمو څخه جوړه ده چې تشکيلات او واکونه يې د قانون له لارې تنظيمېږي.
ستره محکمه د ستر قضايي ارګان په توګه د افغانستان د اسلامي جمهوريت

مادهٔ يکصدو چهاردهم

مباحثات لويه جرگه علنی می باشد مگر اينکه يک ربع اعضا سری بودن آنرا در خواست نمايند و لويه جرگه اين درخواست را بپذيرد.

مادهٔ يکصدو پانزدهم

در هنگام داير بودن لويه جرگه، احکام مندرج مواد يکصدو يکم و يکصدو دوم اين قانون اساسی، در مورد اعضای آن تطبيق می گردد.

فصل هفتم

قضاء

مادهٔ يکصدو شانزدهم

قوهٔ قضائيه رکن مستقل دولت جمهوری اسلامی افغانستان می باشد.
قوهٔ قضائيه مرکب است از يک ستره محکمه، محاکم استيناف و محاکم ابتدائيه که تشکيلات و صلاحيت آنها توسط قانون تنظيم می گردد.
ستره محکمه به حيث عاليترين ارگان قضائی دررأس قوهٔ قضائيه جمهوری

(c) ketabton.com: The Digital Library

د قضائيه قوې په سرکې ځای لري.

يو سلو اوه لسمه ماده

ستره محكمه نه تنه غړي لري چې د جمهور رئيس له خوا د ولسي جرګې په تاييد او ددې اساسي قانون د(پنځوسمې) مادې د وروستي فقرې او د(يو سلو اتلسمې) مادې د حكمونو په رعايت په پيل کې په دې ترتيب ټاکل کېږي:

درې تنه د څلورو کلونو لپاره، درې تنه د اوو کلونو لپاره او درې تنه د لسو کلونو لپاره.

وروستنۍ ټاکنې د لسو کلونو لپاره دي.

د غړيو ټاکل د دوهم ځل لپاره جواز نه لري.

جمهور رئيس د سترې محكمې يو غړی د سترې محكمې د رئيس په توګه ټاکي.

د سترې محكمې غړي ددې اساسي قانون په(يوسلواوه ويشتمې) مادې کې له راغلي حالت پرته، د خدمت ددورې ترپايه

اسلامي افغانستان قرار دارد.

مادهٔ يكصدو هفدهم

ستره محكمه مركب است از نه عضو كه از طرف رئيس جمهور با تأييد ولسي جرگه و با رعايت احكام مندرج فقرهٔ آخر مادهٔ پنجاهم و مادهٔ يكصدو هجدهم اين قانون اساسی در آغاز به ترتيب ذيل تعيين ميگردند:

سه نفر براى مدت چهار سال، سه نفر براى مدت هفت سال و سه نفر براى مدت ده سال.

تعيينات بعدى براى مدت ده سال مي باشد.

تعيين اعضا براى بار دوم جواز ندارد.

رئيس جمهور يكي از اعضا را به حيث رئيس ستره محكمه تعيين مي كند.

اعضاى ستره محكمه به استثناى حالت مندرج مادهٔ يكصدو بيست و هفتم اين قانون اساسی، تا ختم دورهٔ

(c) ketabton.com: The Digital Library

له څېلو وظیفو څخه نه عزلیږي.

یو سلو اتلسمه ماده

د سترې محکمې غړی باید لاندېنې شرایط ولري:

۱. د ټاکلو په وخت کې د رئیس او غړو عمرتر څلوېښتو کلو لږ نه وي؛

۲. د افغانستان تبعه وي؛

۳. په حقوقي یا فقهي علومو کې لوړې زده کړې او د افغانستان په قضایي نظام کې تخصص او کافي تجربه ولري؛

۴. د ښه سیرت او نېک شهرت لرونکی وي؛

۵. د محکمې له خوا د بشري ضد جرمونو او جنایت په ارتکاب او یا له مدني حقوقو څخه په محرومیت محکوم شوی نه وي؛

۶. د وظیفې د تصدي په وخت کې په هیڅ سیاسي ګوند کې غړیتوب ونه لري.

یو سلو نولسمه ماده

د سترې محکمې غړي د وظیفې تر پیل

خدمت ازوظایف شان عزل نمی شوند.

مادهٔ یکصدو هجدهم

عضو ستره محکمه واجد شرایط ذیل می باشد:

۱. سن رئیس و اعضا در حین تعیین از چهل سال کمتر نباشد؛

۲. تبعهٔ افغانستان باشد؛

۳. در علوم حقوقی و یا فقهی تحصیلات عالی و در نظام قضائی افغانستان تخصص و تجربهٔ کافی داشته باشد؛

۴. دارای حسن سیرت و شهرت نیک باشد؛

۵. از طرف محکمه به ارتکاب جرایم ضد بشری، جنایت و یا حرمان از حقوق مدنی محکوم نشده باشد؛

۶. در حال تصدی وظیفه در هیچ حزب سیاسی عضویت نداشته باشد.

مادهٔ یکصدو نزدهم

اعضای ستره محکمه قبل از اشغال

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخکې، د جمهور رئيس په وړانـــدې دا لوړه کوي:

بسم الله الرحمن الرحيم

«د لوی خدای ﷻ په نامه لوړه کوم چې د اسلام د سپيڅلي دين له احکامو، پـــه دې اساسي قانون او نورو قوانينو کې له راغلو نصوصو سره سم حق او عدالت تأمين او د قضاء وظيفه په بشپړ امانت، صداقت او بې طرفي اجراء کړم.»

يو سلو شلمه ماده

د قضائيه قوې په صلاحيت کې په ټولـــو هغو دعوو غور شامل دی، چې د دولـــت په شمول د حقيقي يا حکمي اشخاصو له خوا د مدعي يا مدعي عليه پـــه حيـــث د قانون له حکمونو سره سم د محکمې پـــه وړاندې اقامه شي.

يو سلو يو ويشتمه ماده

له اساسي قانون سره د قوانينـــو، تقنينـــي فرمانونو، بين الدول معاهدو او بين المللي ميثاقونو دمطابقت څېړل دحکومـــت يـــا مـــحـــاکـــمو په غوښتنه او دهغو تفسير

وظيفه، حلف آتي را در حضور رئيس جمهور بجا می آورند:

بسم الله الرحمن الرحيم

« بنام خداوند بزرگ ﷻ سوگند يـــاد می کنم که حق و عدالت را بر طبـــق احکام دين مقدس اسلام، نصوص ايـــن قانون اساسی و ساير قوانين افغانســـتان تأمين نموده، وظيفهٔ قضاء را با کمـــال امانت صداقت وبی طرفی اجرا نمايم.»

مادهٔ يکصدو بيستم

صلاحيت قوه قضائيه شامل رســـيدگی به تمام دعاوی است کـــه از طـــرف اشخاص حقيقی يا حکمی، بـــه شمول دولت به حيث مدعی يا مدعی عليه در پيشگاه محکمه مطابق به احکام قانون اقامه شود.

مادهٔ يکصدو بيست و يکم

بررسی مطابقت قوانين، فرامين تقنينی، معاهدات بين الدول و ميثاق های بين-المللی با قانون اساسی و تفسير آنها بر اساس تقاضای حکومت و يا مـــحاکم،

(c) ketabton.com: The Digital Library

دقانون له حکمونو سره سم دستري محکمي صلاحيت دی.

يو سلو د وه ويشتمه ماده

هېڅ قانون نشي کولای په هېڅ حال کې، کومه قضيه يا ساحه په څه ډول چې پــه دې فصل کې تحديد شوې د قضائيه قوې له صلاحيت څخه وباسي او بل مقام ته يې وسپاري.

دا حکم د هغو خاصو محکمو چې ددې اساسي قانون په(نهه شپېتمې، اته اوياېمې او يو سلو اوه ويشتمې) مادو کې راغلي او په مربوطو قضيو کې د نظامي محکمو د تشکيل مانع نه ګرځي.

ددې ډول محکمو تشکيل او صلاحيت د قانون له لياري تنظيمېږي.

يو سلو درويشتمه ماده

ددې اساسي قانون د حکمونو په رعايت د محکمو په تشکيل، صلاحيت او اجراآتو پورې مربوط قواعد او په قاضيانو پورې مربوطې چارې د قانون لـه ليارې تنظيمېږي.

مطابق به احکام قانون از صلاحيت ستره محکمه می باشد.

مادهٔ يکصدو بيست و دوم

هيچ قانون نمی تواند در هيچ حالت، قضيه يا ساحه يی را از دايرهٔ صلاحيت قوهٔ قضائيه به نحوی که در اين فصل تحديد شده، خارج بسازد و به مقام ديگر تفويض کند.

اين حکم مانع تشکيل محاکم خاص مندرج مواد شصت و نهم، هفتادوهشتم و يکصدو بيست و هفتم اين قانون اساسی و محاکم عسکری در قضايای مربوط به آن نمی گردد.

تشکيل و صلاحيت اين نوع محاکم توسط قانون تنظيم می گردد.

مادهٔ يکصدو بيست و سوم

با رعايت احکام اين قانون اساسی، قواعد مربوط به تشکيل، صلاحيت و اجراآت محاکم و امور مربوط به قضات توسط قانون تنظيم می گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يو سلو څليريشتمه ماده

د قضائيه قوې د مامورينو او نورو اداري کار کوونکيو په برخه کې ، د دولت د مامورينو اونورو اداري کار کوونکيو د مربوطو قوانينو حکمونه نافذ دي خو تقرر، انفکاک، ترفيع، تقاعد، مجازات او مکافات يې د سترې محکمې له خوا لـه قانون سره سم تـر سره کيږي.

مادهٔ يکصدو بيست و چهارم

در مورد مامورين و ساير کارکنان اداری قوهٔ قضائيه، احکام قوانين مربوط به مامورين و ساير کار کنان اداری دولت نافذ می باشد ولی تقرر، انفکاک، ترفيع، تقاعد، مجازات و مکافات شان توسط ستره محکمه مطابق به احکام قانون صورت می گيرد.

يو سلو پنځه ويشتمه ماده

د قضائيه قوې بودجه د حکومت په مشوره د سترې محکمې له خوا تر تيبيږي او د دولت د بودجې د يوې برخې په توګه د حکومت لـه خوا ملي شورى ته وړاندې کيږي.
د قضائيه قوې د بودجې تطبيق د سترې محکمې صلاحيت دى.

مادهٔ يکصدو بيست و پنجم

بودجهٔ قوهٔ قضائيه به مشورهٔ حکومت از طرف ستره محکمه ترتيب گرديده، به حيث جزء بودجهٔ دولت،توسط حکومت به شورای ملی تقديم می شود.
تطبيق بودجهٔ قوهٔ قضائيه از صلاحيت ستره محکمه می باشد.

يو سلو شپږويشتمه ماده

د سترې محکمې غړي، د خدمت د دورې تر پاى ته رسېدو وروسته، د پاتې ژوند په موده کې د خدمت د دورې لـه

مادهٔ يکصدو بيست و ششم

اعضای ستره محکمه بعد از ختم دورهٔ خدمت برای بقيهٔ مدت حيات از حقوق مالی دورهٔ خدمت مستفيد

(c) ketabton.com: The Digital Library

مالي حقوقو څخه برخمن کېږي، په دې شرط چې په دولتي او سياسي چارو بوخت نشي.

مي شوند مشروط بر اينکه به مشاغل دولتي و سياسي اشتغال نورزند.

يو سلو اووه ويشتمه ماده

که چېرې د ولسي جرگې تر دريېمې برخې زيات غړي، د سترې محکمې د رئيس يا غړيو محاکمه د وظيفوي جرم يا د جنايت د ارتکاب د اتهام پر اساس وغواړي او ولسي جرگه دا غوښتنه د ټولو غړيو له دريو برخو څخه د دوو برخو په اکثريت تصويب کړي، متهم له وظيفې څخه عزل او موضوع خاصې محکمې ته سپارل کېږي.

د محکمې تشکيل او د محاکمې طرزالعمل د قانون په وسيله تنظيمېږي.

مادهٔ يکصدو بيست و هفتم

هر گاه بيش از يک ثلث اعضای ولسی جرگه، محاکمهٔ رئيس يا عضو ستره محکمه را بر اساس اتهام به جرم ناشی از اجرای وظيفه يا ارتکاب جنايت تقاضا نمايد وولسی جرگه اين تقاضا را با اکثريت دو ثلث کل اعضا تصويب کند، متهم از وظيفه عزل و موضوع به محکمهٔ خاص محول می گردد.

تشکيل محکمه و طرز العمل محاکمه، توسط قانون تنظيم می گردد.

يو سلو اته ويشتمه ماده

د افغانستان په محکمو کې محاکمه په علني ډول دايرېږي او هر څوک حق لري د قانون له حکمونو سره سم په هغې کې گډون وکړي.

مادهٔ يکصدو بيست و هشتم

در محاکم افغانستان، محاکمه بصورت علنی داير می گردد و هر شخص حق دارد با رعايت احکام قانون در آن حضور يابد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

محکمه کولای شي، په داسې حالاتو کې چې په قانون کې څرګند شوي یا د محاکمې سري توب ضروري وګڼل شي، سري غونډې دایرې کړي خو د حکم اعلان باید علني وي.

یو سلو نهه ویشتمه ماده

محکمه مکلفه ده د خپل صادر کړي حکم اسباب په فیصله کې ذکر کړي.

د محکمو د ټولو قطعي فیصلو عملي کول واجب دي خو د شخص د مرګ د حکم په حالت کې د جمهور رئیس منظوري شرط ده.

یو سلو دېرشمه ماده

محکمې تر غور لاندې قضایاوو کې ددې اساسي قانون او نورو قوانینو حکمونه تطبیقوي.

که دغور لاندې قضایاوو له جملې څخه د کومې قضیې لپاره په اساسي قانون او نورو قوانینو کې حکم موجود نه وي، محکمه د حنفي فقهې د احکامو له مخې او په هغو حدودو کې دننه چې دې اساسي قانون

محکمه می تواند در حالاتی که در قانون تصریح گردیده، یا سری بودن محاکمه ضروری تشخیص گردد، جلسات سری دایر کند ولی اعلام حکم باید به هر حال علنی باشد.

مادهٔ یکصدو بیست و نهم

محکمه مکلف است اسباب حکمی را که صادر می نماید، در فیصله ذکر کند.

تمام فیصله های قطعی محاکم واجب‌التعمیل است مگر در حالت حکم به مرگ شخص که مشروط به منظوری رئیس جمهور می باشد.

مادهٔ یکصدو سی ام

محاکم در قضایای مورد رسیدگی، احکام این قانون اساسی وسایر قوانین را تطبیق می کنند.

هر گاه برای قضیه یی از قضایای مورد رسیدگی، در قانون اساسی و سایر قوانین،حکمی موجود نباشد، محاکم به پیروی از احکام فقه حنفی و در داخل حدودی که این قانون اساسی وضع

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټاکلي، قضيه په داسې ډول حل او فصـــل کوي چې عدالت په ډېره ښه توګه تأمين کړي.

نموده، قضيه را به نحوی حل و فصل می نمايند که عدالت را به بهترين وجه تأمين نمايد.

يو سلو يو دېرشمه ماده

محکمې د اهل تشيع لپاره پـــه شخصـــيه احوالو پورې مربوطو قضاياوو کې د تشيع د مذهب حکمونه د قانون له احکامو سره سم تطبيقوي.

په نورو دعوو کې هم که په دې اساســـي قانون يا نورو قوانينو کې حکم موجود نه وي، محکمې قضـــيه ددې مـــذهب لـــه حکمونو سره سم حل او فصل کوي.

مادهٔ يکصدو سی و يکم

محاکم برای اهل تشيع، در قضــــايای مربوط به احوال شخصـــيه، احکـــام مذهب تشيع را مطابق به احکام قانون تطبيق می نمايند.

در ساير دعاوی نيز اگر در اين قـــانون اساسی و قوانين ديگر حکمی موجـــود نباشد، محاکم قضيه را مطابق به احکام اين مذهب حل و فصل می نمايند.

يو سلو دوه دېرشمه ماده

قاضـــيان د سترې محـــکمې په پيشنهاد او د جـــمهور رئـــيس پـــه منـــظورۍ ټاکـــل کېږي.

د قاضيانو مقررې، تبديلي،ترفيع، مواخذه او د تقاعد پيشنهاد د قانون له حکمونـــو سره سم د سترې محکمې صلاحيت دی.

ستره محکمه د اجرايي او قضايي چارو د ښه تنظيم او د لازمـــو اصـــلاحـــاتـــو د

مادهٔ يکصد و سی و دوم

قضات به پيشنهاد ســـتره محکمـــه و منظوری رئيس جمهـــور تعـــيين مـــی گردند.

تقرر، تبدل، ترفيع، مواخذه و پيشنهاد تقاعد قضات مطابق به احکام قانون از صلاحيت ستره محکمه می باشد.

ستره محکمه بمنظور تنظيم بهتر امـــور اجرايي و قضايي و تأمين اصـــلاحات

(c) ketabton.com: The Digital Library

تأمین لپاره، د قضائیه قوې، عمومي اداري آمریت تأسیسوي.

لازم،آمریت عمومی اداری قوهٔ قضائیه را تأسیس می نماید.

یو سلو دري دېرشمه ماده

که قاضي د جنایت په ارتکاب متهم شـي ستره محکمه د قانون له حکمونو سره سم د قاضي پر حالت غور کوي. که ستره محکمه د ده د دفاع تر اورېدلو وروسته اتهام وارد وبولي جمهور رئیس ته یې د عزل پیشنهاد کوي د جمهور رئیس له منظورۍ وروسته متهم قاضي له وظیفې څخه عزل او د قانون له حکمونو سره سم جزا ورکول کېږي.

مادهٔ یکصدو سی و سوم

هر گاه قاضی به ارتکاب جنایت متهم شود،ستره محکمه مطابق بـه احکـام قانون به حالت قاضی رسیدگی نموده، پس از استماع دفاع او، در صورتیکه ستره محکمـه اتهـام را وارد بدانـد پیشنهاد عزلش را به رئـیس جمهـور تقدیم و با منظوری آن از طرف رئـیس جمهور، قاضی متهم از وظیفه معزول و مطابق به احکام قانون مجازات می شود.

یو سلو څلور دېرشمه ماده

د جرمونو کشف د پولیس په وسیله او د جرمونو تحقیق او په محکمه کې پر متهم باندې د دعوا اقامه د څارنوالۍ له خوا، د قانون له احکامو سره سم کېږي.
څارنوالي د اجرائیه قوې برخه ده او پـه خپلو اجراآتو کې استقلال لري.
د څارنوالۍ تشکیل، صلاحیت او د اجراآتو څرنګوالی د قانون له لیارې تنظیمېږي.

مادهٔ یکصدو سی و چهارم

کشف جرایم، توسط پولیس و تحقیـق جرایم و اقامهٔ دعوا علیـه مـتهم در محکمه، از طرف څارنوالی مطابق بـه احکام قانون صورت می گیرد.
څارنوالی جـزء قـوه اجرائیـه و در اجراآت خود مستقل می باشد.
تشکیل، صلاحیت و طـرز فعالیـت څارنوالی توسط قانون تنظیم می گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وسله والو خواکونو ، پولیسو او د ملي امنیت کار کوونکیو د وظیفوي جرمونو کشف او تحقیق د خاص قانون له لیاري تنظیمېږي.

کشف و تحقیق جرایم وظیفوی منسوبین قوای مسلح ، پولیس و مؤظفین امنیت ملی، توسط قانون خاص تنظیم می گردد.

یو سلو پنځه دېرشمه ماده

که د دعوي لوری په هغه ژبه چې محاکمه پرې کېږي ونه پوهېږي، د قضيې پر موادو او اسنادو د اطلاع او په محکمه کې په خپله مورنۍ ژبه د خبرو کولو حق د ترجمان په وسیله ورته تامینېږي.

مادهٔ یکصدو سی و پنجم

اگر طرف دعوا زبانی را که محاکمه توسط آن صورت می گیرد، نداند، حق اطلاع به مواد و اسناد قضیه و صحبت در محکمه به زبان مادری توسط ترجمان برایش تأمین می گردد.

اتم فصل

اداره

یو سلو شپږ دېرشمه ماده

د افغانستان د اسلامي جمهوریت اداره د مرکزي اداري او محلي ادارو د واحدونو پر اساس له قانون سره سم تنظیمېږي.

مرکزي اداره پر څینو اداري واحدونو وېشل کېږي چې د هرې یوې په سر کې یو وزیر وي.

د محلي اداري واحد ولایت دی.

فصل هشتم

اداره

ماده یکصدو سی و ششم

ادارهٔ جمهوری اسلامی افغانستان بر اساس واحد های ادارهٔ مرکزی و ادارات محلی، طبق قانون، تنظیم می گردد.

ادارهٔ مرکزی به یک عده واحد های اداری منقسم می گردد که در رأس هر کدام یک نفر وزیر قرار دارد.

واحد ادارهٔ محلی، ولایت است.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دولایتونو او مربوطه ادارو شمېر، ساحه، برخې او تشکیلات د نفوسو د شمېر، ټولنیزې او اقتصادي وضعې او جغرافیایي موقعیت پر اساس د قانون له لیارې تنظیمېږي.

تعداد، ساحه، اجزا و تشکیلات ولایات و ادارات مربوط، بر اساس تعداد نفوس، وضع اجتماعی و اقتصادی و موقعیت جغرافیایی توسط قانون تنظیم می گردد.

یو سلو اوه دېرشمه ماده

حکومت د مرکزیت د اصل په ساتلو سره د اقتصادي، ټولنیزو او فرهنګي چارو د ګړندي کولو او ښه والي او د ملي ژوند په پر مختګ کې د خلکو د لازیاتي ونډې اخیستو په منظور، لازم صلاحیتونه د قانون له حکمونو سره سم محلي اداري ته سپاري.

ماده ٔ یکصدو سی و هفتم

حکومت با حفظ اصل مرکزیت به منظور تسریع و بهبود امور اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و سهم گیری هرچه بیشتر مردم در انکشاف حیات ملي،صلاحیت های لازم را مطابق به احکام قانون ، به اداره ٔ محلي تفویض می نماید.

یو سلو اته دېرشمه ماده

په هر ولایت کې یوه ولایتي جرګه جوړېږي.

د ولایتي جرګې غړي له قانون سره سم د نفوسو په تناسب، د آزادو، عمومي، پټو او مستقیمو ټاکنو له مخې د ولایت د اوسېدونکو له خوا د

ماده ٔ یکصدو سی و هشتم

در هر ولایت یک شورای ولایتی تشکیل میشود.

اعضای شورای ولایتی، طبق قانون، به تناسب نفوس، از طریق انتخابات آزاد، عمومی، سری و مستقیم از طرف ساکنین ولایت برای

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلورو کلونو لپاره ټاکل کېږي.
ولايتي جرگه له خپلو غړيو څخه يو تن د رئيس په توگه ټاکي.

يو سلونهه دېرشمه ماده

ولايتي جرگه د دولت د پرمختيايي هدفونو په تأمين او د ولايت د چارو په ښه کولو کې لکه څنگه چې په قوانينو کې څرگنده شوې، برخه اخلي او په ولايت پورې د مربوطو چارو په باب مشوره ورکوي.
ولايتي جرگه خپلې وظيفې د محلي ادارې په مرسته سرته رسوي.

يو سلو څلوېښتمه ماده

د محلي ادارې د چارو د سمون او پسه هغې کې د خلکو د فعالې ونډې اخيستو د تأمين په مقصد، په ولسواليو او کليو کې د قانون له حکمونو سره سم جرگې جوړيږي.
ددې جرگو غړي د آزادو، عمومي، پټو او مستقيمو ټاکنو له مخې د سيمې د اوسيدونکو له خوا د

مدت چهار سال انتخاب مي گردند.
شوراى ولايتي يک نفر از اعضاى خود را به حيث رئيس انتخاب مي نمايد.

مادهٔ يکصدو سی و نهم

شوراى ولايتي در تأمين اهداف انکشافي دولت و بهبود امور ولايت به نحوى که در قوانين تصريح مي گردد، سهم گرفته و در مسايل مربوط به ولايت مشوره مي دهد.
شوراى ولايتي وظايف خود را با همکارى ادارهٔ محلي اجرا مي نمايد.

مادهٔ يکصدو چهلم

براى تنظيم امور و تأمين اشتراک فعال مردم در ادارهٔ محلي ، در ولسوالى ها و قريه ها، مطابق به احکام قانون، شوراها تشکيل مي گردند.
اعضاى اين شورا ها از طريق انتخابات آزاد، عمومي، سرى و مستقيم از طرف ساکنين محل براى مدت سه سال

(c) ketabton.com: The Digital Library

دريو کلونو لپاره ټاکل کيږي.

په محلي جرګو کې د کوچيانو ګډون د قانون له حکمونو سره سم تنظيمېږي.

يو سلو يو څلويښتمه ماده

د ښاري چارو د اداري لپاره ښاروالي تشکيلېږي.

ښاروال او د ښاري مجلسونو غړي د آزادو، عمومي، پټو او مستقيمو انتخاباتو له لارې انتخابيږي.

په ښاروالو پورې مربوطې چارې د قانون له لارې تنظيمېږي.

يو سلو دو څلويښتمه ماده

دولت ددې اساسي قانون د حکمونو د تعميل او د مندرجو ارزښتونو د تأمين لپاره لازمې اداري جوړوي.

نهم فصل

اضطراري حالت

يو سلو دري څلويښتمه ماده

که د جګړې، د جګړې د خطر، وخيم اغتشاش او طبيعي آفاتو او يا ورته حالت له امله د خپلواکۍ او ملي ژوند

انتخاب می شوند.

سهم گیری کوچیان در شورا های محلی مطابق به احکام قانون تنظیم می گردد.

مادهٔ یکصدو چهل و یکم

برای ادارهٔ امور شهری، شاروالی تشکیل می شود.

شاروال و اعضای مجالس شاروالی، از طریق انتخابات آزاد، عمومی، سری و مستقیم انتخاب می شوند.

امور مربوط به شاروالیها توسط قانون تنظیم می گردند.

مادهٔ یکصدو چهل و دوم

دولت به مقصد تعمیل احکام و تأمین ارزشهای مندرج این قانون اساسی، ادارات لازم را تشکیل می نماید.

فصل نهم

حالت اضطرار

مادهٔ یکصدو چهل و سوم

هر گاه به علت جنگ، خطر جنگ، اغتشاش وخیم، آفات طبیعی و یا حالت مماثل، حفظ استقلال و حیات ملی از

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساتنه په هغه طريقه چې په اساسي قـانون کې ټاکل شـوې، ناشـونې وګرځـي د جمهور رئيس له خوا د ملي شـورى پـه تأييد د هېواد په ټولو او يا ځينې برخو کې اضطراري حالت اعلانېږي.

که اضطراري حالت تر دوو مياشتو زيات دوام ومومي، د اوږدولو لپاره يې د ملـي شورى موافقه شرط ده.

مجرايي که در قانون اساسی تعين شده، نا ممکن گردد، حالـت اضـطرار از طرف رئيس جمهور با تأييد شـوراى ملی در تمام يا بعضی از ساحات کشور اعلان می شود.

هـر گـاه حـالت اضـطرار بيش از دو ماه دوام نمايد، براى تمديـد آن، مـوافقت شوراى ملی شرط است.

يو سلو څلورڅلوېښتمه ماده

په اضطراري حالت کې جمهـور رئـيس کولاى شي د ملي شـورى او د سـترې محکمې له رئيسانو سره په مشوره، د ملي شورې ځينې صلاحيتونه حکومت ته انتقال کړي.

ماده ٔ يکصدو چهل و چهارم

در حالت اضطرار رئيس جمهور مـی توانـد به مـشوره ٔ رؤساى شـوراى ملـی و سـتره محکمـه، بعضـی از صلاحيت هاى شـوراى ملـی را بـه حکومت انتقال دهد.

يو سلو پنځه څلوېښتمه ماده

په اضطراري حالت کې جمهـور رئـيس کولاى شي چې د ملي شورى او د سترې محکمې د رئيسانو تر تأييـد وروسـته د اساسي قانون لاندينې حکمونه وځنډوي او يا قيود پرې ولګوي:

۱. د اوه ويشتمې مادې دوېمه فقره؛

ماده ٔ يکصدو چهل و پنجم

در حالت اضطرار، رئيس جمهور مـی تواند بعد از تأييد رؤساى شوراى ملی و ستره محکمه، تنفيذ احکام ذيـل را معطل بسازد و يا برآن ها قيودى وضع نمايد:

۱. فقره ٔ دوم ماده ٔ بيست و هفتم؛

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲. شپږ دېرشمه ماده؛

۳. د اوه دېرشمې مادې دوېمه فقره؛

۴. د اته دېرشمې مادې دوېمه فقره.

یو سلو شپږ څلوېښتمه ماده

د اضطرار په حالت کې اساسي قانون نه تعدیلېږي.

یو سلو اوه څلوېښتمه ماده

که چېرې د جمهوري ریاست دوره او یا د ملي شورې تقنیني دوره د اضطرار په حالت کې پای ته ورسېږي، د نویو انتخاباتو تر سره کېدل ځنډېږي او د جمهور رئیس او ملي شورې د غړیو د خدمت موده تر څلورو میاشتو پورې، تمدیدېږي.

که اضطراري حالت تر څلورو میاشتو زیات اوږد شي، لویه جرگه د جمهور رئیس له خوا راغوښتله کېږي.

د اضطراري حالت تر پای ته رسېدو وروسته، د دوو میاشتو دننه انتخابات کېږي.

۲. مادهٔ سی و ششم؛

۳. فقرهٔ دوم مادهٔ سی و هفتم؛

۴. فقرهٔ دوم مادهٔ سی و هشتم.

مادهٔ یکصدو چهل و ششم

در حالت اضطرار، قانون اساسی تعدیل نمی شود.

مادهٔ یکصدو چهل و هفتم

هر گاه دورهٔ ریاست جمهوری و یا دورهٔ تقنینیهٔ شورای ملی در حالت اضطرار ختم شود، اجرای انتخابات جدید ملتوی گذاشته شده، مدت خدمت رئیس جمهور و اعضای شورای ملی تا چهار ماه تمدید می شود.

هر گاه حالت اضطرار بیش از چهار ماه دوام نماید لویه جرگه از طرف رئیس جمهور دعوت می شود.

بعد از ختم حالت اضطرار، در خلال مدت دو ماه، انتخابات بر گزار می گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو سلو اته څلویښتمه ماده

د اضطراري حالت په پای ته رسېدو سره هغه اقدامات چې ددې اساسي قانون د(یوسلو څلورڅلویښتمې او یو سلو پنځه څلویښتمې) مادې له مخې شوي، بې له ځنډه له اعتباره لوېږي.

مادهٔ یکصدو چهل و هشتم

در ختم حالت اضطرار، اقداماتی که بر اساس مواد یکصدو چهل و چهارم ویکصدو چهل و پنجم این قانون اساسی به عمل آمده، بلا فاصله از اعتبار ساقط میگردند.

لسم فصل

تعدیل

یو سلو نهه څلویښتمه ماده

د اسلام د سپېڅلي دین له حکمونو څخه د پیروی اصل او اسلامي جمهوري نظام نه تعدیلېږي.

د اتباعو د اساسي حقوقو تعدل یوازې د هغوی د حقوقو د ښېګڼې په منظور جواز لري.

د دې اساسي قانون د نورو موادو تعدیل د زمان د غوښتنو او تجربو له مخې، ددې اساسي قانون د اوه شپېتمې او یو سلو شپږ څلویښتمې مادې داحکامو په رعایت سره، د جمهور رئیس یا د ملي

فصل دهم

تعدیل

مادهٔ یکصدو چهل و نهم

اصل پیروی از احکام دین مقدس اسلام و نظام جمهوری اسلامی تعدیل نمی شوند.

تعدیل حقوق اساسی اتباع صرف بمنظور بهبود حقوق آنان مجاز می باشد.

تعدیل دیگر محتویات این قانون اساسی، نظر به تجارب و مقتضیات عصر، با رعایت احکام مندرج مواد شصت و هفتم و یکصدو چهل و ششم این قانون اساسی، با پیشنهاد رئیس جمهور یا اکثریت اعضای

(c) ketabton.com: The Digital Library

شورې د اکثریت په پیشنهاد کېږي.

یو سلو پنځوسمه ماده

د تعــدیل د پیشنهاد لپاره د جــــمهور رئیس په فــرمان د حــکومت، مـــلي شورى، او سترې محکمې د غړیو له منځه، یو هیئت جوړېــږي او د تعــدیل طــرح تیاروي.

د تعدیل د تصویب لپاره، د جمهور رئیس په فرمان او د لويې جرګې د فصــل لــه حکمونو سره سم لویه جرګه دایرېږي.

که لویه جرګه د ټولو غړیو له دریو برخو څخه د دوو برخو په اکثریت د تعــدیل طرح تصویب کړي، د جمهور رئیس تــر توشیح وروسته نافذېږي.

یو ولسم فصل

متفرقه حکمونه

یوسلو یوپنځوسمه ماده

جــمهور رئیـــس، د جمهـــور رئـــیس مرستیالان، وزیران او د سترې محکمـــې رئیس او غړي، لوی څارنوال، د مرکزي بانک او ملي امنیت رئیسان، والــیان او

شورای ملی صورت می گیرد.

مادهٔ یکصدو پنجاهم

به منظور اجرای پیشنهاد تعدیل، هیئتی از بین اعضای حکومت ، شورای ملی و ستره محکمه به فرمان رئیس جمهور تشکیل گردیده، طرح تعدیل را تهیه می کند.

برای تصویب تعدیل، لویه جرگــه بــر اساس فرمان رئیس جمهور و مطابق به احکام فصل لویه جرگه دایر می گردد.

هر گاه لویه جرگه با اکثریت دو ثلث کل اعضا طرح تعدیل را تصویب کند، بعد از توشیح رئیس جمهور نافذ مـــی گردد.

فصل یازدهم

احکام متفرقه

مادهٔ یکصدو پنجاه و یکم

رئیس جمهور، معاونین رئیس جمهور، وزرا، رئـــیس و اعـــضای ســـتره محکمه، لوی خارنوال، رؤسای بانک مـــرکـــزی و امنیت مـــلی، والیان و

(c) ketabton.com: The Digital Library

شاروالان د خپلې وظيفې په وخت کښې نشي کولای له دولت سره هيڅ ډول انتفاعي معامله تر سره کړي.

شاروالها در مدت تصدی وظیفه نمی توانند هیچ معاملهٔ انتفاعی را با دولت انجام دهند.

يو سلو دو پنځوسمه ماده

جمهور رئيس، د جمهور رئيس مرستيالان،وزيران، د ملي شورى او سترې محکمې رئيسان او غړي، لوى څارنوال او قاضيان نشي کولاى د وظيفې د تصدى په موده کې نور مشاغل ولري.

مادهٔ يکصدو پنجاه و دوم

رئيس جمهور، معاونين رئيس جمهور، وزرا، رؤسا و اعضاى شوراى ملى و ستره محکمه، لوى څارنوال و قضات نمى توانند در مدت تصدى وظيفه به مشاغل ديگرى اشتغال ورزند.

يو سلو دري پنځوسمه ماده

قاضيان، څارنوالان، د وسله والو ځواکونو او پوليسو منصبداران او د ملي امنيت کار کوونکي نشي کولى د وظيفې د تصدى په موده کې په سياسي گوندونو کې غړيتوب ولري.

مادهٔ يکصدو پنجاه و سوم

قضات، څارنوالان، صاحب منصبان قواى مسلح و پوليس و منسوبين امنيت ملى، در مدت تصدى وظيفه نمى توانند در احزاب سياسى عضويت داشته باشند.

يو سلو څلورپنځوسمه ماده

د جمهور رئيس، د جمهور رئيس د مرستيالانو، وزيرانو او سترې محکمې د غړو او لوى څارنوال شتمني، د خدمت تر دورې وړاندې او وروسته، د هغه اورگان په وسيله چې قانون يې ټاکي

مادهٔ يکصدو پنجاه و چهارم

داراﺋﻰ رئيس جمهور، معاونين رئيس جمهور، وزرا، اعضاى ستره محکمه و لوى څارنوال قبل و بعد از دورهٔ خدمت، توسط ارگانى که در قانون تعيين مى گردد،

(c) ketabton.com: The Digital Library

ثبت، خپرل کېږي او خپرېږي.

ثبت، رسیدگی و نشر می شود.

یو سلو پنځه پنځوسمه ماده

د جمهور رئیس مرستیالانو، وزیرانو، د ملي شوری رئیسانو او غړیو، دسترې محکمې غړیو او لوی څارنوال ته د قانون له حکمونو سره سم، مناسب معاش ټاکل کېږي.

ماده یکصدو پنجاه و پنجم

برای معاونین رئیس جمهور، وزرا، رؤسا و اعضای شورای ملی و ستره محکمه، قضات و لوی څارنوال مطابق به احکام قانون معاش مناسب تعین می گردد.

یو سلو شپږ پنځوسمه ماده

د هر ډول انتخاباتو د څارنې او اداري او په هېواد کې د خلکو عمومي رایو ته د مراجعې لپاره د انتخاباتو مستقل کمېسیون د قانون له حکمونو سره سم جوړېږي.

ماده یکصدو پنجاه و ششم

کمیسیون مستقل انتخابات برای اداره و نظارت بر هر نوع انتخابات و مراجعه به آرای عمومی مردم در کشور مطابق به احکام قانون تشکیل می گردد.

یو سلو اوه پنځوسمه ماده

د اساسي قانون پر تطبیق د څارنې خپلواک کمېسیون د قانون له حکم سره سم تشکیلېږي.

ددې کمېسیون غړي د جمهور رئیس له خوا دولسي جرګې په تأیید تعینېږي.

ماده یکصدو پنجاه و هفتم

کمیسیون مستقل نظارت بر تطبیق قانون اساسی مطابق به احکام قانون تشکیل می گردد.

اعضای این کمیسیون از طرف رئیس جمهور به تاید ولسی جرگه تعین می گردند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دولسم فصل

انتقالي حکمونه

یوسلو اته پنځوسمه ماده

د ملت دبابا لقب او هغه امتیازونه چې د ۱۳۸۱ هجري شمسي کال د اضطراري لويې جرګې له خوا د افغانستان پخواني پاچا اعليحضرت محمد ظاهر شـــاه تـــه ورکړل شوي دي، ددې اساسي قانون د حکمونو له رعايت سره سم د ژوند تـــر پايه د دوی لپاره محفوظ دي.

یو سلو نه پنځوسمه ماده

ددغه اساسي قانون له نافذېدو څخه د ملي شورى د افتتاح تر نېټې پـورې مـوده د انتقال دوره ګڼل کېږي.

د افغانستان انتقالي اســـلامي دولـــت د انتقال په دوره کې لاندينى وظيفې ســـرته رسوي:

۱. د شپږ ومياشـــتو دننـــه د جمهـــوري رياست، ملي شورې او محلي جرګـــو د انتخابـــاتو پـــه اړه د تقنينـــي فرمـــانونو صادرول؛

فصل دوازدهم

احکام انتقالی

مادهٔ يکصدو پنجاه و هشتم

لقب بابای ملت و امتيازاتی که توسط لويه جرگهٔ اضطراری سال يکهزاروسه صدو هشتادو يک هجری شمسی بـــه اعليحضرت محمد ظاهر شاه، پادشـــاه سابق افغـــانستان، اعطاء شده است با رعايت احکام اين قانون اساسی مادام-الحيات برای ايشان محفوظ می باشد.

مادهٔ يکصدو پنجاه و نهم

مدت بعد از نفاذ اين قانون اساسی تـــا تاريخ افتتاح شورای ملی، دورهٔ انتقال شمرده می شود.

دولت انتقالی اسلامی افغانســـتان، در دورهٔ انتقال، وظايف ذيـــل را انجـــام ميدهد:

۱. اصدار فرامين تقنينی مربـــوط بـــه انتخابات رياست جمهوری، شـــورای مـــلی و شورا های محلی، در مـــدت شش ماه؛

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲. له يوه کال څخه په کمه موده کې د محکمو د صلاحيتونو او تشکيلاتو او د اساسي تشکيلاتو پر قانون باندې د کار د پيل په اړه د فرمانونو صادرول؛

۳. د انتخاباتو د څلواک کمېسيون جوړول؛

۴. د اجرايي او قضايي چارو د غوره تنظيم په منظور د لازمو اصلاحاتو سرته رسول؛

۵. ددې اساسي قانون د حکمونو د تطبيق په برخه کې د زمينې د برابرولو لپاره لازم تدبيرونه نيول.

يو سلو شپېتمه ماده

لومړنی منتخب جمهور رئيس د انتخاباتو د نتايجو تر اعلان دېرش ورځې وروسته ددغه اساسي قانون له حکمونو سره سم په کار پيل کوي.

هر ارخيزې هڅې کېږي چې د جمهور رئيس او ملي شورا انتخابات په يوه وخت کې تر سره شي.

د ملي شورى واکونه د هغې د تأسيس

۲. اصدار فرامين در مورد تشکيلات و صلاحيت محاکم و آغاز کار روى قانون تشکيلات اساسى در خلال مدت کمتر از يکسال؛

۳. تشکيل کميسيون مستقل انتخابات؛

۴. انجام اصلاحات لازم به منظور تنظيم بهتر امور اجرايي و قضايي؛

۵. اتخاذ تدابير لازم جهت آماده ساختن زمينه براى تطبيق احکام اين قانون اساسى.

مادهٔ يکصدو شصتم

اولين رئيس جمهور منتخب، سى روز بعد از اعلام نتايج انتخابات، مطابق به احکام اين قانون اساسى به کار آغاز مى کند.

کوشش همه جانبه صورت مى گيرد تا اولين انتخابات رئيس جمهور و شوراى ملي با هم در يک وقت صورت بگيرد.

صلاحيت هاى شوراى ملى مندرج در

(c) ketabton.com: The Digital Library

تر مودې پورې په دې اساسي قانون کې حکومت ته سپارل کېږي او موقته ستره محکمه د جمهور رئیس په فرمان جوړېږي.

یو سلو یو شپېتمه ماده

ملي شوری له تاسیس سره سم خپل واکونه او وظایف ددې اساسي قانون د حکمونو مطابق عملي کوي.

د ملي شورې له لومړنۍ غونډې وروسته د دېرشو ورځو په موده کې حکومت او ستره محکمه ددې اساسي قانون له حکمونو سره سم تشکیلېږي.

د افغانستان د انتقالي اسلامي دولت رئیس تر هغه وخته پورې وظیفه سرته رسوي چې منتخب جمهور رئیس په کار پیل نه وي کړې.

ددې اساسي قانون د یو سلونه پنځوسمې مادې د څلورمې فقرې د حکم په رعایت، د دولت اجرایي او قضایي ارګانونه د

این قانون اساسی تا زمان تأسیس این شوری به حکومت تفویض میشود و ستره محکمهٔ مؤقت به فرمان رئیس جمهور تشکیل می گردد.

مادهٔ یکصدو شصت و یکم

شورای ملی، وظایف و صلاحیت های خود را به مجرد تأسیس، مطابق به احکام این قانون اساسی، اعمال می کند.

بعد از دایر شدن اولین جلسهٔ شورای ملی، در خلال مدت سی روز، حکومت و ستره محکمه مطابق به احکام این قانون اساسی تشکیل می گردند.

رئیس دولت انتقالی اسلامی افغانستان تا زمانیکه رئیس جمهور منتخب به کار آغاز کند اجرای وظیفه می نماید.

ارگانهای اجرایی و قضایی دولت با رعایت حکم فقرهٔ چهارم مادهٔ یکصدو پنجاه و نهم این قانون اساسی، الی

(c) ketabton.com: The Digital Library

حکومت او ستري محکمې تر تشکیل پورې خپلو وظایفو ته ادامه ورکوي.

هغه تقنیني فرمانونه چې د موقتې دورې له پیل څخه وروسته نافذ شوي دي د ملي شورې لومړنۍ غونډې ته راجع کېږي.

دا فرامین تر هغه وخته پورې چې د ملي شورې له خوا لغوه شوي نه وي نافذ ګڼل کېږي.

تشکیل حکومت و ستره محکمه بـه وظایف خود ادامه می دهند.

فرامین تقنینی که از آغاز دورهٔ موقت به بعد نافذ گردیده است بـه اولـین جلسهٔ شورای ملی ارجاع می گردند.

این فـرامین تـا زمانیکـه از طـرف شورای ملی لغو نگردیده باشند نافذ می باشند.

یو سلو دوشپېتمه ماده

دا اساسي قانون د لويې جرګې له تصويب څخه وروسته نافذ او د افغانستان د انتقالي اسلامي دولت د رئيس له خوا توشـيح او اعلامېږي.

په نافذېدو سره يې ددې اساسي قانون له حکمونو مغاير قوانين او تقنيني فرمانونـه لغوه کېږي.

مادهٔ یکصدو شصت و دوم

این قانون اساسی از تاریخ تصویب لویه جرگه نافذ و از طرف رئـیس دولـت انتقالی اسلامی افغانستان توشیح و اعلام می گردد.

با نفـاذ این قانون اساسی، قـوانین و فرامین تقنینی مغایر احکـام آن ملغـی میباشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

فهرست الفبائی

قانون اساسی افغانستان

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

الف

شماره	موضوع	مواد قانون
۱	آثارباستانی	۹
۲	آرای	۶۱-۶۵-۶۹-۹۴- ۱۰۰-۱۰۶-۱۱۳- ۱۵۶-
۳	آزاد	۲-۶۴-۱۳۸
۴	آزادی	۲۴-۳۲-۳٤-۳۷- ۵۷
۵	آسایش	۴۹
۶	آغاز	۸۳-۸۷-۹۸-۱۱۷- ۱۵۰-۱۶۰-۱۶۱
۷	آفات	۴۹-۱۴۳
۸	آمرین	۷۷
۹	آموزی	۴۶
۱۰	اتباع	۱۴-۲۲-۲۸-۳۳- ۳۵-۳۶-۳۹-۴۳- ۴۶-۵۰-۵۲-۵۵- ۵۷-۷۴-۱۴۹
۱۱	اتخاذ	۱۴-۱۵-۱۷-۵۰- ۵۲-۵۳-۵۴-۶۴- ۱۳۷-۱۴۲-۱۵۹
۱۲	اتهام	۲۷-۲۸-۳۱-۶۹- ۱۰۲-۱۲۷-۱۳۳
۱۳	اثبات	۳۱
۱۴	اجازه	۳۸-٤۶-۹۸-۱۰۲
۱۵	اجباری	۴۳
۱۶	اجتماعی	۶-٤۲-۶۵-۹۰-۱۳۷
۱۷	اجلاس	۶۴-۹۹-۱۰۴-۱۰۷
۱۸	اجمالی	۹۸
۱۹	احاطه	۱۹
۲۰	احترام	۸
۲۱	احزاب	۳۵-۱۵۳
۲۲	احکام	۲-۳-۵-۱۰-۱۲- ۱۴-۲۷-۳۴-۳۵- ۳۷-۳۸-۳۹-۴۰- ۴۲-۴۵-۴۶-۴۷- ۴۸-۵۰-۵۲-۵۳- ۵۶-۶۰-۶۱-۶٤- ۶۵-۶۷-۶۹-۷۰- ۷۵-۸٤-۸۶-۹۱-

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
		-۱۱۱-۱۰۸-۹۸ -۱۱۹-۱۱۷-۱۱۵ -۱۲۶-۱۲۳-۱۲۱ ۱۳۱-۱۳۰-۱۲۸
۲۳	اختصاصی	۹۱-۴۲
۲۴	اداره	-۱۳۶-۵۰-۴۶-۹ -۱۴۰-۱۳۹-۱۳۷ ۱۵۶-۱۴۱
۲۵	ادامه	۱۶۱
۲۶	ادب	۴۶
۲۷	ادیان	۲
۲۸	ارتقای	۱۷-۱۳
۲۲	ارتکاب	-۷۲-۶۹-۶۲-۲۷ -۱۱۸-۸۵-۷۸ ۱۳۳-۱۲۷
۲۳	ارزش	۱۴۲
۲۴	ارضی	-۶۳-۵۹-۵۰-۸-۵ -۹۹-۷۵-۷۴-۶۴ ۱۱۱
۲۵	ازبک	۴
۲۶	ازبکی	۱۶
۲۷	اساس	-۱۲۷-۱۲۱-۹۷-۶

شماره	موضوع	مواد قانون
۲۸	اساسنامه	۳۵
۲۹	اساسی	-۶۰-۵۹-۳۴-۵ -۶۷-۶۵-۶۴-۶۳ -۷۶-۷۴-۶۹-۶۸ -۱۰۶-۹۱-۹۰-۷۸ -۱۱۵-۱۱۳-۱۱۱ -۱۲۱-۱۱۹-۱۱۷ -۱۴۲-۱۳۰-۱۲۳ -۱۴۸-۱۴۶-۱۴۳ -۱۵۸-۱۵۷-۱۴۹ -۱۶۱-۱۶۰-۱۵۹ ۱۶۲
۳۰	اسباب	۱۲۹
۳۱	استثنای	-۷۹-۷۰-۶۴-۵۱ ۱۱۷
۳۲	استعانت	۶۳
۳۳	استعمال	۷
۳۴	استعفاء	۱۰۸-۹۰
۳۵	استفاده	۹۰-۹
۳۶	استقلال	-۶۳-۵۹-۵۰-۸-۵ -۹۹-۷۵-۷۴-۶۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
		۱۱۱
۳۷	استماع	۱۳۳
۳۸	استملاک	۴۰
۳۹	استوار	۱۸
۴۰	استیضاح	۹۲-۹۱
۴۱	الحاق	۹۰
۴۲	اسکان	۱۴
۴۳	اسلام	-۶۳-۵۴-۳۵-۳-۲ ۱۴۹-۱۱۹-۷۴
۴۴	اسلامی	-۱۱۶-۸۱-۶۰-۱ -۱۵۹-۱۴۹-۱۳۶ ۱۶۲-۱۶۱
۴۵	اشتغال	۱۵۲-۱۲۶-۱۱۹
۴۶	اصدار	۱۵۹
۴۷	اصلی	۲۵
۴۸	اصول	-۸۹-۸۸-۸۷-۴۵ ۱۰۸
۴۹	اضطراری	-۱۴۴-۱۴۳-۶۴ ۱۴۷-۱۴۶
۵۰	اطفال	-۵۴-۴۹
۵۱	اطلاع	۱۳۵-۱۰۲-۳۱

شماره	موضوع	مواد قانون
۵۲	اطلاق	۴
۵۳	اظهار	۸۱-۳۴-۳۰
۵۴	اعتبار	۱۴۸-۷۹-۶۴-۳۰
۵۵	اعتراف	۳۰
۵۶	اعطای	۹۸-۹۷-۹۰-۶۴
۵۷	اعلان	-۸۳-۶۴-۶۱-۴۰ ۱۶۰-۱۴۳-۱۲۸
۵۸	اعلامیه جهانی	۷
۵۹	اعلام	۱۲۸-۶۷-۶۱
۶۰	اعمال	۸۹-۷۴-۴
۶۱	اغتشاش	۱۴۳
۶۲	افتخاری	۶۴
۶۳	افراد	۴
۶۴	افرادی	۴
۶۵	افغان	۴۹-۴۲-۳۹-۳۴-۴
۶۶	افغانستان	-۱۲-۷-۴-۳-۲-۱ -۲۱-۲۰-۱۹-۱۶ -۳۵-۳۳-۲۸-۲۲ -۴۳-۴۱-۳۹-۳۶ -۵۵-۵۰-۴۶-۴۵

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
		-۶۰-۵۸-۵۷-۵۶ -۶۵-۶۴-۶۳-۶۲ -۷۵-۷۴-۷۲-۶۶ -۱۱۰-۹۰-۸۵-۸۱ -۱۱۹-۱۱۸-۱۱۶ -۱۵۸-۱۳۶-۱۲۸ ۱۶۲-۱۶۱-۱۵۹
۶۷	الله اکبر	۲۰-۱۹
۶۸	اخلاق	۹۰
۶۹	الغای	۹۰
۷۰	القاب	۶۴
۷۱	اقتصاد	۱۰
۷۲	اقتصادی	-۶۵-۱۴-۱۲-۱۱ -۱۳۶-۹۰-۷۵ ۱۳۷
۷۳	اقدام	۵۱-۴۶-۲۹
۷۴	اقرار	۳۰
۷۵	اقوام	۶-۴
۷۶	اکثریت	-۶۹-۶۲-۶۱-۱۶ -۱۰۶-۱۰۰-۹۲ -۱۴۹-۱۲۷-۱۱۳

شماره	موضوع	مواد قانون
۷۷	اکراه	۳۰
۷۸	امتیاز	۲۲
۷۹	امحای بیسوادی	۴۴
۸۰	امر	۱۰۷-۲۹
۸۱	امراض	۵۲
۸۲	امکانات	۱۴
۸۳	املاک	۹
۸۴	امنیت	-۹۹-۶۴-۵۰-۵ ۱۵۳-۱۵۱-۱۳۴
۸۵	اموال	۴۱
۸۶	امور	-۱۴۱-۱۰۸-۴ ۱۵۹
۸۷	انتفاعی	۱۵۱
۸۸	انسان	۲۴
۸۹	انسانی	۲۹-۶
۹۰	انعقاد	۷۹
۹۱	انکشاف	۵۲-۱۷-۱۳-۶
۹۲	اهدا	۶۶
۹۳	اهداف	۱۳۹-۳۵

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
۹۴	اهل	۱۳۱
۹۵	اهلیت	۵۰
۹۶	اوصاف	۸۵
۹۷	اولویت	۹۷
۹۸	ایتام	۵۳
۹۹	ایجابات	۱۱
۱۰۰	ایجاد	۶-۴۴-۵۰
۱۰۱	ایماق	۴
۱۰۲	آینده	۹۸
	ب	
۱۰۳	بارگاه	۶۳
۱۰۴	بازار	۱۰
۱۰۵	بالترتیب	۶۸
۱۰۶	بانک	۱۲-۶۴-۱۵۱
۱۰۷	بپذیرد	۱۰۵-۱۱۴
۱۰۸	بحیث	۱۶-۶۲-۶۷-۷۲-۷۳-۷۷-۸۱-۸۴-۱۱۲-۱۱۶-۱۱۷-۱۲۰-۱۲۵-۱۳۸
۱۰۹	بدنی	۵۲

شماره	موضوع	مواد قانون
۱۱۰	برابری	۶
۱۱۱	برائت	۲۵
۱۱۲	براهوی	۴
۱۱۳	برگزار	۶۱-۶۷-۸۳-۱۴۷
۱۱۴	بسم الله الرحمن الرحیم	۶۳-۷۴-۱۱۹
۱۱۵	بضاعت	۵۳
۱۱۶	بفروشد	۶۶
۱۱۷	بلافاصله	۱۰۲-۱۴۸
۱۱۸	بالمثل	۲۸
۱۱۹	بلوچ	۴
۱۲۰	بلوچی	۱۶
۱۲۱	بنام خداوند بزرگ	۶۳-۷۴-۱۱۹
۱۲۲	بنیه	۱۴
۱۲۳	بهبود	۱۴
۱۲۴	بهترین	۱۳۰
۱۲۵	بودجه	۷۵-۹۰-۹۱-۹۵-۹۷-۹۸-۹۹-۱۲۵

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
۱۲۶	بیان	۳۴
۱۲۷	بیرق	۱۹
۱۲۸	بیسوادی	۴۴
۱۲۹	بیشترین	۶۱
۱۳۰	بیطرفی	۵۰
۱۳۱	بین الدول	۱۲۱-۶۴-۲۸
۱۳۲	بی بضاعت	۵۳-۳۱
	پ	
۱۳۳	پامیری	۱۶
۱۳۴	پایان	۸۳-۶۱
۱۳۵	پایتخت	۲۱
۱۳۶	پذیرفته	۵۰
۱۳۷	پروردگار	۶۳
۱۳۸	پروگرام	-۴۳-۱۶-۱۴-۱۲ -۹۰-۷۵-۴۷-۴۴ ۹۹-۹۸-۹۷-۹۱
۱۳۹	پشتو	۲۰-۱۶
۱۴۰	پشتون	۴
۱۴۱	پشه ئی	۱۶-۴
۱۴۲	پناهندگی	۴
۱۴۳	پول	۱۲
۱۴۴	پولیس	۱۵۳-۱۳۴-۶۴
۱۴۵	پولی	۱۲
۱۴۶	پیروان	۲
۱۴۷	پیروی	۱۴۹-۱۳۰-۲
۱۴۸	پشتیبانی	۶۳
۱۴۹	پیشرفت	۴۷
۱۵۰	پیشگاه	۱۲۰
۱۵۱	پیشه وران	۱۳
۱۵۲	پیغمبر اکرم (ص)	۱۸
۱۵۳	پیمان	۲۸
۱۵۴	پیوسته	۲۸
	ت	
۱۵۵	تائید	-۷۲-۶۹-۶۸-۶۴ -۱۱۷-۹۷-۹۱ ۱۵۷-۱۴۵-۱۴۳
۱۵۶	تابعیت	-۷۲-۶۲-۲۸-۴ ۸۵
۱۵۷	تاجک	۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
۱۵۸	تأدیه	۴۲
۱۵۹	تأسیس	-۵۸-۵۲-۴۶-۳۵ -۱۶۰-۱۳۲-۶۴ ۱۶۱
۱۶۰	تامین	-۵۲-۴۳-۶-۵ -۱۱۹-۸۳-۵۴ -۱۳۵-۱۳۰ ۱۴۲-۱۴۰-۱۳۹
۱۶۱	تبعیض	۵۰-۲۲
۱۶۲	تجارت	۱۱
۱۶۳	تجدید	۱۱۸-۷۴-۷۲
۱۶۴	تجربه	۱۱۸-۷۴-۷۲
۱۶۵	تجزیه	۱
۱۶۶	تحتانی	۱۹
۱۶۷	تحمیل	۴۹
۱۶۸	تحویل	۴۲
۱۶۹	تخصص	۱۱۸
۱۷۰	تدابیر	-۵۰-۱۷-۱۵-۱۴ -۶۴-۵۴-۵۳-۵۲ ۱۵۹-۱۴۲-۱۳۷
۱۷۱	تدابیری	۸۳
۱۷۲	تدریس	۴۳
۱۷۳	تدقیق	۸۶
۱۷۴	تدوین	۴۵
۱۷۵	ترجمان	۱۳۵
۱۷۶	ترفیع	۱۳۲-۱۲۴
۱۷۷	ترقی	۶۳
۱۷۸	ترکمن	۴
۱۷۹	ترکمنی	۱۶
۱۸۰	تساوی	۸
۱۸۱	تسریع	۱۳۷
۱۸۲	تسهیلات	۵۲
۱۸۳	تشبثات	۱۰
۱۸۴	تشکیل	-۵۸-۵۴-۳۵-۱۲ -۱۰۰-۸۸-۸۷ -۱۲۳-۱۲۵ -۱۳۴-۱۲۷ -۱۴۰-۱۳۸ -۱۴۲-۱۴۱ -۱۵۷-۱۵۶

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
		۱۵۹-۱۶۰-۱۶۱
۱۸۵	تشویق	۱۰-۴۷-۵۲
۱۸۶	تصدی	۶۳-۶۶-۶۷-۷۴-۸۰-۱۱۸-۱۵۱-۱۵۲-۱۵۳
۱۸۷	تصریح	۳۸-۵۱-۹۴-۱۱۶-۱۲۸-۱۳۹
۱۸۸	تصمیم	۴۳-۴۷
۱۸۹	تصویر	۳۴
۱۹۰	تضمین	۱۰-۴۷-۵۳-۵۷
۱۹۱	تظاهرات	۳۶
۱۹۲	تعدیل	۶۵-۶۷-۹۰-۹۲-۱۰۲-۱۱۱-۱۴۶-۱۴۹-۱۵۰
۱۹۳	تعذیب	۲۹
۱۹۴	تعرض	۲۴-۳۱-۳۷-۳۸-۴۰
۱۹۵	تعطیل	۱۸-۷۹-۱۰۲-۱۰۷
۱۹۶	تعقیب	۲۶-۲۷-۲۹-۱۰۱-۱۰۲

شماره	موضوع	مواد قانون
۱۹۷	تعلق	۴
۱۹۸	تعلیمات	۱۷-۴۳
۱۹۹	تعلیم	۴۳-۴۴
۲۰۰	تعمیل	۷۵-۱۲۹-۱۴۲
۲۰۱	تعویض	۴۰
۲۰۲	تعین	۳۱-۳۸-۴۲-۴۸-۶۱-۶۴-۶۷-۶۸-۶۹-۷۲-۷۳-۸۳-۸۴-۸۵-۸۷-۸۹-۱۰۸-۱۱۷-۱۱۸-۱۳۲-۱۴۳-۱۵۴-۱۵۵-۱۵۷
۲۰۳	تعیینات	۱۱۷
۲۰۴	تفتیش	۳۷-۳۸-۴۰
۲۰۵	تفسیر	۱۲۱
۲۰۶	تفویض	۱۲۲-۱۳۷-۱۶۰
۲۰۷	تقاضا	۶۹-۱۲۷
۲۰۸	تقاعد	۶۴-۱۲۴-۱۳۲
۲۰۹	تقدیم	۷۹-۹۴-۹۷-۹۸-۱۲۵-۱۳۳
۲۱۰	تقرر	۱۲۴-۱۳۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
۲۱۱	تقویت	۵۲-۱۶
۲۱۲	تقویم	۱۸
۲۱۳	تکلم	۴۳-۱۶
۲۱۴	تکمیل	۱۱۶-۱۱۳-۸۵
۲۱۵	تکنالوژی	۹۰-۷۵
۲۱۶	تلفون	۳۷
۲۱۷	تلگراف	۳۷
۲۱۸	تلویزیون	۳۴
۲۱۹	تمامیت	-۶۳-۵۹-۵۰-۸-۵ -۹۹-۷۵-۷۴-۶۴ -۱۱۱
۲۲۰	تمدید	۱۴۷-۱۴۳-۱۰۷
۲۲۱	تناسب	۱۳۸-۸۳
۲۲۲	تنظیم	-۱۲-۱۱-۸-۴ -۲۴-۱۹-۱۸-۱۶ -۳۳-۳۲-۳۱ -۴۸-۴۶-۳۴ -۶۳-۵۸-۵۳ -۷۶-۷۱-۷۰ -۱۲۲-۱۰۸-۸۹ -۱۲۷-۱۲۳ -۱۳۶-۱۳۴ ۱۴۱-۱۴۰
۲۲۳	تنفیذ	۱۴۵
۲۲۴	تهیه	۱۴
۲۲۵	توازن	۴۴
۲۲۶	توأم	۹۸
۲۲۷	توشیح	۱۶۲-۱۰۰-۶۴
۲۲۸	توضیع	۱۴
۲۲۹	توزیع	۹۲
۲۳۰	توقیف	-۲۹-۲۷-۲۶ ۱۰۲
۲۳۱	تولید	۱۳-۷
	ث	
۲۳۲	ثلث	-۹۴-۸۹-۸۴-۶۹ ۱۵۰-۱۲۷-۱۰۰
	ج	
۲۳۳	جامعه	۵۴-۶
۲۳۴	جبران	۹۶-۵۱
۲۳۵	جداگانه	۱۰۴
۲۳۶	حاکمیت	۱۱۱-۶۳-۵-۴
۲۳۷	جرگه	-۶۹-۶۸-۶۴-۱۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
		۷۲-۷۷-۷۹-۸۲-۸۳-۸۴-۸۵-۸۷-۸۹-۹۱-۹۲-۹۴-۹۷-۹۸-۱۱۰-۱۱۱-۱۱۲-۱۱۳-۱۱۴-۱۱۷-۱۲۷-۱۴۷-۱۵۰-۱۵۷-۱۶۲
۲۳۸	جرم	۲۶-۲۷-۳۰-۳۸-۱۰۲-۱۲۷
۲۳۹	جزا	۲۶-۲۹-۱۳۶
۲۴۰	جسمی	۵۴
۲۴۱	جلسه	۷۹-۱۰۳-۱۰۴
۲۴۲	جلوگیری	۷
۲۴۳	جمعه	۱۸
۲۴۴	جمعیتها	۳۵
۲۴۵	جمعی	۳۴
۲۴۶	جمهور	۶۰-۶۱-۶۲-۶۳-۶۴-۶۵-۶۶-۶۷-۶۸-۶۹-۷۰-۷۱-۷۴-۷۷-۷۹-۸۴-
۲۴۷	جمهوری	۱-۲-۶۰-۶۱-۶۲-۶۷-۷۰-۸۱-۱۱۶-۱۴۷-۱۵۹
۲۴۸	جنائی	۳۱
۲۴۹	جنگلات	۱۵
	چ	
۲۵۰	چاپ	۱۲
	ح	
۲۵۱	حاضر	۳۱-۷۴-۱۰۶
۲۵۲	حالاتی	۴۹-۵۱-۱۲۸
۲۵۳	حالت	۳۰-۷۹-۱۴۳
۲۵۴	حاوی	۹۶

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جریده

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
۲۵۵	حاکمیت	۴-۵-۶۳-۱۱
۲۵۶	حایز	۷۹
۲۵۷	حداقل	۸۳
۲۵۸	حدود	۲-۱۴-۲۴-۴۰- ۴۸-۵۰-۵۷- ۱۳۰
۲۵۹	حرب	۶۴
۲۶۰	حرفه	۴۸
۲۶۱	حرمان	۶۲-۷۲-۸۵- ۱۱۸
۲۶۲	حزبی	۳۵-۶۶-۸۰
۲۶۳	حسن	۸-۱۱۸
۲۶۴	حصول	۴۲-۵۱
۲۶۵	حفاظت	۹-۶۳-۷۴
۲۶۶	حفظ	۶-۸-۱۵-۱۶- ۷۵-۱۳۷-۱۴۳
۲۶۷	حقایق	۲۹
۲۶۸	حقوق	۲۲-۵۰-۵۱-۵۳- ۵۷-۶۲-۶۳-۷۰- ۷۲-۷۴-۸۵- ۱۲۶-۱۴۹
۲۶۹	حقوق بشر	۷
۲۷۰	حقیقی	۱۲۰
۲۷۱	حکم	۲۵-۲۷-۳۵-۴۰- ۴۲-۵۱-۶۲-۶۶- ۶۷-۶۸-۷۳-۷۹- ۹۱-۱۱۱-۱۲۲- ۱۲۸-۱۲۹-۱۳۰- ۱۳۱-۱۵۷-۱۶۱
۲۷۲	حکمی	۱۲۰-۱۲۹- ۱۳۰-۱۳۱
۲۷۳	حلف	۶۳-۷۴-۱۱۹
۲۷۴	حمایت	۶-۱۰-۱۳-۲۴- ۳۹-۴۷-۵۲-۵۴- ۵۸-۶۳-۷۴
۲۷۵	حمل	۳۶
۲۷۶	حنفی	۱۳۰
۲۷۷	حوزه	۸۳
	خ	
۲۷۸	خاتمه	۶۴-۹۹

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
۲۷۹	خارجی	۸-۱۱-۲۸-۶۴
۲۸۰	خاص	۶۳-۶۹-۷۸-۷۹- ۱۲۲-۱۲۷-۱۳۴
۲۸۱	خانواده	۵۴
۲۸۲	خبیر	۸۴
۲۸۳	خساره	۵۱
۲۸۴	خصوص	۳۵-۱۱۹
۲۸۵	خصوصی	۱۰-۵۲
۲۸۶	خطوط	۶۴-۷۶
۲۸۷	خلال	۳۸-۶۱-۶۷-۶۹- ۸۳-۹۸-۱۴۷- ۱۵۹-۱۶۱
۲۸۸	خورشید	۱۹
۲۸۹	خوشه	۱۹
	څ	
۲۹۰	څارنوالی	۶۴-۱۱۰-۱۵۱- ۱۵۲-۱۵۳- ۱۵۴-۱۵۵

شماره	موضوع	مواد قانون
	د	
۲۹۱	داخل	۲۸-۳۱-۳۸-۷۷- ۹۲-۹۷-۱۰۵- ۱۰۹-۱۳۰
۲۹۲	داخلی	۱۱-۸۷-۸۸-۸۹- ۱۰۸
۲۹۳	دارائی	۴۰-۷۵-۱۵۴
۲۹۴	درجه	۴۳-۴۴
۲۹۵	دری	۱۶
۲۹۶	دسترسی	۵۰
۲۹۷	دفاع	۵-۵۵-۵۸-۶۴- ۷۵-۱۳۳
۲۹۸	دفاعی	۵
۲۹۹	دفع	۳۱
۳۰۰	دلایل	۹۲-۹۴
۳۰۱	دهقان	۱۴
۳۰۲	دول	۶۴
۳۰۳	دولت	۱-۲-۵-۶-۷-۸- ۹-۱۰-۱۲-۱۳- ۱۴-۱۶-۱۷-۲۴-

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
		۲۸-۳۱-۳۷-۳۹-۴۲-۴۳-۴۴-۴۶-۴۷-۵۱-۵۲-۵۳-۵۴-۵۷-۵۸-۶۰-۶۵-۷۵-۸۱-۸۵-۹۶-۹۸-۱۱۶-۱۲۴-۱۲۵-۱۳۹-۱۴۲-۱۵۱-۱۵۹-۱۶۱-۱۶۲
۳۰۴	دولتی	۴۲-۴۶-۵۰-۶۶-۹۰-۹۱
۳۰۵	دین	۱-۲-۵۴-۶۳-۷۴-۱۱۹-۱۴۹
۳۰۶	دینی	۲-۱۷-۴۵
	ذ	
۳۰۷	ذمه	۲۵
	ر	
۳۰۸	رؤسای	۱۱۰
۳۰۹	رایج	۱۶
۳۱۰	رایگان	۴۳-۵۲
۳۱۱	رای دهندگان	۹۱
۳۱۲	ربع	۹۸-۱۱۴
۳۱۳	رخصتی	۱۸-۴۸
۳۱۴	رسانه	۱۶
۳۱۵	رسمی	۱۶
۳۱۶	رسوم	۵۴
۳۱۷	رسیدگی	۹۷-۱۲۰-۱۳۰-۱۳۳-۱۵۴
۳۱۸	رشد	۱۳
۳۱۹	رضایت	۳۰
۳۲۰	رکن	۵۴-۱۱۶
۳۲۱	روح	۷۶
۳۲۲	روحی	۵۴
۳۲۳	زبان	۱۶-۲۰-۳۵-۴۳-۱۳۵
۳۲۴	زراعت	۱۴
۳۲۵	زمینه	۴۳

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
۳۲۶	زنان	۴۴
۳۲۷	زندگی	۲۳-۱۴-۱۳
۳۲۸	زیرزمینی	۹
۳۲۹	زیست	۱۵
	س	
۳۳۰	ساعات	۴۸
۳۳۱	ساقط	۱۴۸-۷۹
۳۳۲	ساکن	۳۸
۳۳۳	ساکنین	۱۴۰-۱۳۸
۳۳۴	سالانه	۱۰۴-۹۸
۳۳۵	سالم	۵۳-۵۰
۳۳۶	سایر	-۱۶-۹-۵-۴-۲ -۴۶-۳۴-۱۸ -۶۴-۶۳-۴۹-۴۸ -۷۸-۷۷-۷۵-۷۴ -۱۲۴-۹۰-۸۳ ۱۳۱-۱۳۰
۳۳۷	سبز	۱۹
۳۳۸	سپرده	۲۸
۳۳۹	سران	۶۴

شماره	موضوع	مواد قانون
۳۴۰	سرایت	۲۶
۳۴۱	سرپرست	۵۳
۳۴۲	سرخ	۱۹
۳۴۳	سرمایه	۴۱-۱۰
۳۴۴	سره میاشت	۶۴
۳۴۵	سرود	۲۰
۳۴۶	سری	-۱۰۵-۸۳-۶۱ -۱۲۸-۱۱۴ ۱۴۱-۱۴۰-۱۳۸
۳۴۷	سطح	۱۳
۳۴۸	سطوح	۱۶
۳۴۹	سعادت	۶۳
۳۵۰	سفر	۳۹
۳۵۱	سفید	۱۹
	سلاح	۳۶
۳۵۲	سلامت	۵۴
۳۵۳	سلب	۳۲-۲۸
۳۵۴	سمتی	۸۰-۶۶
۳۵۵	سوء استفاده	۵۹

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
۳۵۶	سواد	۴۶
۳۵۷	سوال	۹۳
۳۵۸	سوگند	۹۳
۳۵۹	سیا	۱۹
۳۶۰	سیاست	۸-۶۴-۷۶
۳۶۱	سیرت	۱۱۸
۳۶۲	سیستم	۵۰

ش

شماره	موضوع	مواد قانون
۳۶۳	شبه	۳۵
۳۶۴	شخصی	۲۶-۶۲-۷۲-۸۴-۸۵-۹۳-۱۰۵
۳۶۵	شرایط	۱۴-۳۳-۴۶-۵۵-۶۲-۷۲-۷۵-۱۱۸
۳۶۶	شرط	۳۵-۹۶-۱۲۶-۱۲۹-۱۴۳
۳۶۷	شغل	۴۸-۸۴-۹۷-۱۲۰
۳۶۸	شفاهی	۹۳
۳۶۹	شکایت	۵۸
۳۷۰	شمرده	۲۷-۹۸-۱۰۰-۱۵۹
۳۷۱	شمول	۴۶-۸۴-۹۷-۱۲۰
۳۷۲	شناخته	۲۵-۶۱
۳۷۳	شهادتی	۳۰
۳۷۴	شهر	۲۱

ص

شماره	موضوع	مواد قانون
۳۷۵	صاحب	۶۴
۳۷۶	منصبان	۶۴
۳۷۷	صادر	۵۲-۱۲۹
۳۷۸	صادقانه	۷۴
۳۷۹	صحبت	۱۳۵
۳۸۰	صحت	۳۰
۳۸۱	صحی	۵۲
۳۸۲	صدمه	۵۰
۳۸۳	صریح	۹۲-۱۱۳
۳۸۴	صریحاً	۱۱۳
۳۸۵	صعب - الاعلاج	۶۷-۶۸

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
۳۸۶	صلاحیت	۲۵-۲۷-۳۰-۳۱-۳۵-۳۸-۴۰-۵۱-۶۰-۶۴-۶۶-۶۷-۷۲-۸۹-۹۰-۹۱-۱۱۶-۱۲۰-۱۲۱-۱۲۲-۱۲۳-۱۲۵-۱۳۲-۱۳۶-۱۳۷-۱۴۴-۱۵۹-۱۶۰-۱۶۱
۳۸۷	صورت	۳۷-۴۰-۴۳-۵۸-۶۷-۶۸-۶۹-۷۰-۹۵-۹۷-۹۸-۱۰۲-۱۰۴-۱۰۷-۱۰۸-۱۱۹-۱۲۴-۱۲۸-۱۳۴-۱۳۵-۱۴۹-۱۶۰
	ط	
۳۸۸	طبی	۵۲-۵۳-۶۷
۳۸۹	طرح	۱۲
۳۹۰	طفل	۵۴
۳۹۱	طلوع	۱۹
۳۹۲	طول	۱۹
	ظ	
۳۹۳	ظرف	۶۱-۹۴-۹۷
	ع	
۳۹۴	عادلانه	۴۰-۸۳
۳۹۵	عالی	۴۶-۶۴-۷۲-۸۱-۱۱۰-۱۱۸
۳۹۶	عامه	۹
۳۹۷	عایدات	۹۶
۳۹۸	عدالت	۶-۴۲-۱۱۹-۱۳۰
۳۹۹	عدلي	۱۰۱-۱۰۲
۴۰۰	عدم	۸-۹۴
۴۰۱	عذر	۵۶
۴۰۲	عرب	۴
۴۰۳	عرض	۱۹
۴۰۴	عرصه	۴۷-۶۰

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
۴۰۵	عسکری	۱۲۵-۱۲۲-۵۵
۴۰٦	عفو	-۸۲-۸۱-۷۳-۴۱ -۱۱۷-۱۰۲-۸۴ ۱۲۷-۱۱۸
۴۰۷	عقاری	۴۱
۴۰۸	عقد	٦۴
۴۰۹	عقل	۳۰
۴۱۰	علاج	۵۲
۴۱۱	علاوه	۸۵-۱٦
۴۱۲	علت	۱۴۳-۱۰۱-۲۸
۴۱۳	علمی	۴۷-۱٦
۴۱۴	علنی	-۱۱۴-۱۰۵-۳۵ ۱۲۸
۴۱۵	علیای	۱۱۱-۸۱-٦٦
۴۱٦	علیه	-۱۲۰-٦۹-۲۵ ۱۳۴
۴۱۷	عمل	-٦۰-۵۹-۵۳-۲٦ ۱۴۸-۹۳-۹۲
۴۱۸	عملی	۵۰-۲۷
۴۱۹	عمودی	۱۹

شماره	موضوع	مواد قانون
۴۲۰	عنفاً	۱۰۵
۴۲۱	عهده	٦۸-٦۷
۴۲۲	عواملی	۹۸
۴۲۳	عواید	۴۲
۴۲۴	عودت	۳۹
	غ	
۴۲۵	غیاب	-٦۷-٦۱-٦۰ ۱۰۸
	ف	
۴۲٦	فراهم	۴۳
۴۲۷	فرهنگ	۴۵
۴۲۸	فروشی	۴۱
۴۲۹	فساد اداری	۷۵
۴۳۰	فسخ	۹۰
۴۳۱	فعالیت	-۵۸-۳۵-۱۲ ۱۳۴
۴۳۲	فعل	۲۷
۴۳۳	فقره	۱٦۱-۱۴۵-۱۱۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
۴۳۴	فقه	۱۳۰
۴۳۵	فقهی	۳۵
۴۳۶	فکر	۲۴
۴۳۷	فهرست	۱۰۹-۹۷-۹۶
۴۳۸	فوق العاده	۱۰۷
۴۳۹	فیصد	۹۲-۸۴
۴۴۰	فیصله	۱۲۹-۷۵
	ق	
۴۴۱	قابل	۱
۴۴۲	قابلیت	۵
۴۴۳	قاطبه	۸۱
۴۴۴	قانون	-۹-۵-٤-۳-۲ -۱۶-۱۴-۱۲-۱۰ -۳۳-۲۷-۲۴-۲۲ -۳۷-۳۶-۳۵-۳۴ -۴۶-۴۰-۳۹-۳۸ -۵۱-۵۰-۴۸-۴۷ -۵۶-۵۵-۵۳-۵۲ -۶۰-۵۹-۵۸-۵۷

شماره	موضوع	مواد قانون
		-۶۸-۶۷-۶۴-۶۱ -۷۳-۷۱-۷۰-۶۹ -۷۹-۷۷-۷۶-۷۵ -۹۰-۸۶-۸۴-۸۳ -۹۶-۹۵-۹۴-۹۱ -۱۰۲-۹۸-۹۷ -۱۰۹-۱۰۸ -۱۱۵-۱۱۱ -۱۱۹-۱۱۷ -۱۲۲-۱۲۱ -۱۲۴-۱۲۳ -۱۲۸-۱۲۷ -۱۳۱-۱۳۰ -۱۳۴-۱۳۳ -۱۳۷-۱۳۶ -۱۴۱-۱۴۰ -۱۴۳-۱۴۲ -۱۴۸-۱۴۶ -۱۵۴-۱۴۹ -۱۵۶-۱۵۵ -۱۵۸-۱۵۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
		-۱۶۰-۱۵۹ ۱۶۲-۱۶۱
۴۴۵	قبایل	۶
۴۴۶	قبلی	۳۴
۴۴۷	قبول	۶۴
۴۴۸	قرضه	۹۸-۹۷-۹۰
۴۴۹	قرغیز	۴
۴۵۰	قزلباش	۴
۴۵۱	قسمت	۱۹
۴۵۲	قضات	۶۴
۴۵۳	قضاوت	۸۱
۴۵۴	قضایای	-۱۳۰-۱۲۲-۳۱ ۱۳۱
۴۵۵	قطعات	۹۴
۴۵۶	قطعی	-۹۸-۷۵-۲۵ ۱۳۰-۱۲۵-۱۲۲
۴۵۷	قناعت	۹۲
۴۵۸	قوای مسلح	۱۵۳-۱۳۴-۶۴
۴۵۹	قومیت	۱۳۱-۳۵

شماره	موضوع	مواد قانون
۴۶۰	قومی	۸۰-۶۶
۴۶۱	قیادت	۹۴
۴۶۲	قیود	۱۴۵
	ک	
۴۶۳	کابل	۲۱
۴۶۴	کار	۴۸
۴۶۵	کارگر	۴۸
۴۶۶	کاشف	۴۷
۴۶۷	کافی	۱۱۸
۴۶۸	کامل	۵۰-۳۰
۴۶۹	کرامت	۲۹-۲۴-۶
۴۷۰	کسب	۹۸-۸۵-۶۱-۴۰
۴۷۱	کشور	-۱۲-۱۱-۶-۵ -۴۴-۳۹-۱۸-۱۶ -۷۶-۷۲-۶۴-۵۰ -۱۱۱-۹۹-۸۳ ۱۴۳
۴۷۲	کلمه	۱۹-۴
۴۷۳	کمال	۱۱۹
۴۷۴	کمتر	-۱۱۸-۷۲-۶۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
		۱۵۹
۴۷۵	کمیسیون	۱۲-۵۸-۶۴-۸۶-۸۸-۸۹-۹۳-۱۵۶-۱۵۷-۱۵۹
۴۷۶	کنار	۱۹
۴۷۷	کهن - سالان	۵۳
۴۷۸	کوچیان	۱۴-۴۴-۱۴۰
	گ	
۴۷۹	گرفتار	۲۷-۱۰۲
۴۸۰	گرفتاری	۲۶-۲۹-۳۱-۱۰۲
۴۸۱	گروهی	۱۶
۴۸۲	گفتار	۳۴
۴۸۳	گناه	۲۵
۴۸۴	گندم	۱۹
۴۸۵	گوجر	۴
	ل	
۴۸۶	لااله الا الله محمد رسول الله	۱۹
۴۸۷	لازم	۱۴-۱۵-۱۷-۵۰-۵۲-۵۳-۵۴-۶۴-۱۳۷-۱۴۲-۱۵۹
۴۸۸	لسانس	۴۳
۴۸۹	لسانی	۶۶-۸۰
۴۹۰	لغو	۹۰-۱۶۱-۱۶۲
۴۹۱	لقب	۱۵۸
	م	
۴۹۲	مؤثر	۱۳-۱۴-۱۶-۴۳-۴۴-۴۷
۴۹۳	مؤقت	۶۷
۴۹۴	مؤلف	۴۷
۴۹۵	مادری	۷-۴۳
۴۹۶	مادی	۳۵
۴۹۷	مالداران	۱۴
۴۹۸	مالداری	۱۴
۴۹۹	مالی	۲-۱۴-۳۵-۷۰-

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
		-۹۸-۹۷-۹۵-۷۵ ۱۲۹
۵۰۰	مامور	۱۰۲-۳۸
۵۰۱	مامورین	۱۲۴-۶۴
۵۰۲	مباحثات	۱۱۴
۵۰۳	مبارک	۱۹
۵۰۴	مبنای	۴۵-۳۵-۸
۵۰۵	متارکه	۶۴
۵۰۶	مترقی	۶
۵۰۷	متشکل	-۸۲-۷۱-۶۹-۴ ۱۱۰
۵۰۸	متعال	۶۳
۵۰۹	معتقدات	۳
۵۱۰	متقابل	۸
۵۱۱	متقاضی	۶۷-۶۵-۳۵
۵۱۲	متقاعدین	۵۳
۵۱۳	متهم	-۳۰-۲۸-۲۶-۲۵ -۱۰۲-۷۸-۳۱ ۱۳۴-۱۳۳-۱۲۷
۵۱۴	متوازن	۴۳-۶
۵۱۵	متولد	۶۲
۵۱۶	مجاز	۱۴۹-۴۱-۴۰
۵۱۷	مجازات	-۱۲۴-۶۴-۲۷ ۱۳۳
۵۱۸	مجرد	۱۶۱-۳۱
۵۱۹	مجوز	۲۳
۵۲۰	محتویات	۱۴۹
۵۲۱	محراب	۱۹
۵۲۲	محرمیت	۳۷-۳۱
۵۲۳	محروم	۲۳-۴
۵۲۴	محکمه	-۳۵-۳۰-۲۷-۲۵ -۷۸-۶۹-۵۱-۴۰ ۱۶۰-۱۲۷
۵۲۵	محکوم	-۶۲-۲۸-۲۹-۲۵ ۱۱۸-۸۵-۷۲
۵۲۶	محول	۱۲۷-۷۸-۶۹
۵۲۷	محوله	۷۴
۵۲۸	مخابرات	۳۷-۳۱
۵۲۹	مخالف	۳
۵۳۰	مخترع	۴۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
۵۳۱	مخدر	۷
۵۳۲	مداخله	۸
۵۳۳	مدارس	۱۷
۵۳۴	مدافع	۳۱
۵۳۵	مدالها	۶۴
۵۳۶	مدرک	۹۶
۵۳۷	مدیون	۳۲
۵۳۸	مذکور	۳۸-۱۰۲
۵۳۹	مذهب	۳۵
۵۴۰	مذهبی	۶۶-۸۰
۵۴۱	مراجعه	۶۵-۶۷-۱۵۶
۵۴۲	مراسلات	۳۱-۳۷
۵۴۳	مراسم	۲
۵۴۴	مراقبت	۶۴
۵۴۵	مراکز	۱۷-۵۲
۵۴۶	مرامنامه	۳۵
۵۴۷	مردان	۴۴
۵۴۸	مردم	۱۱-۱۳-۱۶-۵۶- ۶۳-۶۵-۶۶-۷۱- ۷۳-۷۴-۱۳۷-
		۱۴۰-۱۵۶
۵۴۹	مرفه	۶
۵۵۰	مرکب	۱۹-۱۱۶-۱۱۷
۵۵۱	مرکزی	۱۲-۶۴-۱۳۶- ۱۵۱
۵۵۲	مزد	۴۸
۵۵۳	مساجد	۱۷
۵۵۴	مساعی	۶۳
۵۵۵	مساوی	۱۹-۲۲-۱۰۰
۵۵۶	مستحق	۱۴-۵۱
۵۵۷	مسترد	۹۴
۵۵۸	مستفید	۷۰-۱۲۶
۵۵۹	مستقل	۱-۱۲-۸۶-۱۱۶- ۱۵۷-۱۵۹
۵۶۰	مستقیم	۴-۸۳-۹۲-۱۴۰- ۱۴۱
۵۶۱	مستلزم	۶۵
۵۶۲	مسکرات	۷
۵۶۳	مسکن	۱۴-۳۸-۴۹
۵۶۴	مسلمان	۶۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
۵۶۵	مشخصه	۷۷
۵۶۶	مشرانو	۸۴-۸۲-۶۹-۶۸- ۹۸-۹۷-۸۷-۸۵- ۱۰۰
۵۶۷	مشروط	۱۲۹-۱۲۶-۳۵
۵۶۸	مشهود	۱۰۲-۳۸
۵۶۹	مشوره	۱۳۹-۱۲۵-۱۲- ۱۴۴
۵۷۰	مصؤن	۴۰-۳۴-۳۱-۲۴
۵۷۱	مصادره	۴۰
۵۷۲	مصارف	۷۰
۵۷۳	مصالح	۷۱-۶۶-۲۴-۱۱- ۱۱۲
۵۷۴	مصطلحات	۱۶
۵۷۵	مصوبه	۱۰۰-۹۴
۵۷۶	مصؤنیت	۱۰
۵۷۷	مضامین	۴۵
۵۷۸	مطابع	۳۴
۵۷۹	مطبوعات	۳۴-۱۶
۵۸۰	مطرح	۹۹
۵۸۱	معادن	۹
۵۸۲	معارف	۱۶
۵۸۳	معاش	۱۵۵-۷۰
۵۸۴	معامله	۲۸
۵۸۵	معاهدات	۹۷-۹۰-۶۴- ۱۲۱
۵۸۶	معاون	۱۱۲-۶۸-۶۰
۵۸۷	معزول	۱۳۳
۵۸۸	معطل	۱۴۵
۵۸۹	معلولیت	۱۰۸
۵۹۰	معلولین	۸۴-۵۳
۵۹۱	معنوی	۳۵
۵۹۲	معیشتی	۱۴
۵۹۳	معیوبیت	۱۰۸
۵۹۴	معیوبین	۸۴-۵۳
۵۹۵	مغایر	۱۶۱-۵۴
۵۹۶	مفقودین	۵۳
۵۹۷	مقاصد	۳۶-۳۵
۵۹۸	مقامات	۴۴
۵۹۹	مقتضیات	۱۴۹

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
۶۰۰	مقدس	۲-۳-۵۴-۶۳- ۷۴-۱۱۹-۱۴۹
۶۰۱	مقررات	۷۶
۶۰۲	مقرریها	۹۱
۶۰۳	مکافات	۱۲۴
۶۰۴	مکاتبات	۳۱
۶۰۵	مکتوب	۳۷
۶۰۶	مکلف	۶-۱۵-۲۴-۳۸- ۴۲-۴۳-۴۴-۵۰- ۵۷-۱۲۹
۶۰۷	ملت	۴-۶۳-۶۹-۸۱- ۱۵۸
۶۰۸	ملتوی	۱۴۷
۶۰۹	ملحق	۷
۶۱۰	ملحوظات	۶۶-۸۰
۶۱۱	ملکیت	۹-۴۰-۴۱
۶۱۲	ملی	۴-۵-۶-۸-۱۶- ۱۹-۲۰-۴۵-۵۲- ۶۳-۶۴-۶۵-۶۷- ۶۹-۷۳-۷۴-۷۵- ۷۹-۸۱-۸۵-۸۶- ۸۷-۸۸-۹۰-۹۳- ۹۴-۹۷-۹۸-۹۹- ۱۰۲-۱۰۳-۱۰۵- ۱۰۶-۱۰۷-۱۰۹- ۱۱۰-۱۱۱-۱۳۴- ۱۴۳-۱۴۴-۱۴۵- ۱۴۷-۱۴۹- ۱۵۰-۱۵۱-۱۵۳- ۱۵۵-۱۵۹-۱۶۰- ۱۶۱-
۶۱۳	ممثل	۱۴۳
۶۱۴	ممنوع	۲۲-۳۰-۴۹
۶۱۵	منابع	۹
۶۱۶	مناطق	۶
۶۱۷	منافع	۸-۴۰-۶۳
۶۱۸	مناقضی	۳۵-۶۵-۷۶
۶۱۹	منبر	۱۹

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
۶۲۰	منحل	۳۵
۶۲۱	متدرج	۳۴-۳۵-۵۹-۶۰- ۶۲-۶۴-۶۶-۶۸- ۶۹-۹۰-۱۱۱- ۱۱۵-۱۱۷- ۱۲۲-۱۴۲- ۱۴۹-۱۶۰
۶۲۲	منشی	۸۷-۱۱۲
۶۲۳	منصوب	۴۱-۶۹
۶۲۴	منظور	۱۴-۳۵-۵۲- ۵۳-۵۴-۵۸- ۶۱-۶۴-۷۰- ۷۵-۹۵-۹۷- ۱۲۹-۱۳۲- ۱۳۳-۱۳۷- ۱۴۹-۱۵۰- ۱۵۹
۶۲۵	منفصل	۶۹
۶۲۶	منقسم	۱۳۶
۶۲۷	مواخذه	۱۳۲
۶۲۸	مواد	۲۷
۶۲۹	مواظبت	۶۳
۶۳۰	موافقه	۹۴-۱۴۳
۶۳۱	موجب	۳۲-۴۰-۵۰-۵۱- ۷۵
۶۳۲	موجبات	۳۵
۶۳۳	موضوع	۶۹-۷۸-۹۲- ۹۳-۱۰۲-۱۲۷
۶۳۴	میثاقها	۹۰
۶۳۵	میعادی	۳۱
	ن	
۶۳۶	نایب	۸۷-۱۱۲
۶۳۷	ناشی	۱۲۷
۶۳۸	نافذ	۲۷-۹۴-۹۸- ۱۰۰-۱۲۴- ۱۵۰-۱۶۱-۱۶۲
۶۳۹	نتایج	۴۷-۶۱-۸۳- ۱۶۰
۶۴۰	نخستین	۷۹-۱۰۲
۶۴۱	نشان	۱۹
۶۴۲	نشانها	۶۴
۶۴۳	نشر	۱۲-۱۶-۲۴-

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
		۱۵۴
۶۴۴	نصاب	۴۵-۳۵
۶۴۵	نص	۷۲
۶۴۶	نظارت	۱۵۷-۱۵۶-۵۸
۶۴۷	نظام	-۱۱۸-۸۳-۱۰ ۱۴۹
۶۴۸	نظریه	۱۰۱-۹۸
۶۴۹	نفوس	۸۳
۶۵۰	نقض	۵۸
۶۵۱	نمایندگان	۸۴-۶۴-۴
۶۵۲	نمایندگی	۸۳-۸۱-۶۴-۴۱
۶۵۳	نورستانی	۱۶-۴
۶۵۴	نوشته	۳۴
۶۵۵	نصوص	۱۱۹-۳۵
	ه	
۶۵۶	هجرت	۱۸
۶۵۷	هجری شمسی	۱۹-۱۸
۶۵۸	هزاره	۴
۶۵۹	همجواری	۸

شماره	موضوع	مواد قانون
۶۶۰	همزمان	۶۰-۸-۶
۶۶۱	همکاری	۱۳۹
۶۶۲	هنر	۴۶
۶۶۳	هنگام	-۱۰۲-۱۰۱ ۱۱۵-۱۱۳-۱۰۶
	و	
۶۶۴	وابسته	۳۵
۶۶۵	واجب-التعمیل	۱۲۹
۶۶۶	واجد	-۸۵-۷۲-۶۲ ۱۱۸
۶۶۷	واحد	۹۰-۷۷-۴۲-۱
۶۶۸	والدین	۶۲
۶۶۹	وثایق	۸۶
۶۷۰	وجایب	۴۹-۲۲ و در فصل دوم
۶۷۱	وحدت	۵۹-۶
۶۷۲	وخیم	۱۴۳
۶۷۳	ورزشهای	۵۴
۶۷۴	وزراء	-۷۷-۷۴-۷۳-۷۱

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
		۸۰-۹۱-۹۲-۹۳- ۱۳۹
۶۷۵	وزیر	۵۲-۶۸-۷۰-۷۸- ۸۳-۹۱-۹۳-۱۰۶
۶۷۶	وسیله	۳۰-۳۴-۳۷
۶۷۷	وضع	۱۷-۴۲-۷۵-۷۶- ۱۳۰-۱۳۶-۱۴۵
۶۷۸	وظایف	۵-۶۸-۷۴-۷۵- ۷۶-۷۷-۸۷-۸۸- ۱۰۸-۱۱۷-۱۳۹
۶۷۹	وظیفه	۴۶-۱۱۹
۶۸۰	وفات	۶۰-۶۱-۶۷-۶۸
۶۸۱	وقایه	۵۲
۶۸۲	وکیل	۳۱-۸۳
۶۸۳	ولایت	۸۳-۸۴-۱۳۶- ۱۳۸-۱۳۹
۶۸۴	ولسوالی	۸۴-۱۱۰-۱۴۰
۶۸۵	ولسی	۱۲-۶۴-۶۸-۶۹- ۷۲-۷۷-۷۹-۸۲- ۸۳-۸۵-۸۶-۸۹- ۹۱-۹۲-۹۴-۹۷-

شماره	موضوع	مواد قانون
		۹۸-۱۰۰-۱۰۴- ۱۱۷-۱۲۷-۱۵۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

اشتراك سالانه

در مرکز و ولایات : (۵۰۰) افغانی

برای متعلمین و محصلین با ارائه تصدیق، نصف قیمت

خارج از کشور (۱۵۰) دالر امریکائی

قیمت این شماره : (۱۵۰) افغانی

نمبر تیلفون : (۲۵۰۹۳)

تعداد طبع : (۲۱۰۲۰) جلد

(c) ketabton.com: The Digital Library

TRANSITIONAL ISLAMIC STATE OF AFGHANISTAN MINISTRY OF JUSTICE

OFFICIAL GAZETTE

Extraordinary Issue

Constitution Of Afghanistan

Issue: No. 818

Date : January / 28 / 2004

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library